

STATISTIKA & MY

- 08 Rozhovor s předsedkyní ČSÚ Ivou Ritschelovou o změnách v organizaci
- 09 Místopředseda úřadu Stanislav Drápal hodnotí krajské ředitele ČSÚ
- 10 **Téma: Kraje a mezikrajské srovnání**
- 42 Jak jsme na tom v porovnání s evropskými regiony?
- 49 Pravda o terénním zjišťování: stres a dopamin
- 50 Rozhovor s Jiřím Proxem o práci statistiků na volbách

číslo **07–08**

rok **2012**

ročník **02**

web **CZSO.CZ**

 **ČESKÝ
STATISTICKÝ
ÚŘAD**

**Příloha:
Mezikrajské srovnání**

ISSN 1804-7149

STATISTICKÉ ÚDAJE ZA VÁŠ KRAJ HLEDEJTE NA WWW.CZSO.CZ!

Obsah

04	Přestali jsme jezdit auty zbytečně
06	Vysvědčení krajských ředitelů
07	Změna byla nutná
08	Co se stalo v krajích ČR za uplynulých šest let?
12	Jedno město, kraj a obec – Praha
14	Cesta z hlavního města
16	Plánovat bez statistiky? Vyloučeno!
18	I ta nejmenší obec si zaslouží mít statistické údaje
20	Lázně a příroda lákají cizince k trvalému pobytu
22	Ne náhodou se data o odpadech zjišťují na severu Čech
24	Kde se nachází nejstarší Euroregion?
26	Studente, ochutnej plody našeho stromu!
I–XX	Příloha: Mezikrajské srovnání
30	Územní registr vznikl v Pardubicích
31	Spolupráce s krajem byla stvrzena dohodou
32	Vysočina je krajem venkova
34	Brněnská statistika je v seznamu kulturních památek
36	Disparity Olomouckého kraje
37	Sestavit tak atlas sčítání, to by bylo něco!
38	Bez statistických dat to jednoduše nejde
40	ČSÚ je členem Klubu regionalistů v Ostravě
41	Po vstupu ČR do EU enormně vzrostly naše výstupy
42	Jak jsme na tom v porovnání s evropskými regiony?
45	Informační služby v krajích
46	Vzkaz respondentům: Váš komfort je naším cílem!
47	Terénní zjišťování: stres a dopamin
48	Volby: bez krajů by to nešlo
50	Ajeto – vítěz volejbalového klání

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

s posledním červnovým dnem nastalo v Českém statistickém úřadu bilančování nad výsledky jeho práce za uplynulý půl rok. Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová a místopředseda úřadu Stanislav Drápal zhodnotili nové organizační uspořádání instituce, které začalo platit od ledna letošního roku. Jistě, že doba šest měsíců je krátká na vynesení objektivního soudu, zda manažerský záměr zkvalitnit a zefektivnit proces fungování ČSÚ v krajích přinesl očekávanou úrodu. První výsledky tu však přece jen již jsou! Úspora peněz za služební cesty, jak píše ve svém glosáři Kateřina Škarková. A další budou jistě brzy následovat.

Tentokrát jsme celé letní dvojčíslo časopisu Statistika & My věnovali krajům. Každý kraj dostal prostor se prezentovat tématem, které je pro něj nejcharakterističtější. Co by to však bylo za téma, kdybychom jej nedoplňovali kvalitní analýzou a statistickými ukazateli. Od autorů Jana Honnera a Petra Dědiče se tedy dozvíte, co se stalo v krajích České republiky za uplynulých šest let. Připravili pro vás i dvacetistránkovou přílohu, kterou najdete uvnitř časopisu. Sada zajímavých grafů, kartogramů, tabulek za jednotlivé kraje a dvoustrana mezikrajského srovnání vhodně doplňují celé monotematického vydání našeho titulu.

Přeji vám krásné prázdniny, a pokud budete o dovolených cestovat po vlastech českých, podívejte se na krásy naší země i z pohledu nás, statistiků. Možná budete překvapeni novou kvalitou vašeho poznání.

Alena Géblová | editorka a výkonná redaktorka

STATISTIKA & MY | Měsíčník Českého statistického úřadu | 07–08 / 2012 | Ročník 2

Adresa redakce: Český statistický úřad, Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz | www.czso.cz

Redakční rada: Ing. Josef Vlášek (předseda), Bc. Michal Novotný (výkonný místopředseda), Mgr. Jan Cieslar, Ing. Drahomíra Dubská, CSc., Mgr. et Mgr. Alena Géblová, Mgr. Helena Koláčková, RNDr. Tomáš Mládek, Helena Pexová, doc. Ing. Iva Ritschelová, CSc., Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Jana Slavníková, Ing. Jan Srb, Ing. Hana Šlégrová, Ing. Veronika Tichá, Ing. Pavla Trendová | Editorka a výkonná redaktorka: Alena Géblová | Korektorka: Jana Šiková | Grafická úprava: Tomáš Kubašta | Grafický návrh: Ondřej Pazdera | Fotografie: archiv Krajského úřadu Pardubického kraje, Ondřej Beneš, Martin Bílek, Miloslav Chlad, Jiří Kotek, Pavel Kozler, Tomáš Kubašta, Jiří Růžička, shutterstock.com, Jana Slavníková, Leona Tolarová, www.upol.cz, Michal Zámečník | Tisk: Jiří Bartoš – Slon, spol. s r. o. | Vydavatel: Český statistický úřad | ISSN 1804-7149 | ev. č. MK ČR E 19925

Glosář

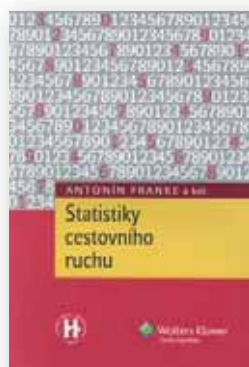
Přestali jsme jezdit auty zbytečně

Ředitelé krajských správ mají zcela jiné – větší – kompetence, než měli regionální zmocněnci. Proto také mohou nastavit různá opatření, která skutečně povedou k úsporám. Za prvních pět měsíců letošního roku v porovnání s obdobím loňského roku ušetřili například na tuzemském cestovním docela dost peněz – konkrétně přes tři čtvrtě milionu korun. Jak se jim to povedlo? Řekla bych, že tím, že dokážou lépe plánovat a organizovat služební cesty. Už se nevysílají dvě auta ČSÚ do jedné lokality, ale pokud problém „nehoří“, vyčká pracovník na moment, kdy se vyšle do cíle auto i s jinými agendami. Ředitelé dbají také na to, aby se počet služebních cest absolutně snižoval. Omezují rovněž cestování soukromými vozidly. I když krajští ředitelé neobdrželi vlastní rozpočet pro regionální pracoviště, je vidět, že si svoji funkci vzali jako dobří hospodáři k srdci. Přijímají taková opatření, která úřadu šetří peníze.

*Kateřina Škarková
ředitelka odboru veřejných
zakázek a právních služeb*

Monografie
o cestovním ruchu

Poslední květnový den byly na půdě Vysoké školy hotelové v Praze slavnostně pokřtěny dvě odborné monografie: Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu a Statistika cestovního ruchu, které byly zpracovány v rámci výzkumného projektu Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Autorsky se na nich podíleli i pracovníci oddělení statistiky cestovního ruchu ČSÚ. Odborná monografie Statistika cestovního ruchu by měla přispět ke snadnějšímu a aktivnějšímu využívání statistických dat, na kterých lze dokumentovat vývoj tohoto odvětví. Součástí publikace je i vývoj statistik cestovního ruchu na příkladu Česka z historického hlediska.

Imputované
nájemné

V první červencové dekádě se v budově ČSÚ v Praze 10 na Skalce uskutečnil seminář na téma Stratifikační metoda imputovaného nájemného, který připravil odbor ročních národních účtů. Vystoupili na něm odborní pracovníci Helena Houžvičková, Luboš Votoček a vrchní ředitel sekce makroekonomických statistik Marek Rojíček. Cílem jejich prezentací bylo objasnit metodiku, která s imputovaným

nájemným souvisí. Další příspěvek byl od Jiřího Mrázka z odboru statistiky cen, který se zaměřil na téma Imputované nájemné v indexu spotřebitelských cen.

Dvě ceny za sčítání

Osvětová a informační kampaň k SLDB 2011 získala letos na jaře další dvě významná ocenění. V soutěži Český direkt & promo získala agentura McCann Erickson Prague/Momentum bronzovou medaili v kategorii integrovaná komunikace za kampaň objasňující význam SLDB 2011. V klání Česká cena za Public Relations zase obdržela agentura Ewing Public Relations v kategorii korporátní komunikace stříbrné ocenění za komunikační zajištění sčítání. Aktivní komunikace se ČSÚ vyplatila. Obyvatelé vyplnili a odevzdali 97,5 % sčítacích formulářů. Žádný regionální ani centrální politik nevystoupil proti sčítání a naprosté většině veřejnosti se podařilo vysvětlit jeho význam.

Zasedání České
statistické rady

V pátek 22. června se v ústředí ČSÚ v Praze 10 na Skalce uskutečnilo již 42. zasedání České statistické rady. Předmětem jednání

byly výsledky auditu cenové statistiky na ČSÚ. Předsedkyně úřadu Iva Ritschelová podala informaci o Záměru zefektivnění výkonu státní statistické služby a předložila návrh vládního materiálu Závazek důvěryhodnosti statistiky. Členové rady byli spraveni o přípravě statistických zjišťování na rok 2013 a vyslechli si situační zprávu o řešení projektu základních registrů. Místopředseda ČSÚ Stanislav Drápal hovořil o realizaci SLDB 2011.

Předsedkyně ČSÚ
na Q2012

Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová se zúčastnila na konci května konference Q2012 v Athénách. Jednalo se o 5. ročník této významné statistické akce, která se s dvouletou periodicitou koná od roku 2001. Hlavním tématem bylo řízení kvality ve statistice, a to zejména za pomoci metodologického rozvoje a inovací v oblasti statistických systémů. Aktivně byla diskutována problematika vlivu světové finanční a ekonomické krize na kvalitu oficiální statistiky. Iva Ritschelová zahájila druhý den konference příspěvkem

o problematice udržování kvality ve statistice v reakci na současné výzvy globalizujícího se světa. Ve svém projevu zdůraznila význam zohledňování potřeb uživatelů jako integrální součásti procesů řízení kvality. Podrobně se věnovala dichotomii mezi neustále se zvyšujícími požadavky na státní statistické úřady a významnou redukcí disponibilních zdrojů.

„Je nutné se oprostít od zažitých modelů, které měly smysl v minulosti, a jít vstříc novým výzvám vyžadujícím nové nápady a řešení,“ uvedla na závěr.

Cesta na Slovensko

Ve dnech 20. a 21. června navštívili zástupci odboru informačních služeb kolegy na ústředí Štatistického úradu Slovenskej republiky v Bratislavě a na krajském pracovišti

v Nitře. Vyměnili si aktuální zkušenosti se šířením informací v elektronické i tištěné podobě, s přípravou výstupů z nedávného sčítání lidu, domů a bytů, aktivitami v rámci přeshraniční spolupráce a v dalších oblastech. Při jednání v Nitře se seznámili s organizační strukturou, základními úkoly krajského pracoviště a s regionálními publikacemi.

Nové www krajů

První letní den spustil ČSÚ internetové stránky krajských správ v novém designu. Cílem je nabídnout uživatelům statistiky co nejsnazší orientaci na webu a rychlý přístup k regionálním informacím. Stránky vycházejí ze struktury a grafické podoby webu ústředí ČSÚ. Jejich hlavním posláním je poskytnout specifické statistické údaje o daném regionu, a to v tako-

vém detailním územním členění, které web ústředí nenabízí.

Stránky jednotlivých krajských správ ČSÚ najdete v sekci Regionální údaje na hlavní stránce ČSÚ www.czso.cz po kliknutí na mapku.

Vernisáž výstavy Povodně 2002

Ve středu 20. června se v prostorách ČSÚ v Praze uskutečnila vernisáž k výstavě Povodně 2002. Expozice mapuje, jak živel zasáhl ČSÚ. Výstavu zahájili předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová a ředitel odboru vnější komunikace Michal Novotný. Uvedli několik faktů týkajících se povodní v roce 2002 a zavzpomínali na nejdůležitější okamžiky. Vyzvedli zásluhy všech pracovníků ČSÚ, kteří v průběhu povodní i po nich intenzivně pracovali na záchraně majetku úřadu

a pomáhali povodněmi postiženým zaměstnancům. Poděkovali také všem pracovníkům, kteří poskytli materiál k výstavě a podělili se s ostatními o své vzpomínky. Výstava potrvá do poloviny září 2012. Prohlédnout si ji můžete ve veřejně přístupných prostorách v 1. patře budovy ČSÚ v Praze na Skalce (Na padesátém 81, Praha 10, vedle stanice trasy Metra A Skalka).

VĚDĚLI JSTE, ŽE V EU27...

v květnu růst cen zpomalil, avšak inflace v České republice zůstala nad úrovní Evropské unie?

Meziroční růst harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v ČR (+3,5 %) převyšoval v květnu úroveň EU27 (+2,6 %) i zemí eurozóny (+2,4 %). Tento stav trvá od počátku tohoto roku. V letech 2010 a 2011 tomu však bylo naopak. Meziroční květnová inflace zařadila Česko na šesté místo v EU. Z populačně významnějších zemí nás předstihly jen Maďarsko (5,4 %) a nepatrně i Polsko. U ostatních sousedů, kromě Slovenska, rostly ceny pomaleji – mírně nad 2 %. Inflaci v Česku dostaly nad průměr EU ceny bydlení (včetně energií), potravin a nealkoholických nápojů a náklady na zdraví, které v květnu meziročně vzrostly o 4–6 p. b. více než v celé EU. Na rozdíl od EU u nás dlouhodobě mírně klesají ceny odívání a obuvi, bytového vybavení a zařízení pro domácnosti.

pracuje na kratší úvazek více zaměstnaných než v České republice?

Podobně jako ve všech nových členských zemích Evropské unie tak i v České republice přetrvává nízký podíl osob zaměstnaných na zkrácený úvazek (v roce 2011 to bylo 5,4 %, méně měly jen Bulharsko a Slovensko). Zatímco přání odpracovat více hodin vyslovil v Česku jen každý desátý pracující na částečný úvazek, v ostatních zemích EU každý pátý. Toto přání lze chápat i jako vyjádření nespokojenosti se současným úvazkem. Odpracovat více hodin by nejvíce chtěli takto pracující ve většině nových členských zemí EU a též v zemích jižní

Evropy. Nejméně pak ve státech Beneluxu, kde trh práce s širokou nabídkou flexibilních forem úvazku skýtá více možností vybrat si práci šitou „na míru“.

je největším letištěm podle počtu odbavených cestujících Heathrow v Londýně?

V roce 2010 odbavilo 65,7 mil. cestujících a je i nejdůležitějším místem pro lety mimo EU (39 mil. cestujících). Nejfrekventovanějším letištěm pro lety uvnitř EU27 je amsterodamský Schiphol (24,6 mil.) a pro lety vnitrostátní madridské Barajas (18,8 mil.). Za Heathrow v první pětce následují Paříž (letišť Charles de Gaulle, 58 mil.), Frankfurt nad Mohanem (52,6 mil.), Madrid (Barajas, 49,8 mil.) a Amsterdam (Schiphol, 45,1 mil.). Pražská Ruzyně podle počtu odbavených cestujících v roce 2010 obsadila 27. místo s 11,5 mil. pasažérů a proti předchozímu roku jí ubylo 0,8 % klientů. Největší nárůst pasažérů mezi třiceti největšími letišti zaznamenalo v roce 2010 letiště Kastrup v Kodani (+ 9,1 %), naopak největší úbytek byl v irském Dublinu (–10,1 %).

Tomáš Mládek, Jiří Kamenický
oddělení svodných analýz

Míra nezaměstnanosti
mladých (do 25 let) v EU27
květen 2012

+22,7 %

Vysvědčení krajských ředitelů

Co se povedlo za první půlrok zvládnout novopečeným krajským ředitelům a kolik práce mají ještě před sebou, se snaží zhodnotit **Stanislav Drápal**, místopředseda ČSÚ.

Od prvního ledna letošního roku vedete tým čtrnácti krajských ředitelů. Jak to ovlivnilo vaši dosavadní práci v Českém statistickém úřadu?

Každý nový projekt přes sebelepší přípravu potřebuje určitý čas na to, aby se dostal do běžného provozu. Všechny čtrnáct krajských správ zaměstnává podle systemizace zhruba 740 zaměstnanců. To je bezmála 60 procent všech zaměstnanců úřadu. Kromě toho je na krajských správách umístěno kolem stovky zaměstnanců útvarů ústředí, kterým krajské správy poskytují plný servis pro jejich práci.

Dosavadní – téměř půlroční – praxe do velké míry potvrdila očekávání: ta dobrá i ta méně příznivá. Všichni krajské ředitelství se pustili velmi dobře do své nové práce, i když jen menší část z nich pamatuje bývalé krajské správy. Většinu svých úkolů zatím plní úspěšně. Žádné zřetelné problémy se neprojeví ani u vedoucích oddělení a dalších zaměstnanců. Nad očekávání se podařilo již v prvním čtvrtletí snížit výdaje na cestovné. Postupně je realizován záměr zefektivnění výdajů na provoz objektů krajských správ a jejich detašovaných pracovišť.

Ve stádiu realizace je přestěhování Krajské správy v Olomouci do jiného objektu. Pokud se týká objektu Krajské správy v Karlových Varech, tak probíhá jednání s Generálním finančním ředitelstvím o předání práva hospodaření s objektem této organizační složce státu a ponechání potřebných prostor pro naši krajskou správu jen za podíl na výdajích na provoz a údržbu. Ve druhé polovině letošního roku dojde k racionalizaci soustavy okresních detašovaných pracovišť. Cílem je snížit výdaje a přitom udržet dobré pracovní podmínky pro zaměstnance. Větší úsilí si vyžádalo nastavení oběhu dokladů. Někdy se ještě musí zpřesňovat komunikační záležitosti. Takže práce je dost, ale stále více se dostává do systémové podoby. Tě by mělo být dosaženo do konce letošního roku.

Co se pro vás osobně ve vašem životě v tomto půlroce změnilo?

Vzhledem k tomu, že je stále dost práce s projektem Sčítání lidu, domů a bytů 2011, mi určitě práce přibýlo. Nicméně daří se mi to zvládat díky dobré spolupráci s krajskými ředitelstvími a také díky zkušenému týmu čtyř tzv. koordinátorů, kteří z mého hlediska velmi účinně přispívají ke zvládnutí úkolů jak na vlastních krajských správách, tak mezi krajskými správami a útvary ústředí.

Jaké jsou hlavní změny v práci a pravomoci krajských ředitelů oproti původním regionálním zmocněncům?

Základní změna je v tom, že ředitelství krajských správ jsou plně zodpovědní za veškeré činnosti, které probíhají na krajské správě, včetně jejich detašovaných pracovišť. Musí sladovat odborné činnosti s rozpočtovými a personálními možnostmi a kapacitami. Rozhodně vzrostla jejich zodpovědnost a doufám, že úměrně tomu i jejich pravomoci.

Jakých největších úspěchů podle vás krajské správy dosáhly napříkladem v realizaci úsporných opatření?

Za úspěch považuji již zmíněné snížení cestovních výdajů, i když ještě není konec roku a další měsíce nemusí být tak úspěšné. Značné nároky klade také řešení racionalizace využívání objektů a prostor. Úkolem ředitelství krajských správ však není jen šetřit. Velmi oceňuji zvládnutí prezentace předběžných výsledků sčítání za kraje, okresy a obce a prezentaci výsledků ČSÚ vůči veřejnosti na regionální úrovni vůbec.

Zasáhla nová krajská vedení ČSÚ do koordinace statistických šetření?

Příprava statistických zjišťování je dlouhodobá záležitost. Vedení krajských správ jmenovaná k letošnímu 1. lednu tak měla omezený prostor měnit již realizovaná zjišťování. Proto jsme si letos vytkli za cíl přípravu zásadnějších opatření s realizací od roku 2013. To se musí uskutečnit ve spolupráci věcně příslušných útvarů ústředí a krajských správ. Tyto práce probíhají. Podařilo se do nich zapojit všechny sekce a odbory ústředí. Teprve podzim však ukáže, co bude možné realizovat v roce 2013. Další úsilí o zefektivnění a zkvalitnění zjišťování bude směřovat k roku 2014 a dále.

Kde se lze dozvědět statistické aktuality z regionů?

Jedním z opatření po vzniku krajských správ bylo i sjednocení a zlepšení jejich webových stránek. Ty byly v inovované podobě spuštěny na přelomu pololetí. Měly by na jedné straně vyjadřovat jednotu podoby, struktury a obsahu ve všech krajích, na druhé straně nabízet specifické informace daného kraje v členění od krajů až po obce. Kromě toho krajské správy realizují výstupy podle nabídky Katalogu produktů pro rok 2012.

Určitě bude zajímavé znát váš názor na to, zda a jak se dokážou krajské správy ve svém regionu „prodat“. Co považujete v tomto směru za klíčové?

Historicky se krajské správy dokázaly v krajích „prodat“ již v předchozí podobě krajských správ i následně, kdy je reprezentovali krajské zmocněnce a oddělení regionálních analýz a informačních služeb. Daří se nejen šířit statistické informace, ale také uplatňovat důležité úlohy ČSÚ, například při volbách a dalších aktivitách.

Změna byla nutná

Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová se zamýšlí nad svým manažerským rozhodnutím změnit model řízení. „Varianta spojená se zřízením krajských správ byla jednoznačně nejvhodnější,“ říká.

Paní předsedkyně, před dvaceti lety jste nastoupila na ČSÚ poprvé – na Krajskou statistickou správu do Ústí nad Labem. Nebyly vzpomínky jedním z důvodů, proč jste se rozhodla změnit organizační strukturu úřadu? Je obtížné uvěřit, že je to již dvacet let. A víte, kdo byl mým nadřízeným? Současný pan místopředseda Stanislav Drápal, který je dnes zodpovědný za chod regionálních pracovišť. Za dvě desetiletí prošel úřad celou řadou organizačních změn. Každý manažer má trochu jiné představy. Ale hlavně každá doba je spojena s jinými podmínkami, za kterých management činí svá rozhodnutí. Má rozhodnutí byla motivována požadavky na zvýšení efektivity chodu úřadu bez vlivu na kvalitu výstupů. Konkrétní model řízení byl tedy nástrojem, nikoliv cílem.

Kdy vznikla myšlenka zřízení krajských správ?

Před dvěma lety, když jsem nastupovala do úřadu, jsem hovořila o svých záměrech a cílech. Mezi mé priority patřilo i posílení komunikačních aktivit ČSÚ a zefektivnění hospodaření úřadu v podmínkách snižování veřejných rozpočtů. V návaznosti na to realizovalo vedení úřadu komplexní analýzu silných a slabých stránek ČSÚ, tedy i regionálních pracovišť. Analýza jasně ukázala, že model řízení na krajích, kde je mimochodem soustředěna polovina lidských zdrojů ČSÚ, je zapotřebí změnit. V rámci diskusí byla rozpracována tři variantní řešení, která byla představena všem členům vedení i členům České statistické rady. Varianta spojená se zřízením krajských správ byla jednoznačně podpořena všemi přítomnými členy jako nejvhodnější.

Jaké byly hlavní argumenty pro toto rozhodnutí?

Jednotlivá pracoviště ČSÚ byla sice umístěna v jednotlivých krajských městech, organizačně však byla oddělena. Zcela chyběly horizontální vazby mezi jednotlivými útvary. S tím souvisela i narušená komunikace a zastupitelnost mezi nimi. Neexistovala funkce jednoho manažera odpovědného za činnost jak jednotlivých pracovišť, tak i za správu a koordinované využívání lidských zdrojů či majetku. To také ztěžovalo například operativní řešení kapacitních potřeb, koordinovanou personální politiku nebo krizové řízení. Tento stav nebyl z dlouhodobého hlediska únosný a naléhavost jeho řešení vystupovala do popředí zvláště silně v době, kdy se celá veřejná správa orientuje na zvyšování hospodárnosti. Proto se vedení ČSÚ rozhodlo stávající způsob řízení krajských pracovišť změnit.

Můžete vysvětlit model dnešního krajského řízení?

Spojením statistických pracovišť v příslušném kraji do jednoho organizačního celku byla vytvořena krajská správa ČSÚ. Pro každou byl jmenován zodpovědný vedoucí pracovník – ředitel krajské správy. Do jeho kompetencí patří zastupování zájmů ČSÚ na daném území, jednání a spolupráce s představiteli státní správy a samosprávy a s dalšími institucemi v kraji. Každý

ředitel má i řadu zodpovědností v oblasti hospodaření a personalistiky, které ve spojení například s centralizovaným nákupem či odborně-metodickým řízením z centrály vytvářejí dobré podmínky pro efektivní výkon státní statistické služby v regionech.

Co byste řekla o chodu krajských správ po jejich půlroční existenci?

Musím přiznat, že skutečnost předčila naše očekávání. Stanislav Drápal s řediteli krajských správ odvádějí velmi dobrou práci. Došlo ke změnám v organizaci práce, podstatně se zvýšila zastupitelnost. Bylo realizováno několik cílených komunikačních projektů. Je evidentní významný pokles v oblasti provozních výdajů a to jak díky centrálně řízeným aktivitám, tak i podnětům jednotlivých krajských ředitelů. Pevně věřím, že i v následujícím období všichni učiníme maximum pro to, aby realizace dalších změn napomohla nejen k zefektivňování všech procesů na úřadě jako celku, ale aby i zároveň byly vytvořeny optimální podmínky pro další zlepšování dobrého image všech našich pracovišť.

Lze čekat do budoucna ještě další změny?

Zřízení krajských správ, ale i další organizační změny, ke kterým na ČSÚ došlo, se staly dobrou platformou pro mobilizaci interních zdrojů a hledání vnitřních rezerv v hospodaření našeho úřadu. Ty jsou ale pochopitelně omezeny a my se čím dál více přibližujeme k pomyslnému stropu možných úspor. Primárním cílem ČSÚ je poskytovat decizní sféře kvalitní statistické podklady pro strategická rozhodnutí. Statistika, pokud má být kvalitní, se musí opírat o vysoce kvalifikované lidské zdroje a sofistikované technologie. Není možné stále zvyšovat nároky na rozsah a kvalitu výstupů a přitom snižovat objem disponibilních finančních prostředků. Je tedy koncepční ale i politickou otázkou, jaký rozsah a kvalitu statistických dat naše společnost a představitelé rozhodovací sféry potřebují. V kontextu úspor ve státní správě se jako jedna z optimálních změn jeví postupný převod resortních statistických zjišťování do působnosti ČSÚ. Zde je možné díky četným synergickým efektům očekávat reálné snížení administrativní zátěže respondentů a redukci výdajů státního rozpočtu na statistickou službu jako celek. Pokud by resorty akceptovaly daný model, lze předpokládat další organizační změny na ČSÚ.

Co se stalo v krajích České republiky za uplynulých šest let?

Statistickí Českého statistického úřadu hodnotí **výsledky krajů** z roku 2011 a srovnávají je s lety od roku 2005. K jakým výsledkům došli, se dozvíte z následující analýzy, kterou doplňuje příloha uvnitř tohoto vydání časopisu.

Do roku 2011 nevstupovaly kraje za stejných podmínek. Územní disparity se prohloubily v souvislosti se zpomalením ekonomického růstu již v roce 2008. V roce 2009, kdy se nejvýrazněji projevil ekonomický pokles, se meziročně snížil objem hrubého domácího produktu ve srovnatelných cenách ve všech krajích.

V roce 2010 pokles dále pokračoval v Karlovarském kraji. Jinde již došlo k nárůstu (data za rok 2011 bude mít ČSÚ k dispozici v listopadu 2012). Z dlouhodobějšího pohledu – při srovnání s úrovní v roce 2005 – nejvíce vzrostl hrubý domácí produkt (HDP) ve Středočeském kraji (+ 30 %). Naopak Karlovarský kraj zůstal v roce

2010 mírně pod úrovní roku 2005. Nutno poznamenat, že objem HDP v tomto kraji již od roku 2008 stále klesá.

Dopady na sociální oblast – růst nezaměstnanosti, růst podílu osob odcházejících do předčasného starobního důchodu, zpomalení růstu mezd – byly patrné ve většině krajů. I když výsledky roku

2011 ukazují, že se celková situace trochu zlepšila, rozdíly mezi kraji zůstávají v podstatě nezměněny.

Výsledek stěhování

Snížení přírůstku obyvatelstva České republiky se projevilo především v roce 2009 a pokračovalo také v dalších letech. Negativní

výsledek stěhování (převaha počtu vystěhovalých nad přistěhovalými) byl v posledních letech zaznamenán především v moravských krajích, s výjimkou Jihomoravského kraje, v Karlovarském, Ústeckém a do určité míry i v Královéhradeckém kraji. Naproti tomu pokračující suburbanizace zázemí Prahy vedla k vysokému růstu počtu obyvatel Středočeského kraje, i když se v roce 2011 přírůstek stěhování proti roku 2008 snížil na polovinu a přirozený přírůstek také poklesl. Středočeský kraj však udržel svou vedoucí pozici v dynamice přirozeného a migračního přírůstu před Hl. m. Prahou.

Přirozený přírůstek měl na vývoj počtu obyvatel mnohem menší vliv. Projevoval se v něm především vývoj počtu narozených dětí. Jejich počty se do roku 2008 ve všech krajích zvyšovaly (i když s různou intenzitou), ale od roku 2009 se začala tendence obracet. V roce 2011 již došlo k poklesu ve všech krajích České republiky. Naproti tomu vývoj počtu zemřelých není tak jednoznačný, lze říci, že ve všech krajích mírně kolísá.

Zastoupení cizinců v populaci se začalo celostátně snižovat již v roce 2009. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha a Jihomoravský kraj, kde růst pokračoval i v roce 2009. V roce 2010 podíl cizinců nerostl v žádném kraji, ale výrazněji se snížil pouze v Plzeňském kraji.

Vysoký migrační přírůstek mladšího obyvatelstva ve Středních Čechách a v Praze vedl k tomu, že se zde v roce 2011 proti roku 2006 index stáří zvýšil jen mírně (vyjadřuje kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 14 let). Hl. m. Praha ho má v mezikrajském srovnání nejvyšší a Středočeský kraj spolu s Ústeckým krajem nejnižší.

Nejrychleji v posledních pěti letech stárlo obyvatelstvo na Vysočině a v Moravskoslezském a Karlovarském kraji.

Kde je nejvyšší nezaměstnanost?

Struktura hospodářství není ve všech krajích stejná. Vytvářela se v dlouhodobém vývoji a samozřejmě se v ní projeví změny po roce 1990, kdy došlo k restrukturalizaci řady odvětví. V současné době je nejvýznamnější sektor služeb a jeho podíl se ve většině krajů dále mírně zvyšuje.

Primární sektor má větší podíl pouze v Kraji Vysočina a v Jihomoravském kraji. Naopak podíl terciárního sektoru je nejvýznamnější v Praze a ve Středočeském kraji.

Po několika letech relativně stabilní úroveň začala na podzim 2008 růst míra nezaměstnanosti. Ve všech krajích pokračoval nepříznivý trend v průběhu celého roku 2009. Rok 2010 byl pak provázen obnovením určité sezónní cykličnosti s náznakem zlepšování vývoje. Ke konci roku 2011 byla míra nezaměstnanosti ve všech krajích (s výjimkou Prahy a Středočeského kraje) nižší než na konci roku 2009. Praha a Středočeský kraj však dlouhodobě patří k oblastem s nejnižší mírou nezaměstnanosti.

Při relativně vysokém růstu míry nezaměstnanosti a jejím následném poklesu ve všech krajích

zůstaly zachovány její regionální rozdíly. Mezi koncem roku 2008 a 2010 vzrostla míra nezaměstnanosti v Hlavním městě Praze na dvojnásobek (v roce 2011 jen mírně poklesla), přesto je zde nezaměstnanost v ČR nejnižší. Obdobně protipól – Ústecký kraj – zůstává (při zvýšení z 10,3 % na 13,9 % a následném poklesu v roce 2011 na 12,9 %) regionem s nejvyšší nezaměstnaností. Ani postavení ostatních krajů na pomyslném žebříčku se téměř nezměnilo. Jedinou výjimkou je Olomoucký kraj, který se vlivem silného růstu nezaměstnanosti posunul hned za nejpostizenější Ústecko.

Zajímavý je pohled až do úrovně jednotlivých obcí (viz kartogram v příloze), kdy zjišťujeme poměrně značné rozdíly i uvnitř jednotlivých krajů. Je pravidlem, že menší nezaměstnanost je kolem větších měst a naopak mnohem větší problémy se koncentrují v odlehlejších oblastech s nedostatkem pracovních příležitostí a špatnou dopravní obslužností. Přitom tyto rozdíly zůstávají v časovém vývoji prakticky stabilní.

V roce 2010 rostl podíl dlouhodobě nezaměstnaných na pracovní síle oproti celkové nezaměstnanosti rychleji (nárůst o téměř

1 procentní bod). V roce 2011 se pak tento nárůst prakticky zastavil.

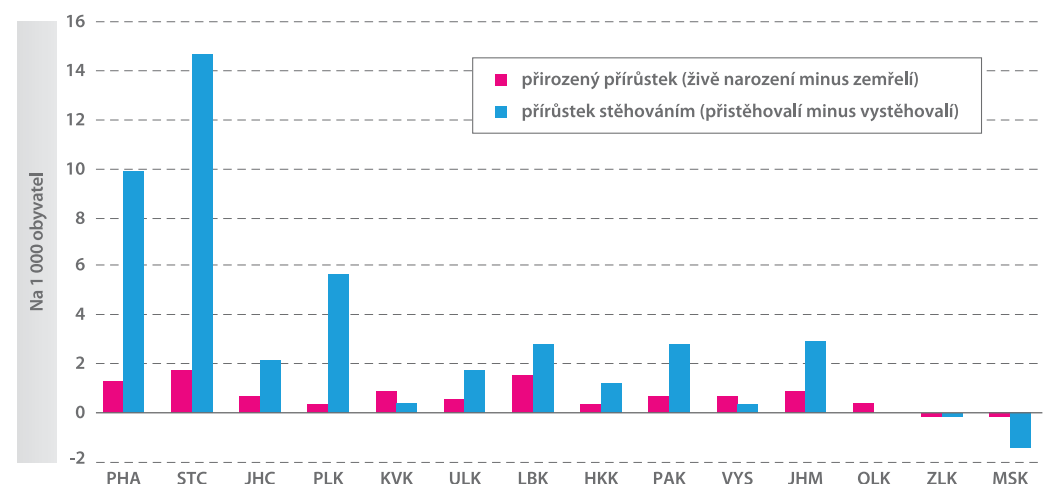
Nejvíce nezaměstnaných, kteří hledají práci déle než jeden rok, je v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Relativně nejvíce jich však v posledních letech přibývalo v Olomouckém kraji. Nejpomaleji rostl jejich podíl v posledních třech letech v Praze.

Nejvyšší mzdy v Praze

Relativně rychlý růst mezd se v roce 2009 značně zpomalil. Až v roce 2011 bylo podle předběžných výsledků zaznamenáno mírné oživení, které však nebylo stejné ve všech krajích. Meziroční nárůst průměrné mzdy se pohyboval od 0,1 % v Praze až po 3,3 % ve Středočeském kraji. Nárůst průměrných mezd především v letech 2009 a 2010 vycházel při omezení celkového objemu vyplacených mzdových prostředků ze změny struktury zaměstnanců (častěji byli propouštěni zaměstnanci s nižšími mzdami) a poklesu nemocnosti.

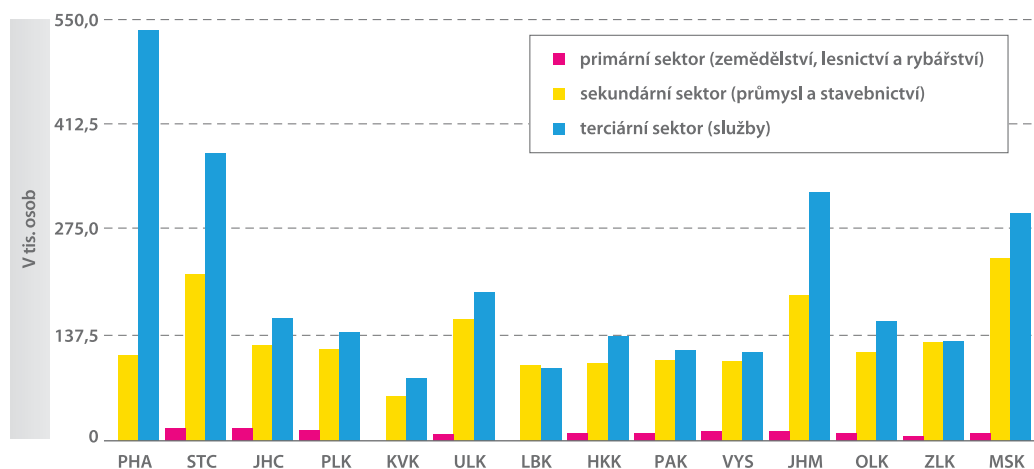
Mezi vývojem mezd v jednotlivých krajích nejsou z dlouhodobějšího pohledu významnější rozdíly. V podstatě se zachovaly tradiční diference. Nejvyšší průměrné hrubé měsíční mzdy byly v roce 2011

Přírůstek (úbytek) obyvatelstva v letech 2006 až 2011 (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Zaměstnaní podle kraje bydliště a podle sektorů v roce 2011

Zdroj: ČSÚ

zaznamenány v Praze (31 109 Kč v přepočtu na plný pracovní úvazek) a naopak nejnižší v Karlovarském kraji (20 952 Kč). Obdobně rozpětí je i mezi mzdovým mediánem v těchto dvou krajích.

V souvislosti se mzdovým vývojem se růst příjmů domácností v roce 2009 značně zpomalil. Meziročně v roce 2009 poklesl čistý disponibilní důchod domácností připadající na jednoho obyvatele v šesti krajích a v roce 2010 (poslední dostupný údaj) dokonce v sedmi krajích – nejvíce v Jihočeském a Olomouckém kraji. V posledních pěti letech disponibilní příjmy na obyvatele nejvýrazněji rostly v krajích s nejnižší úrovní příjmů – v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji. Jako jednu z příčin tohoto vývoje lze spatřovat růst sociálních příjmů.

Výrobní odvětví v detailech

Zatímco v roce 2008 více než čtvrtina (26,8 %) HDP směřovala do tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), v roce 2009 poklesl tento podíl na 24,8 % a v roce 2010 na 24,4 %. Snížení podílu THFK na HDP zaznamenalo v roce 2008 celkem osm krajů, v roce 2009 deset a v roce 2010 šest krajů. Snížení

míry investic ve všech třech letech zaznamenaly dva kraje – Středočeský a Jihomoravský. Celkově došlo k největšímu poklesu proti roku 2007 v Hl. m. Praze, kde je přesto průměrná míra investování v posledních pěti letech nejvyšší a přesahuje 32 %.

Snížení zemědělské produkce se v roce 2009 nevyhnulo žádnému kraji. Přitom v deseti krajích byla produkce na hektar zemědělské půdy nejnižší za posledních pět let. Došlo ke kombinaci nižší rostlinné produkce vlivem podprůměrné sklizně za současného poklesu živočišné produkce, hlavně mléka a masa. V roce 2010 sice ve všech

krajích vzrostla rostlinná produkce, ale celkový objem zemědělské produkce na jeden hektar nedosáhl v žádném kraji úrovně z let 2007 a 2008. Ve výsledcích roku 2011 se příznivě projevuje výrazně vyšší sklizeň většiny plodin a růst produkce mléka i vajec.

Oživení průmyslu (v podnicích se stem a více zaměstnanci, které mají své sídlo v kraji) pokračovalo i v roce 2011. Ve všech krajích tržby z prodeje průmyslových výrobků rostly. Nad úroveň roku 2008 se již v roce 2010 dostaly tržby v průmyslových podnicích Středočeského, Pardubického, Moravskoslezského kraje a Hlavního

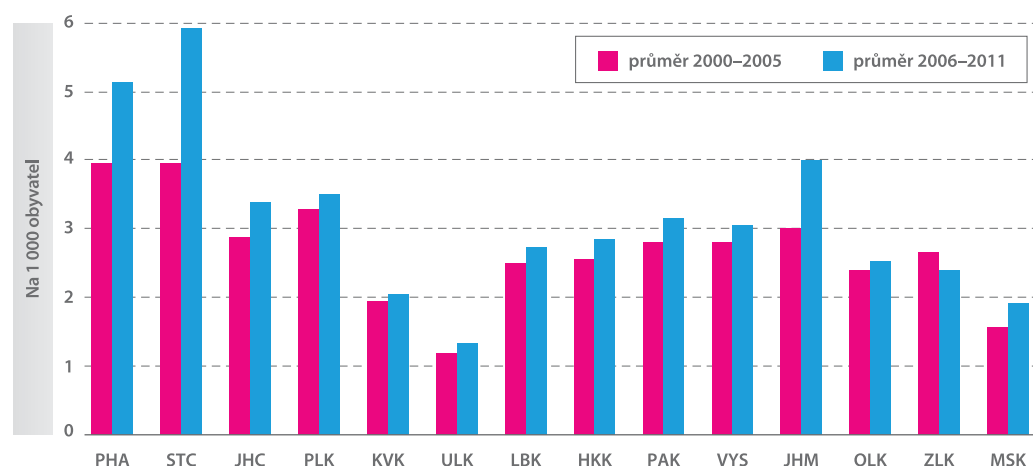
města Prahy, tedy v krajích s vysokým podílem výroby dopravních prostředků a elektroniky a zároveň s vysokým podílem vývozu. V roce 2011 k nim přibýly další čtyři kraje.

Oživení hospodářství se v roce 2010 a 2011 projevilo i v oblasti cestovního ruchu. Po dvouletém úbytku počtu hostů hromadných ubytovacích zařízení se jejich počet v roce 2010 meziročně zvýšil o 1,9 % a v roce 2011 o 5,6 %. Počet hostů se znovu vrátil na úroveň před rokem 2009. Rozhodující vliv na to mělo zvýšení počtu ubytovaných cizinců v hlavním městě. Praha si tak upevnila dominantní postavení v cestovním ruchu – v roce 2010 i v roce 2011 zde nocovalo 39 % všech hostů hromadných ubytovacích zařízení v ČR, přitom u cizinců byl tento podíl dokonce 65 %. Naproti tomu se od roku 2005 snižoval počet hostů ve Středočeském kraji a od roku 2007 v Jihočeském, Ústeckém, Libereckém a Královéhradeckém kraji, ale v roce 2011 došlo ke zvýšení ve všech krajích.

Bytová výstavba za zenitem

A jak je to se stavební aktivitou na území všech krajů? V roce 2009 se objem stavebních prací snížil v de-

Průměrný roční počet dokončených bytů v letech 2000 až 2011

Zdroj: ČSÚ

seti krajích, v roce 2010 dokonce všude. Ani výsledky roku 2011 nejsou příznivější. Při celkovém meziročním poklesu o 5,7 % vzrostl objem stavebních prací meziročně pouze na území Jihočeského kraje a Kraje Vysočina. Dlouhodobě nízký je v Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji a do roku 2009 také ve Zlínském kraji. Ani hlavní město se poklesu nevyhnulo. Jestliže zde v roce 2005 činil objem stavebních prací na obyvatele 216 % republikového průměru, v roce 2011 to bylo jen 181 %. Naproti tomu byly v Královéhradeckém kraji prostavěny jen necelé dvě třetiny průměru republiky.

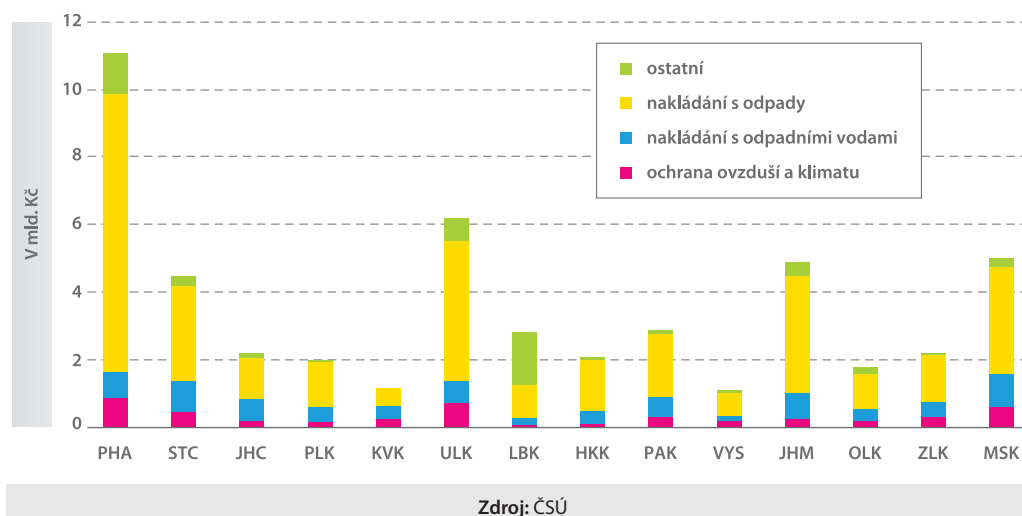
Bytová výstavba, zejména zahajování výstavby nových bytů, je velmi těsně spojena s hospodářským vývojem. Největší počet nových bytů v uplynulých 20 letech se začal v České republice stavět v roce 2007 (v přepočtu na 1 000 obyvatel již o rok dříve). Avšak v Praze a Středočeském kraji bylo maximum zaznamenáno již v roce 2005. Naproti tomu v pěti krajích byla výstavba nejvíce bytů zahájena až v roce 2008. Počet dokončených bytů kulminoval v roce 2007 především v Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji. V ostatních krajích byla maxima zaznamenána později. Celkově však od roku 2008 počet dokončených bytů spíše klesá. V roce 2011 došlo kromě Ústeckého kraje k poklesu ve všech krajích.

Životní prostředí se zlepšuje

Pozitivní vývoj v letech 2008 a 2009 v oblasti emisí souvisí s poklesem průmyslové výroby včetně výroby elektřiny z hnědého uhlí. Na pokles produkce oxidů dusíku působilo i snižování intenzity dopravy.

Ke snížení měrných emisí oxidů dusíku došlo v roce 2009 ve všech krajích a v roce 2010 vzrostly pouze v Moravskoslezském kraji. Měrné emise oxidu siřičitého vzrostly v ro-

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí v letech 2006 až 2010
(podle sídla subjektu, roční průměr)

ce 2009 ve čtyřech krajích, v absolutním vyjádření zejména v Ústeckém a Plzeňském kraji, v roce 2010 však v obou krajích poklesly pod úroveň roku 2008. Opětovné hospodářské oživení vedlo v roce 2010 k růstu emisí oxidu siřičitého v sedmi krajích, nejvýrazněji v Pardubickém kraji. Nejpriznivější situace z hlediska emisí oxidu siřičitého zůstává na Vysočině a v Jihomoravském kraji, emisí oxidů dusíku v Jihočeském a Libereckém kraji. Naproti tomu nejkritičtější situace z hlediska emisí oxidu siřičitého trvá v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, z hlediska emisí oxidů dusíku pak v Hlavním městě Praze a v Ústeckém kraji.

Na rozdíl od snížení produkce podnikového odpadu v roce 2009 v souvislosti s poklesem průmyslové a stavební výroby se produkce komunálního odpadu zvyšovala. Relativně největšími producenty komunálního odpadu (v přepočtu na obyvatele) jsou Středočeský kraj a Vysočina, tedy území s rozdrobenou sídelní strukturou a nižším podílem městského obyvatelstva. Nejnížší objem komunálního odpadu na obyvatele byl v průměru let 2006–2010 zjištěn v Královéhradeckém kraji, tedy kraji s dlouhodobě nejvyšším podílem oddělené sbíraných složek komunálního od-

padu. Naproti tomu Karlovarský, Ústecký a Středočeský kraj mají podíl separovaného odpadu dlouhodobě podprůměrný.

Obdobně jako se od roku 2008 snižuje celkové množství fakturované vody dodané z vodovodů pro veřejnou potřebu, klesá i spotřeba vody v domácnostech. Ekonomické tlaky (růst ceny vodného a stočného) vedly k tomu, že byl meziroční pokles specifického množství vody fakturované domácnostem v roce 2011 zaznamenán ve všech krajích s výjimkou Prahy, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje. Ve Středočeském kraji klesala v posledních pěti letech spotřeba vody nejpomaleji. Tento jev může být mimo jiné i projevem suburbanizace. Zatímco ještě v roce 2006 byla ve Středočeském kraji spotřeba vody na obyvatele 9 % pod republikovým průměrem, v roce 2010 byla zde již spotřeba nadprůměrná. Nejvyšší spotřebu vody v domácnostech má Hlavní město Praha, průměr ČR na obyvatele je zde překročen o 18,7 %. Naproti tomu nejnížší množství vody fakturované domácnostem v přepočtu na jednoho obyvatele mají domácnosti ve Zlínském kraji a na Vysočině, což zřejmě souvisí s tím, že část domácností čerpá užitkovou vodu z vlastních studní.

Investiční výdaje na ochranu životního prostředí byly v průměru let 2006–2010 nejvyšší v Plzeňském kraji a naopak nejnižší v Olomouckém a Karlovarském kraji. Více prostředků bylo vynaloženo na budování čistíren odpadních vod, postupně se snižuje objem prostředků vynakládaných na ochranu ovzduší. Z neinvestičních výdajů jde největší část ve všech krajích na nakládání s odpady.

Podrobnější informace o jednotlivých krajích najdete v publikacích **Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje kraje v roce 2011**, které ČSÚ zveřejní koncem srpna 2012 na internetu a v omezeném rozsahu i v tištěné podobě.

Více na internetových stránkách jednotlivých krajských správ ČSÚ.

Jan Honner
odbor informačních služeb
ČSÚ Praha
Petr Dědič
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ v Pardubicích

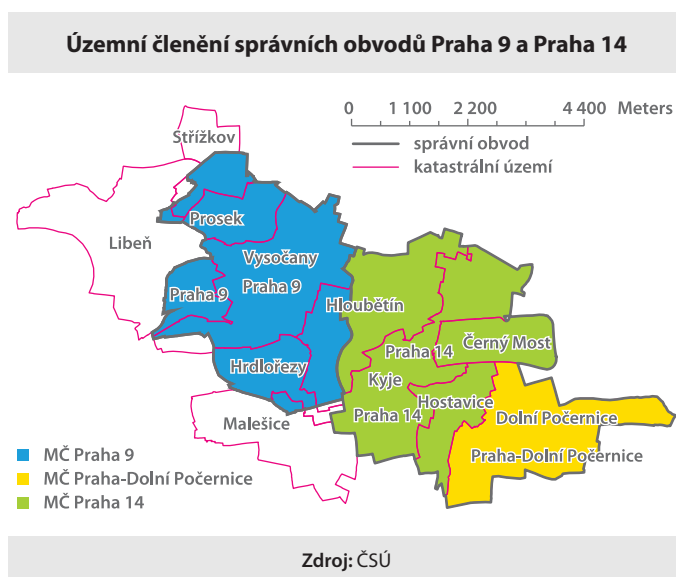

Jedno město, kraj a obec – Praha

Hlavní město má mezi ostatními kraji specifickou pozici nejen co do významu, ale také z hlediska územního uspořádání. **Území Prahy je současně krajem a obcí.** Je také statutárním městem, může se členit na dílčí samosprávné části. Díky svému územnímu vymezení a zaměřením ekonomiky se od ostatních krajů vymyká téměř ve všech statistických ukazatelích.

Vzhledem k rozdílnému přirozenému historickému a územnímu rozvoji došlo k odlišnému vývoji koncentrace obyvatel a využití území v jednotlivých částech města. Praha má hustě osídlené městské části v centru města (např. v MČ Praha 2 bydlí 11 787 obyvatel na 1 km²) a v okrajových sídlištních částech (v MČ Praha 11 je zase evidováno 8 029 obyvatel na 1 km²).

Součástí území hlavního města jsou také řídké osídlené části původně vesnického typu. U některých z těchto okrajových částí došlo po připojení k hlavnímu městu k významné bytové výstavbě, která proměnila jejich původní charakter (například MČ Praha-Nedvězí s hustotou zalidnění 69 obyvatel

na 1 km²). Tyto městské části jsou obcím ve Středočeském kraji, které vývojem posledních let podobné s Prahou sousedí.

Území hlavního města je rozděleno na různé jednotky podle jejich funkce či podrobnosti. Zjednodušeně lze uvést, že administrativní členění vymezuje území, na kterém působí úřady státní správy a samosprávy. Obdobně je Praha rozdělena na nižší územní celky pro jiné potřeby než pro potřeby správy – v takovém případě je používáno označení územní členění.

Administrativní rozdělení města

Současné členění Prahy vychází z potřeby mít samosprávné jednotky, které budou pečovat o rozvoj na svém území (současné městské části), zároveň však čas-

tečně přetrvává členění z doby poválečné. Příkladem toho je například stále platný zákon č. 36/1960 o územním členění státu, kterým bylo v Praze ustanoveno 10 obvodů. V sídlech těchto obvodů bylo zřízeno 10 obvodních národních výborů, které vykonávaly na svém území státní správu. V roce 1990 došlo k novému správnímu rozdělení – z 10 obvodních národních výborů a 46 místních národních výborů vzniklo 56 samosprávných úřadů městských částí (dle J. Müller, Demografie, 2004). V roce 1992 pak měla Praha 57 městských částí (část obce Troja vytvořila samostatnou městskou část) a toto samosprávné členění trvá dodnes. Část kompetencí státní správy (tzv. přenesenou působnost, kam patří například vydávání občanských průkazů) vykonávalo stále 10 obvodů. Od počátku roku 1995 pak byla přenesená působnost vykonávána 15 městskými částmi v rámci přiděleného obvodu, od roku 2001 pak 22 správními obvody.

Správní členění Prahy jako kraje se výrazně liší od členění krajů ostatních. Magistrát hlavního města Prahy je postaven na roveň krajských úřadů. Na území 22 správních obvodů Prahy je vybrány 22 úřady městských částí vykonávající část kompetencí státní správy podobně jako na území

správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

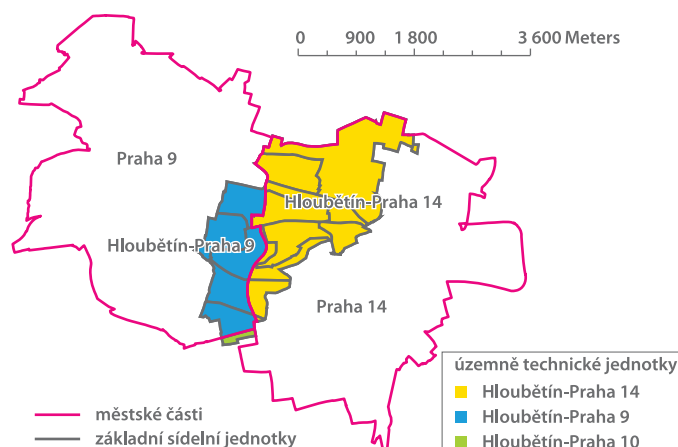
Úrovní samosprávných městských částí v Praze je ekvivalentní úroveň obcí v ostatních krajích nebo úroveň městských částí nebo obvodů v takto členěných statutárních městech (např. v Brně městské části nebo v Plzni městské obvody). Po zrušení okresních úřadů zůstaly okresy pouze územní jednotkou, která je v ČSÚ nadále používána pro potřeby hodnocení regionálních rozdílů hodnot statistických ukazatelů. Praha v současné době není členěna na okresy.

Územní členění Prahy

Na nižší úrovni, než jsou samosprávné jednotky (městské části v Praze, obce v ostatních krajích), je území České republiky rozděleno ještě na další územní jednotky, které jsou dále seřazeny sestupně podle řádovostní úrovně (podrobnosti členění). Jedná se o katastrální území (v Praze 112), která představují společně evidovaný soubor nemovitostí vymezený hranicí.

Katastrální území nejsou skladbná do území městských částí a některá do nich zasahují. Pro část katastrálního území, které je rozděleno hranicí městské části, se používá termín územně technická jednotka (v Praze 149).

Územní členění katastrálního území Hloubětín

Zdroj: ČSÚ

Na nižší řádovostní úrovni se nacházejí základní sídelní jednotky – ty se ve vybraných městech nazývají urbanistické obvody. Praha se takto dělí na 916 obvodů.

Nejnižší územní statistickou jednotkou jsou statistické obvody – v Praze jich je 5 663. ČSÚ například slouží pro přípravu statistických zjišťování, u kterých je výběrovou jednotkou bytová domácnost. Dále ji úřad využívá pro vedení statistických registrů a pro územní přípravu, zpracování a prezentaci výsledků sčítání lidu, domů a bytů.

Územní a správní jednotky se liší jednak svým územním rozsahem a jednak tím, jak jsou definovány nebo jaké mají funkce. ČSÚ poskytuje některá data i za výše uvedené území, při zachování podmínky jejich věrohodnosti. V Praze zveřejňuje data za správní obvody, městské části, katastrální území, územně technické jednotky nebo základní sídelní jednotky.

Podle toho, jaký je způsob zjišťování statistických ukazatelů, se liší i územní úroveň, do níž jsou data poskytována. Například souhrnné demografické údaje o počtu obyvatel je možno poskytovat za vybrané základní sídelní jednotky. Údaje o dokončených bytech standardně ČSÚ poskytuje za městské části. Výkaz o dokon-

čených bytech obsahuje územní určení na úrovni územně technické jednotky a je tedy možné údaje zpracovat i za katastrální území. Údaje o počtu stavebních povolení a ohlášení jsou dostupné pouze za 22 správních obvodů podle územní působnosti 22 stavebních úřadů na území Prahy. Naopak výsledky výběrových šetření jsou většinou prezentovány za území krajů. Tak je tomu i v případě výběrového šetření pracovních sil, u kterého by údaje za nižší území, než je kraj, nebyly vzhledem k výběrové povaze tohoto šetření statisticky spolehlivé.

Mezi významné uživatele dat patří mimo jiné úřady městských částí, pro které je důležité mít k dispozici údaje minimálně za své území, často však požadují také údaje za nižší jednotky. Univerzity často zpracovávají pro zmiňované městské části demografické prognózy a k jejich vypracování vyžadují data za úroveň základních sídelních jednotek. Krajská správa ČSÚ v Hl. m. Praze se snaží poskytovat údaje tak, aby byly využitelné pro široký okruh uživatelů.

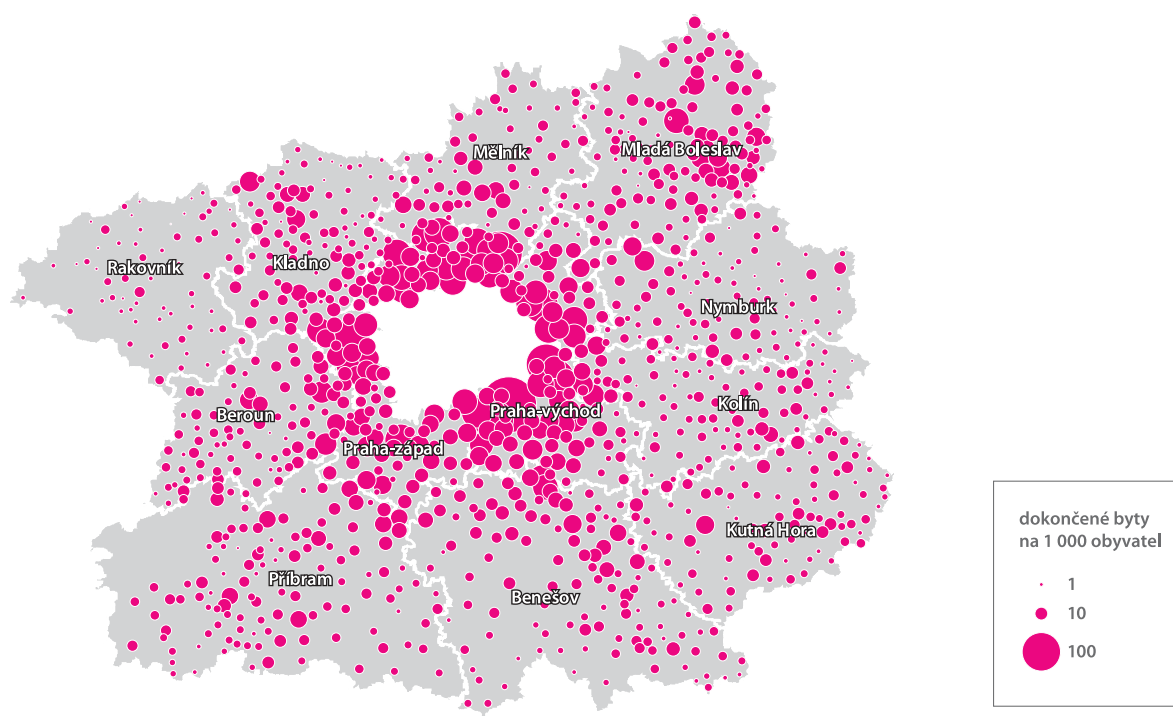
Hlavním městem republiky od roku 1918

Do té doby byla Praha pouze jedním z významných měst rakousko-uherské monarchie. Po vzniku první republiky začal růst její význam. S tím byla spojena potřeba územního **rozšíření města**. V roce **1922** bylo k tehdejšímu území připojeno 37 sousedních obcí. Výměra tak vzrostla osminásobně z 21 km² na 171,5 km² a počet obyvatel vzrostl o 30 procent na 677 tis. K dalšímu velkému rozšíření Prahy došlo 1. 1. 1968 – o 21 obcí, výměra vzrostla o 105 km² na 290 km² a počet obyvatel o 67 tis. na 1,1 mil. obyvatel. K poslednímu rozšíření došlo **k 1. 7. 1974** – o 30 obcí, výměra narostla na **496,1 km²** a počet obyvatel na **1,16 mil. osob**. K Praze byly připojovány málo zalidněné obce tehdejšího Středočeského kraje.

Cesta z hlavního města

Praha-východ a Praha-západ. Před lety to byly běžné okresy s převážně malými obcemi. Dnes jsou některé jejich obce ukázkou procesu suburbanizace. Za 10 let zde přibýlo rekordních 30 tisíc bytů a přistěhovalo se 127,5 tisíce lidí. Většina z Prahy.

Bytová výstavba v obcích Středočeského kraje v letech 2002 až 2011

Zdroj: ČSÚ

Proces suburbanizace, při kterém dochází ke stěhování obyvatel z center velkých měst do jejich blízkého okolí, se projevuje v největší míře právě na území s Prahou sousedících okresů Praha-východ a Praha-západ.

Zatímco ještě po roce 1989 obyvatelstvo v podstatě ve všech okresech Středočeského kraje ubývalo, ve druhé polovině 90. let došlo k obrátce. Především okresy Praha-východ a Praha-západ se začaly vyznačovat prudkým nárůstem počtu obyvatel ruku v ruce s intenzivní bytovou výstavbou. Za posledních 10 let se v těchto dvou okresech počet obyvatel zvýšil o 91

tisíc lidí, což byla více než polovina (60 %) přírůstku celého kraje. Z pohledu suburbanizace je významné to, že mezi nově přistěhovalými obyvateli do okresů sousedících s Prahou je každoročně zhruba 60 % bývalých Pražanů. Intenzitou nové bytové výstavby patří tyto dva okresy mezi špičku meziokresního srovnání počtu postavených bytů. V absolutních hodnotách se řadí mezi prvních šest a v přepočtu na tisíc obyvatel jsou v posledních letech na první a druhé pozici mezi všemi 77 okresy republiky. Za poslední dekádu zde přibýlo 30 tisíc bytů, což je 47 % všech bytů postavených v kraji.

Odvrácená tvář suburbanizace

Vzájemně propojený vztah hlavního města a blízkých středočeských obcí přináší kraji nové obyvatele, často mladší a s vyšším vzděláním, kteří mají pro rozvoj obcí velký potenciál. Zároveň však proces suburbanizace zvyšuje dopravní zatížení v okolí hlavního města a klade obrovské nároky na dobudování technické a občanské vybavenosti obcí. Právě k řešení takovýchto problémů slouží obcím i data Českého statistického úřadu. „Použili jsme je jako podklad pro zpracování demografické

studie předpokládaného vývoje počtu obyvatel v naší obci,“ říká Jiří Prouza, starosta obce Květnice v okrese Praha-východ. Podle něj studie poslouží následně při zpracování Strategického plánu, který bude využívat zastupitelstvo obce při rozhodování o prioritních oblastech rozvoje Květnice. Právě ta je jednou z typických, původně velmi malých obcí, kde lze pozorovat dopady procesu suburbanizace. Za posledních 10 let se počet jejich obyvatel téměř zdesetinásobil, když se k původním 131 přistěhovalo nových 1 245 obyvatel, z nichž zhruba 70 % přišlo z Prahy. A to nejsou zdaleka všichni.

ČSÚ má totiž k dispozici jen údaje podle trvalého pobytu, takže nemůžeme počítat s těmi, kteří v Květnici sice bydlí, ale hlášení zůstávají jinde.

Cenná data

Na krajské pracoviště ČSÚ se s požadavkem na zpracování statistických dat obrací často právě obce, které o dopadech procesu suburbanizace ví své. Používají je jako podklad pro řešení svých rozvojových potřeb, případně získání dotací. Přitom právě v rychle se rozvíjejících lokalitách není někdy pro pracovníky ČSÚ vůbec jednoduché údaje zjistit. To, že mnoho lidí sice nově bydlí ve Středočeském kraji, ale nadále pracuje v hlavním městě, se tak

Květnice je typickým příkladem procesu suburbanizace.

promítá i do činnosti krajské správy například při zajištění dat ze šetření v domácnostech. „Lidé se vrací domů pozdě večer, což ztěžuje práci našim tazatelům, zhoršuje zastížitelnost členů vybrané domácnosti a může to až snížit vyšetřenost v segmentu ekonomicky aktivního obyvatelstva,“

konstatuje Monika Braunšveigová, ředitelka Krajské správy ČSÚ.

Kromě žádaných údajů o obyvatelstvu, stěhování a bytové výstavbě patří k nevyužívanějším i výstupy ze sčítání lidu, domů a bytů. Enormní nárůst počtu obyvatel a rozsáhlá výstavba nových domů však zvyšovaly také

náročnost přípravy i provedení posledního sčítání v roce 2011. „Přes pečlivou územní přípravu ve spolupráci s obcemi bylo sčítacími komisaři zapsáno do popisů sčítacích obvodů v okresech Praha-východ a Praha-západ dalších 1 580 budov využívaných již k bydlení, i když zatím nezkolaudovaných. Byla to téměř polovina z dopsaných v kraji,“ popsal situaci Hana Himmelová, krajská gestorka sčítání pro Středočeský kraj. Proces suburbanizace se projevuje na stále větším a od Prahy vzdálenějším území kraje a lze jej pozorovat i v zázemí dalších velkých měst.

Jana Slavníková
Krajská správa ČSÚ
pro Středočeský kraj

O statistikách na vlnách éteru

Zajímavá čísla Českého statistického úřadu jsou žádána v regionálních stanicích Českého rozhlasu. V duchu sloganu „Rádio vašeho kraje“ je přibližuje lidem v regionu.

Ve všech okresních městech kraje a jejich okolí si můžete poslechnout zpravodajské či publicistické pořady Českého rozhlasu Region zaměřené na Střední Čechy. Ve vysílání dostávají prostor i zástupci Českého statistického úřadu při prezentaci vývoje kraje či významných událostí, jako jsou například volby a sčítání lidu. Posлуhači tak mohou kromě aktuálních dat získat i zajímavý pohled do zákulisí příprav těchto akcí. Pravidelnými hosty jsou pracovníci ČSÚ například v pořadu K věci,

Tomáš Pancíř a **Jana Slavníková** při natáčení pořadu K věci.

kam si moderátor Tomáš Pancíř zve osobnosti veřejného života k rozhovoru na aktuální středočeské téma. Už čtyřikrát byla jeho hostem Jana Slavníková, vedoucí informačních služeb ČSÚ pro Středočeský kraj. „Naposledy to bylo letos v lednu po zveřejnění předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011,

což jsou čísla, na kterých se lidé sami podíleli, a proto je výsledky hodně zajímaví,“ říká a vzpomíná, že v souvislosti s prudkým nárůstem počtu obyvatel kraje hovořili ve studiu také o rekordním desetinásobném přírůstku obyvatel v obci Květnice, přičemž hned týden nato byl hostem pořadu její starosta

a statistika k tomu byla inspirací. V jarních měsících vyjíždí Český rozhlas Region mezi své posluchače s mobilním studiem a celý týden vysílá přímo z náměstí středočeských měst. Posлуhačům tak může představit zákulisí rozhlasového vysílání a naopak od nich získává důležitou zpětnou vazbu a řadu podnětů. Středočeské vysílání Českého rozhlasu si denně naladí 20 tisíc posluchačů, alespoň jednou týdně i dvojnásobek. Nejobvyklejším způsobem příjmu je vysílání pozemní, ze satelitu nebo přes internet na adrese www.cesky-rozhlas-region.cz, je testováno také digitální vysílání v Praze, Brně, Ostravě a Příbrami.

Pavel Kozler
šéfredaktor
Český rozhlas Region,
Středočeský kraj

Plánovat bez statistiky? Vyloučeno!

Rozvoj každého území je usměřován soustavou dokumentů územního plánování. Významné místo mezi nimi zaujímají tzv. **Územně analytické podklady**. ČSÚ má při jejich vytváření a aktualizaci nezastupitelné místo.

I **Český Krumlov** potřebuje plánovat svůj rozvoj podle principu trvale udržitelného rozvoje.

Územní plánování se týká především místních samosprávných orgánů. První místo, kam se tyto orgány s požadavkem na data obracejí, jsou regionální pracoviště ČSÚ. V Českých Budějovicích se statistici s požadavkem zpracovat data podle obcí pro územně analytické podklady (ÚAP) setkali relativně krátce po nabytí účinnosti stavebního zákona – počátkem roku 2007. Tehdy začali jed-

nat s pracovníky Krajského úřadu Jihočeského kraje a po několika

V následujících letech se poskytování dat krajskému úřadu ustá-

“
Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích předává územně analytické údaje mapovému serveru krajského úřadu on-line.

» schůzkách poskytli první oficiální údaje včetně zákonem požadovaného pasportu.

lilo zhruba do dvou termínů (květen, listopad). Přestože základní přístup zůstal zachován, mění se

s postupem času jeho forma. Na webových stránkách byla v rámci mapového serveru WEBMAP Jihočeského kraje vytvořena aplikace ÚAPKit. Je určena pouze registrovaným uživatelům, kterým umožňuje pracovat s datovým modelem, vést evidenci o datech ÚAP a jejich poskytovatelích, vést evidenci o událostech vztahených k agendě ÚAP, pracovat s geografickými daty v prostředí interaktivní mapové

aplikace atd. Právě tato aplikace se stala základním komunikačním nástrojem při výměně dat. Mapové servery sice najdeme na stránkách dalších krajských úřadů, ale ze všech 14 krajských správ ČSÚ je ta v Českých Budějovicích jediná,

podrobností úřadem zveřejňována. Některé indikátory statistika ve svých výstupech až do úrovně obcí nemá. Jedná se zejména o ukazatele zjišťované Výběrovým šetřením pracovních sil. Přesto zůstává ČSÚ jedním z nejvýznamnějších „doda-

“
Některé indikátory statistika ve svých výstupech až do úrovně obcí nemá.

“
která má do krajské aplikace přístup pod vlastním uživatelským jménem a heslem a může tak do ní poskytovat statistické údaje online.

Z obsahového hlediska je na krajské úrovni pro ÚAP stanoveno celkem 37 indikátorů zaměřených na oblast demografie, ekonomiky a charakteristik životního prostředí. Z celkového počtu jich 12 nemá ČSÚ k dispozici – ostatní jsou s různou periodicitou a územní

“
vratelů“ dat. Určitým problémem je také časová dostupnost údajů. Jde zejména o ukazatele, které se zjišťují jen při sčítání lidu, domů a bytů a mezi jednotlivými sčítáními k dispozici nejsou, nebo jsou dostupné (z jiných zdrojů) jen za agregovaná území – většinou kraj. Uvedme jako příklad vzdělanostní strukturu obyvatelstva nebo odvětvové charakteristiky zaměstnanosti.

Souhrnně význam statistických údajů pro krajský úřad

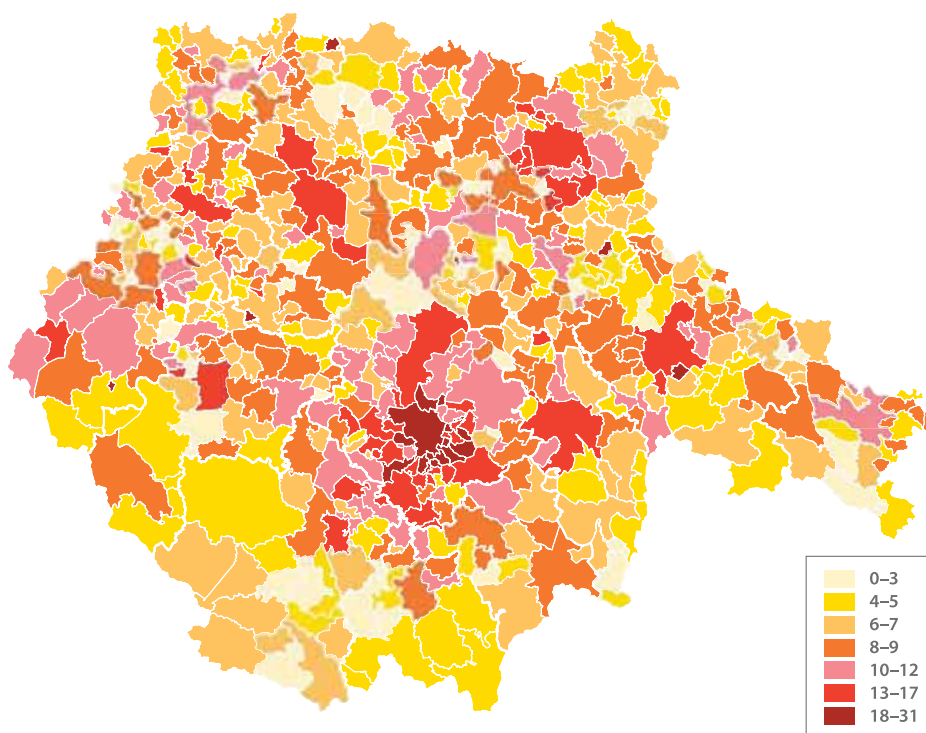

Všechny důležité informace a datové soubory lze nalézt na www.czso.cz.

hodnotí Romana Vačkářová, koordinátorka ÚAP: „Statistická data jsou pro analytickou čin-

nost v územním plánování velmi důležitá, a to nejen pro kraj, ale i pro obce s rozšířenou působností. Udržitelný rozvoj území v souladu s cíli územního plánování je hodnocen ve třech pilířích – pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společnosti obyvatel. Zejména pro hodnocení posledních dvou pilířů jsou statistické údaje zásadní.“

Podíl osob s vysokoškolským vzděláním v roce 2011 (%) *

Zdroj: ČÚZK, ČSÚ | * členěno po obcích

Více informací o kraji se dozvíte na internetových stránkách: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn

Data územně analytických podkladů najdete na: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

Jiří Kotek
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ
v Českých Budějovicích

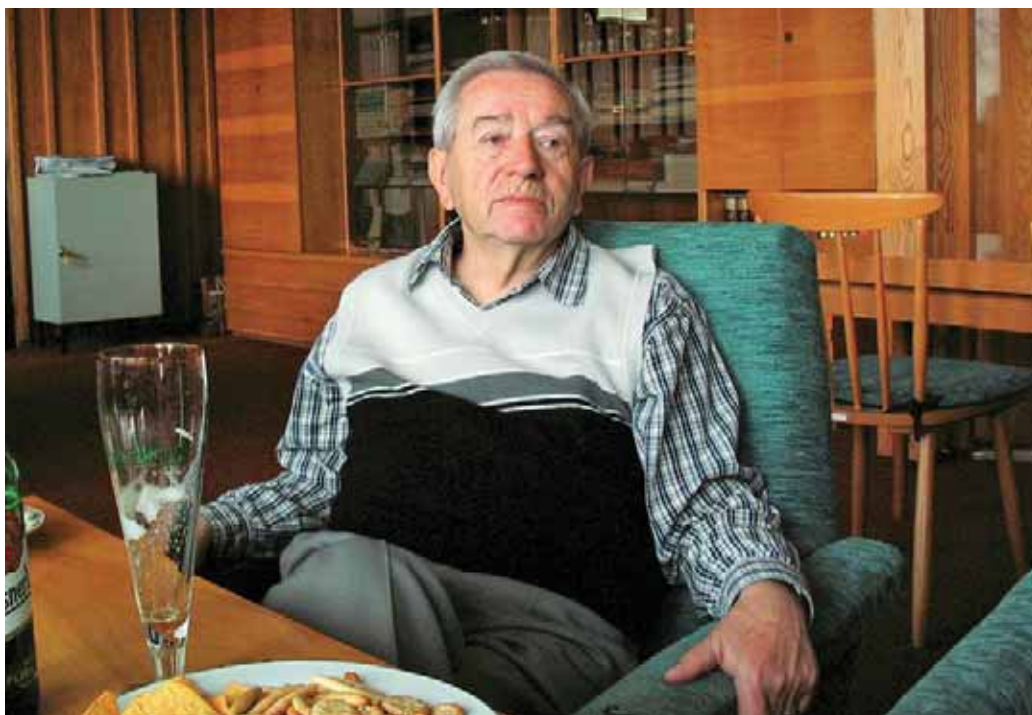
I ta nejmenší obec si zaslouží mít statistické údaje

Emeritní ředitel Krajské správy v Plzni Václav Roubal se nesmazatelným způsobem zapsal do historie oblastních orgánů ČSÚ zejména svým přínosem v oblasti koncepčně řídicí a organizační práce.

Pana Roubala znám osobně více než 30 let a musím říci, že v okamžiku, kdy jsem se dozvěděl, že v tomto čísle časopisu Statistika & My bych měl představit Krajskou správu ČSÚ v Plzni, napadlo mě jej oslovit, aby se s námi podělil o své zkušenosti a připomenul nám, jak vypadal úřad v době, kdy do něj nastoupil, čeho bychom se měli vyvarovat, aby nás práce bavila a dosáhli jsme úspěchů jako naši předchůdci.

Jak to tenkrát bylo ...

Jeho vzpomínání začíná pohledem do historie Krajské správy v Plzni na konci 60. let minulého století. Tehdy znovu vznikl samostatný Státní statistický úřad oddělením od Ústřední komise lidové kontroly a statistiky. Významným mezníkem v historii statistiky bylo podle Václava Roubala federativní uspořádání státu v roce 1968 a vznik tří úřadů státní statistiky – Federálního statistického úřadu, Českého statistického úřadu a Slovenského statistického úřadu. „Vzniklé republikové úřady zajišťovaly řízení a rozvoj regionálních statistických orgánů – krajských správ a jejich okresních oddělení, které kopírovaly administrativní uspořádání státu. V Západočeském kraji se jednalo o okresy Domažlice, Cheb, Karlovy Vary, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Sokolov a Tachov. Podle tehdejší organizační struktury zahrnovala krajská statistická správa odbory

Za svého působení v ČSÚ zažil **Václav Roubal** mnoho organizačních změn.

statisticko-analytický a zpracovatelský. Kromě nich zde fungovalo také oddělení finančně-hospodářské a oddělení pro kádrovou a personální práci. Agenda okresních oddělení byla rozdělena na zemědělství a skupiny výrobních a nevýrobních statistik. Zpracovatelská činnost podle jednotlivých odvětví národního hospodářství na všech regionálních úrovních znamenala sběr, kontrolu a zpracování dat,“ vymezuje Václav Roubal a doplňuje, že hromadné zpracování dat přinášelo značné nároky na tehdy začínající rozvoj výpočetní techniky. V polovině 70. let vzniklo samostatné výpočetní středisko na

Krajské správě ČSÚ. Koncem 80. let byla vybavena všechna okresní oddělení stolními počítači. „Význam analytické a publikační činnosti se tehdy neustále zvyšoval. Na základě získaných statistických dat byla zpracovávána hodnocení ekonomického a sociálního rozvoje krajů a okresů. Úřad měl bohatou publikační činnost. Vycházely periodické tituly nebo nepravidelné tematické analýzy většího rozsahu. Současně s analytikou se dostávala v tomto období do popředí otázka bilancí a bilanční rovnováhy pro potřeby všech stupňů řízení. Značné úsilí se také věnovalo oblasti tvorby a užití časových řad. To je práce, která ni-

kdy nekončí a je vedle znalostí lidí nejlepším pomocníkem pro pramenná díla a statistické analýzy,“ konstatuje emeritní ředitel.

Na začátku nového milénia

Václav Roubal označuje rok 1989 a zejména počátek 90. let za mezník v činnosti a struktuře statistických orgánů. „V roce 1992 došlo k výrazné racionalizaci okresních oddělení. Okresy Plzeň-město, jih a sever byly sloučeny s Krajskou správou v Plzni, čímž úřad výrazně předběhl dobu v racionalizaci organizačních opatření v úřadech

státní správy,“ vzpomíná Václav Roubal. Další významnou změnou bylo v roce 1997 zřízení gescí pro jednotlivé odvětvové statistické úlohy s celorepublikovou působností. V roce 2000 došlo k legislativnímu územně správnímu rozdělení Západočeského kraje na kraj Plzeňský a Karlovarský s okresy Cheb, K. Vary a Sokolov. V současnosti Krajská správa ČSÚ v Plzni zajišťuje gescní zpracování průmyslu, terénní zjišťování, informační služby, správu majetku a logistiku v rámci Plzeňského kraje.

Radostné období

Václav Roubal, který působil v Plzni ve funkci ředitele v letech 1966–1996, hodnotí uplynulé období jako složité i radostné. Nejhůře mu bylo, jak sám říká, když musel před mocí a hlupáky obhajovat práci, sebe i své spolupracovníky. Zejména se to týkalo období první poloviny sedmdesátých a počátku devadesátých let. „Kádrovat je snazší a pro spousty blbců potřebnější než povíká a odborná práce,“ říká člověk,

Plzeňský kraj je spojen s výrobou národního nápoje, plzeňského piva.

kteří velkou část svého života zasvětil statistice. Nejraději vzpomíná na období, kdy statistickému úřadu předsedal Jan Kazimour. „Dalšího takového už jsem za čtyřicet let působnosti v úřadě nepoznal,“ dodává. Bývalý předseda ČSÚ Jan Fischer zase podle Václava Roubala ukázal, že i odborník na statistiku může být připraven, aby předsedal

vládě České republiky tak, aby mu lidé rozuměli.

Stálý kolektiv

Za nejvýraznější úspěch ve své funkci ředitele považuje Václav Roubal úspěšné zvládnutí všech období, kterými jako řídicí pracovník prošel, hlavně dobu, kdy se místo výsledků práce upřednostňovalo bezhlavé kádrování. Rád také vzpomíná na to, že kolektiv, který vedl, zůstal v obou vzpomínaných obdobích v podstatě stejný, což znamenalo podle jeho slov možnost věnovat více času své práci a podporovat hlavní směry a úsilí statistického úřadu prosadit se ve společnosti. „Z mnoha našich výsledků bylo jasné, že práce lidí ze západních Čech byla ve statistickém úřadě znát. Vedle zvládnutí všeho, co souviselo s funkcí úřadu a statistickým zjišťováním, se také věnovalo značné úsilí oblasti tvorby a užití dlouhodobých časových řad, což se pozitivně odrazilo i v publikační činnosti. Pro zajímavost lze zmínit historickou ročenku Západočeský kraj v číslech a grafech nebo Vybrané údaje o obcích za jednotlivé okresy,“ vyzdvihuje.

Na otázku, co pro něho práce na statistickém úřadě vlastně znamenala, odpovídá: „Byla to práce v kolektivu lidí, kteří byli odborně připraveni, měli zájem o práci a viděli v ní příležitost k seberealizaci. A to má smysl a přináší to radost. Vždy jsem podporoval ty, kteří měli zájem soustavně na sobě pracovat a prosazovali se v práci. Nezajímal jsem se o lidi, kteří se jen vezli. Lenochoy a podrazáky jsem rád neměl a dával jsem jim to znát.“ Dodává přitom, že měl potíže s hulváty. „Tak těm jsem se raději vyhýbal. Asi trochu ze strachu,“ přiznává.

A na závěr rada zkušeného řídicího pracovníka. Zkušenosti, které jako statistik a řídicí pracovník nasbíral, shrnuje slovy: „Je zapotřebí se vyvarovat nevyvážených reorganizací a neporušovat pravomoc a odpovědnost v řízení lidí. Také je velmi důležité se věnovat všestranně práci s časovými řadami. I ta nejmenší obec si zaslouží mít statistické údaje.“

Oddělení informačních služeb v Plzni

Útvar vznikl za působnosti pana ředitele Václava Roubala jako reakce na rostoucí počet uživatelů, kteří se na nás obraceli se žádostí o poskytnutí nejrůznějších údajů. I přes rostoucí zájem o regionální údaje prošlo toto oddělení, zejména v posledních letech, výraznou „redukční“ proměnou. Zásadně se změnila i formy prezentovaných informací, rozhodující jsou naše internetové stránky a e-mailová pošta. V současné době poskytujeme statistická data kromě široké veřejnosti i orgánům státní správy a samosprávy. Dlouholetou spolupráci máme i s hasičským záchranným sborem, krajskou hygienickou stanicí, regionální rozvojovou agenturou, úřadem práce a školami. Mezi naše nejvýznamnější zákazníky patří především Krajský úřad Plzeňského kraje, s kterým máme od roku 2008 uzavřenou dohodu nejen o spolupráci v oblasti poskytování dat, ale i zabezpečení všech typů voleb. Velmi úzké vztahy jsou navázány též se Západočeskou univerzitou. Za nejžádanější typy informací lze považovat demografii, údaje o trhu práce, bytové výstavbě, sčítání, výběry z databází KROK, MOS a RESu, ale také data z historických lexikonů a pramenných děl. Rovněž je třeba zmínit i publikování dat prostřednictvím veřejných medií.

Miloslav Chlad

Miloslav Chlad
ředitel Krajské správy ČSÚ
v Plzni

Lázně a příroda lákají cizince k trvalému pobytu

Republikovou **zajímavostí Karlovarského kraje**, který čítá 310 245 obyvatel, je druhý nejvyšší podíl cizinců z celkového počtu obyvatel kraje. Celkově žilo v kraji v době Sčítání lidu, domů a bytů 2011 celkem 22 164 cizinců. Statisticy spočítali, že se jejich počet za posledních deset let více než zdvojnásobil.

V Karlových Varech tvoří cizinci větší podíl obyvatel než v Praze.

Podle předběžných výsledků sčítání zaujalo první místo v počtu cizinců Hlavní město Praha (14 %). Hned za ním se umístil Karlovarský kraj (7,1 %). Pokud by v Karlovarském kraji nežili cizí státní příslušníci, pak by se počet obyvatel kraje dostal až na úroveň stavu mezi lety 1961–1970.

Snižují průměrný věk

Nejpočetnější skupiny cizinců v Karlovarském kraji představují

Nejmenší statistická správa v republice

Krajská správa ČSÚ se skládá z kanceláře ředitelky a dvou oddělení – informačních služeb a terénního zjišťování. Celkem zde pracuje **18 zaměstnanců**, z toho je 17 žen. Věkový průměr zaměstnanců činí 48 let, 33 % z nich má vysokou školu. Jedno detašované pracoviště je v Chebu, kde působí čtyři terénní pracovníci. V terénu pracuje celkem 13 zaměstnanců, zpracovávají stabilně pět druhů statistických šetření. Nejrozsáhlejším je Integrované šetření v domácnostech. Měsíčně při něm navštíví okolo **600 domácností**. Dvě pracovnice zjišťují v prodejnách celého kraje ceny u **2 189 položek měsíčně**. Ročně se zde sebere a zpracuje celkem **536 statistických zemědělských výkazů**. U 11 vybraných zpravodajských jednotek se letos provádělo šetření o sadech.

Vietnamci (6 253), Němci (4 530), Rusové (4 508), Ukrajinci (2 488) a Slováci (1 577). Z hlediska věkového složení všech cizinců v kraji tvořily děti mladší 15 let 13 %, osoby v produktivním věku 83 % a osoby ve věku nad 65 let 4 %.

Více než polovina Vietnamců v kraji žije v okrese Cheb, kde není jejich působení náhodné. Je podstatnou měrou ovlivněno velikostí území okresu rozprostřeného kolem státní hranice s Německem a specializací Vietnamců převážně

na obchod a služby. Zvláštností u této skupiny občanů je, že děti do 14 let tvoří ve vietnamské populaci přes 17 % (u české populace přes 14 %) a vůbec nejpočetnější věkovou skupinu představují mladí lidé ve věku 20–24 let. Tato skutečnost je ojedinělým jevem v populaci Karlovarského kraje, která naopak vykazuje tendenci stárnutí.

Míří k nám i Němci

Za zmínku také stojí vývoj počtu občanů Německa, který v posledních deseti letech vykazuje nejdynamičtější nárůst. Ve srovnání se Sčítáním lidu, domů a bytů 2001 se počet osob s německým státním občanstvím zvýšil téměř šestnáctkrát. Z celkového počtu Němců se jich přes polovinu usadilo v okrese Cheb a více než třetina na Karlovarsku. Nejoblíbenějšími městy se pro Němce staly Mariánské Lázně (24 %), Karlovy Vary (21 %) a Františkovy Lázně (19 %).

Ve stále oblíbeně zůstává Karlovarský kraj pro občany Ruské federace, kterých je zde z celkového počtu cizinců celkem 20,3 %. Za posledních deset let vzrostl jejich počet desetkrát. Nejvíce se jich usídlilo na Karlovarsku (82,6 %) a zvláště pak ve městě Karlovy

Vary (75,1 %), které se může pochlubit ještě další zajímavostí – cizinci zde tvoří dokonce ještě větší podíl obyvatel (14,3 %) než je tomu v Hlavním městě Praze (14 %). Rusové se podílí na všech obyvatelích Karlových Varů celkem 6,3 %, Ukrajinci 2 %, Němci 1,8 % a Vietnamci 1,5 %.

Lázně v centru pozornosti

V současnosti se další oblíbenou destinací Rusů stává město Mariánské Lázně, kde žije přibližně 500 osob s ruským státním občanstvím, což představuje téměř 3,5 % obyvatel tohoto lázeňského města. Z uvedených skutečností vyplývá, že ruští občané vyhledávají pro svůj nový život v Karlovarském kraji klidná lázeňská města v čisté přírodě, daleko od průmyslových oblastí.

Pokud se podíváme na ruskou populaci hlouběji, zjistíme, že je u nás zastoupena nejvíce věkovou skupinou 35–54 let, tzn. osoby v produktivním věku. Z téměř dvou set procentního nárůstu dětí do 4 let v posledních šesti letech lze usoudit, že občané Ruské federace zde nejen pracují a podnikají, ale i zakládají rodiny a našli zde i svůj nový domov.

Mariánské Lázně jsou další oblíbenou destinací Rusů.

Nejvíce podnikají Vietnamci

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR bylo v Karlovarském kraji v roce 2011 evidováno celkem 9 498 pracujících cizích státních příslušníků, z tohoto počtu pracovalo 3 759 cizinců v zaměstnaneckém poměru a 5 739 cizinců vlastnilo platné živnostenské oprávnění. Počet zaměstnaných cizinců vykazoval dlouhodobě rostoucí trend, a to až do roku 2008, kdy dosáhl svého maxima (11,3 tisíc). V následujících letech, v souvislosti s ekonomickou recesí, počet pracujících cizinců meziročně klesá.

Největší podíl osob s živnostenským oprávněním vykazují

občané Vietnamu (55 %), naopak největší podíl osob v zaměstnaneckém poměru je zaznamenán u Slováků (77 %). U cizinců z Ruské federace dosáhl podíl osob v zaměstnaneckém poměru 11 % a podíl osob s živnostenským oprávněním 5 %. To ukazuje na skutečnost, že Rusové k nám nepřijíždějí hlavně a pouze za práci a podnikáním. Další zajímavostí u ruské populace je, že v zaměstnaneckém poměru pracuje 66,5 % žen. Podle oborů činností se ruští spoluobčané uplatňují nejvíce v obchodě, v oblasti nemovitostí a v dopravě.

Jaroslava Šenitková
ředitelka Krajské správy ČSÚ
v Karlových Varech

Ze statistického slovníčku

osoba v čele domácnosti – **vietnamsky:** nguoj dng dou čaung zádyň, **německy:** perzon amkopf des haushalts, **rusky:** lico va glavje damašněva chazjastva

manželka – **vietnamsky:** čongve, **německy:** éfrau, **rusky:** suprugá

pohlaví – **vietnamsky:** zej tyň, **německy:** gešlecht, **rusky:** pol

svobodný – **vietnamsky:** čue kó zá dyň, **německy:** ledych, **rusky:** chalastoj

vdaná – **vietnamsky:** kó zá dyň, **německy:** frhajratet, **rusky:** zamužňaja

státní příslušnost – **vietnamsky:** kuók tyť, **německy:** štatsangeherichkait, **rusky:** graždanstvo

mateřská dovolená – **vietnamsky:** ngí djé, **německy:** mutr urlaub, **rusky:** dekrétnyj otpusk

Ne náhodou se data o odpadech zjišťují na severu Čech

Na regionálním pracovišti v Ústí nad Labem sídlí kromě krajské správy ČSÚ také oddělení statistiky životního prostředí. Oba útvary kromě svých dalších činností společně zpracovávají statistiku odpadů a druhotných surovin.

Úřad zjišťuje data o odpadech od 80. let, kdy byla v letech 1980 a 1987 provedena tehdejším Federálním statistickým úřadem dvě jednorázová zjišťování o skládkách a produkci odpadů.

Od roku 1994 bylo Českým statistickým úřadem zavedeno pravidelné roční zjišťování o produkci a nakládání s odpady. Od počátku až do současné doby metodicky řídí sběr a zpracování dat včetně výstupů nynější oddělení statistiky životního prostředí ČSÚ, které vzniklo na počátku roku 1993 jako součást Krajské statistické správy v Ústí nad Labem. Jeho umístění v krajském městě mělo opodstat-

Předkládací povinnost

Zpracování statistických dat o odpadech a druhotných surovinách se uskutečňuje prostřednictvím statistického výkazu Odp 5-01. Statistické zjišťování je prováděno na základě výběrového souboru složeného ze zpravodajských jednotek, které jsou vybírány z registru ekonomických subjektů na základě předem stanovených výběrových kritérií za použití matematicko-statistických metod.

Veškerá statistická zjišťování jsou prováděna na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Statistické zjišťování o odpadech je také plně **v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech**, který upravuje nakládání s odpadem a definuje základní pojmy týkající se odpadů, které jsou dále rozpracovány v prováděcí vyhlášce č. 383/2001 Sb. Sběr dat je prováděn podle Katalogu odpadů, který je stanoven vyhláškou č. 381/2001 Sb.

nění i vzhledem k tehdejšímu katastrofálnímu stavu životního prostředí v Podkrušnohorské pánvi.

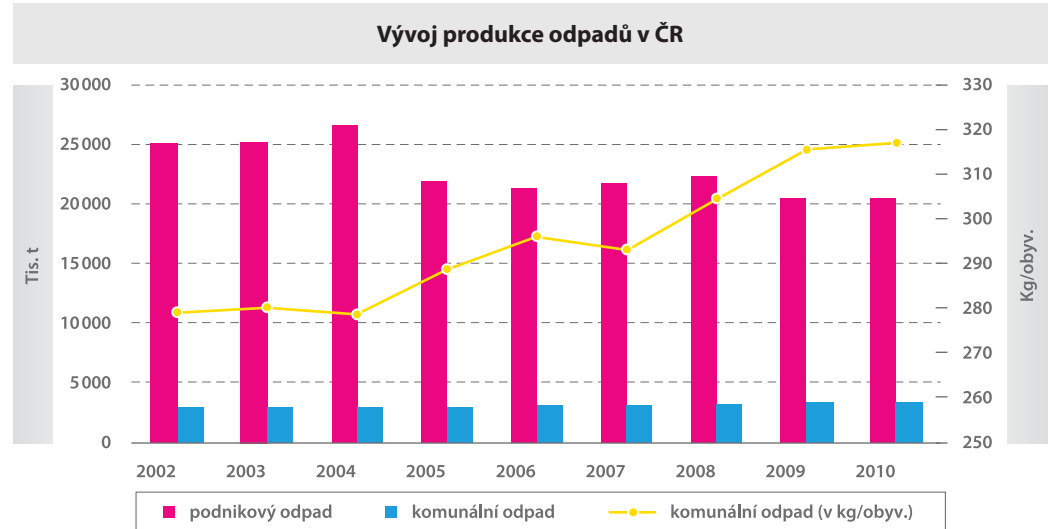
Sběr a základní zpracování dat probíhalo zpočátku na všech regionálních pracovištích ČSÚ. Od roku 1998 došlo ke změně ve způsobu sběru dat a i údaje o odpadech se začaly sbírat centralizovaně. To znamená, že výkazy jsou z celé republiky zaslány přímo na současné zpracovatelské pracoviště krajské správy v Ústí nad Labem. Od roku 2000 je oddělení statistiky životního prostředí součástí odboru statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí se sídlem v Praze. Vzhledem ke změ-

nám, které proběhly v mezinárodních a následně i národních legislativě odpadového hospodářství v oblasti rozlišování mezi odpady a druhotnými surovinami z odpadů vzniklými, bylo v loňském roce doplněno statistické zjišťování oddělem, který se věnuje sledování produkce a spotřeby druhotných surovin. První výsledky rozšířeného zjišťování budou k dispozici letos v září.

Jak zpracování probíhá?

V říjnu až únoru se na přípravě šetření, které v sobě zahrnuje řadu činností od sestavení technického projektu, programování, testování programového vybavení, výběru respondentů po rozeslání výkazů a ověřovací zpracování, podílí několik oddělení. Kromě oddělení statistiky životního prostředí, oddělení zpracování statistiky odpadů a oddělení programování statistických úloh, která sídlí v Ústí nad Labem, dále spolupracují oddělení zpracování registrů, centrálního zpracování a matematicko-statistických metod a statistické kvality. Na konci

Zdroj: ČSÚ

ledna jsou obeslány vybrané podniky a obce výkazem, který jsou povinny do počátku března doručit na Krajskou správu ČSÚ v Ústí nad Labem v papírové formě nebo elektronicky prostřednictvím datové schránky nebo e-mailu.

Od března do června probíhá zpracování došlých zhruba 10 tis. výkazů, které zahrnuje jejich evidenci, nahrání, kontroly, opravy, urgency nedoručených výkazů či

tvorbu kontrolních tabulek. Tento proces je završen vytvořením souboru předběžných dat. Tato etapa probíhá plně na oddělení zpracování krajské správy za spolupráce oddělení statistiky životního prostředí a za případného operativního doladování programového vybavení oddělením programování.

Sběr a zpracování statistických výkazů je zajišťován centralizovaně, veškeré vstupní údaje z formulářů jsou nahrávány v jednom místě. Existuje tedy jednotný přístup ke sporným otázkám a jednotná metodika řešení chyb při ověřování během vstupu dat. Ověřování správnosti dat probíhá okamžitě po nahrání výkazu. Případné nesrovnalosti jsou ihned vyhodnocovány a řešeny přímo s respondentem. Závěrečná etapa zpracování dat probíhá v červenci až srpnu. Do té jsou opět zapojeny i mimoústecké útvary výše uvedené v přípravném období. V tuto dobu dochází ke konečnému zpracování předběžných dat, dopočtu údajů, jsou prováděny datové analýzy, na základě kterých dochází ještě k případným dalším opravám nebo došetření a následně k definitivnímu zpracování dat. Na závěr oddělení statistiky životního prostředí zpracuje výstupní tabulky, grafy a analytický komentář pro zveřejnění na internetu ČSÚ, vytvo-

ří podklady pro publikaci a soubory pro report do Eurostatu. Následně se do činnosti zapojuje také další útvar ústecké krajské správy, oddělení informačních služeb. Toto oddělení za spolupráce s oddělením statistiky životního prostředí sestavuje tabulky a grafy s údaji za jednotlivé kraje a mezikrajská srovnání pro všechny krajské internetové stránky a pro statistické ročenky jednotlivých krajských správ nejen za statistiku odpadů, ale za celou oblast životního prostředí od údajů o kvalitě ovzduší a vody přes investice do ochrany životního prostředí po údaje za chráněná území nebo podnebí.

Oddělení informačních služeb také zabezpečuje zpracování časových řad s daty emisí do ovzduší, která přebírá z Českého hydrometeorologického ústavu. Umístění téměř všech zainteresovaných útvarů a zaměstnanců na jednom regionálním pracovišti výrazně usnadňuje komunikaci a operativnost v případě zjištěných problémů zejména ve fázi přípravy šetření a zpracování dat.

Roman Bechtold
ředitel Krajské správy ČSÚ
v Ústí nad Labem
Miloslava Veselá
oddělení statistiky životního prostředí

Statisticy v Ústeckém kraji se prioritně zabývají životním prostředím.

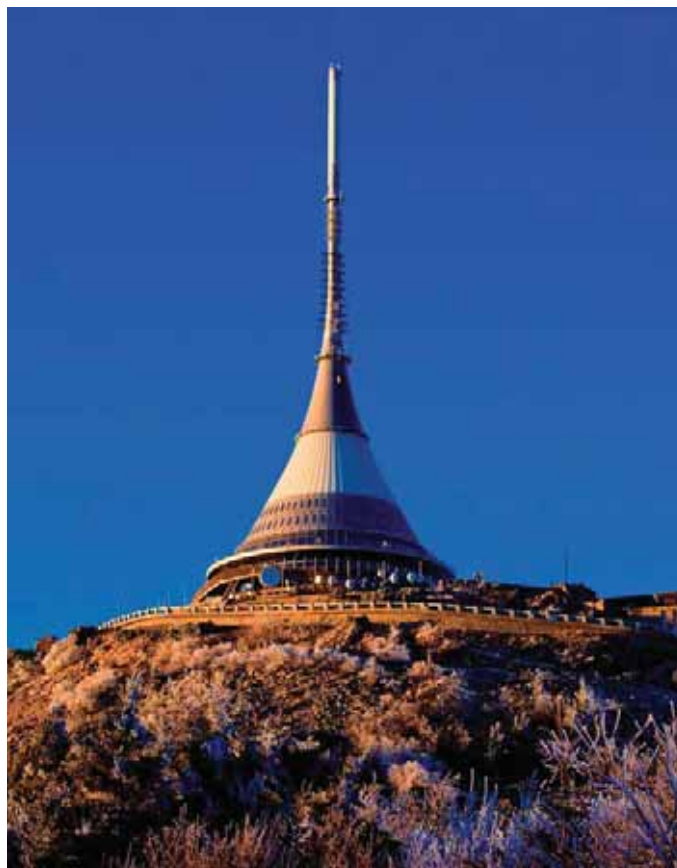
Kde se nachází nejstarší Euroregion?

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa se rozkládá na hranicích Německa, Polska a Česka.

Vznikl v roce 1991, na ploše 13 tis. km² v něm žije asi 1,6 mil. obyvatel.

Dominanty severu Čech jsou **liberecká radnice** a **Ještěd**.

O dva roky později, v roce 1993, založili pracovní skupinu Statistika lidé z Českého statistického úřadu v Liberci, Polského statistického úřadu v Jelení Hoře a Statistického úřadu Svobodného státu Sasko v Kamenzi. Již na počátku 90. let se starostové českých, polských a saských příhraničních měst a obcí rozhodli, že udělají vše pro to, aby se zlepšila přeshraniční spolupráce.

„Jsme vystaveni obdobným problémům a řešíme je. Příkladem může být znečištění Krkonoš a Jizerských hor oxidem siřičitým z hnědoudelných elektráren,” popisuje důvody, které vedly ke spolu-

práci nejen regionální politiky, ale i statistiky, Sławomir Banaszak, šéf Jelenohorského statistického úřadu ve Wroclawi.

Zlepšení životního prostředí

Prvních deset let obce investovaly buď ze svých rozpočtů, anebo státních či evropských dotací do zlepšování kanalizací a čištění vod. Také byly modernizovány elektrárny, rekultivovány lesy a v neposlední řadě budovány nové silnice a hraniční přechody. Souběžně k těmto činnostem Euroregion Nisa vytvořil přeshraniční strukturu odborníků.

„Lidé se přes hranici navzájem poznávali, postupně spolu začali komunikovat a později plánovat společné projekty a aktivity,” vzpomíná Jaroslav Zámečník, který zastupuje českou část Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Dnes se tyto skupiny expertů nazývají EUREXy. V současné době aktivně pracují skupiny pro oblasti: lesy, silniční doprava, železniční doprava, krizový management, veřejné zdraví, cestovní ruch, cykloturistika, knihovny, statistika, historie, památky a školství, voda – čistá Nisa, hospodářství – cena za inovace a podstávkové domy.

Jaroslav Zámečník tvrdí, že rostoucí zájem o přeshraniční spolu-

práci vyvolal ihned po založení Euroregionu Nisa potřebu disponovat věrohodnými a srovnatelnými statistickými údaji všech tří částí euroregionu.

„Proto byl vznik první ročenky euroregionu v roce 1994 tím momentem, kdy bylo možné porovnat slabá a silná místa každé z jeho částí a začít plánovat další opatření a projekty právě na základě statistik a prognóz. Celých 20 let precizně shromažďovaná a zpracovávaná data členy EUREXu Statistika nám vždy dávala do rukou potřebné argumenty pro získávání dalších finančních prostředků na projekty a prosa-

Pracovní skupina Statistika

Zabývá se především aktualizací srovnávacích statistických materiálů o území Euroregionu a harmonizací statistických dat. Za dobu existence pracovní skupiny bylo vydáno více než 30 tištěných publikací. První titul – ročenka Euroregion Neisse-Nisa-Nysa byla vydána v roce 1994. Poslední vydanou publikací je **Ročenka Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2011**.

zování pokračování dalších programů z Evropské unie. Za toto bych rád znovu a opakovaně všem pracovníkům statistických úřadů poděkoval," konstatuje.

Ze statistických čísel vyplývá, že Euroregion Nisa stárne a klesá počet jeho obyvatel. Největší úbytek obyvatel postihuje Německo, kde počet obyvatel za uplynulých dvacet let klesl téměř o pětinu. Bezmála šest procent lidí ubylo i v polské části euroregionu. Naopak v české části, která zahrnuje čtyři okresy Libereckého kraje a Šluknovský výběžek, ve stejném období počet obyvatel stoupl téměř o tři procenta.

Demografické změny

Věkové složení obyvatel euroregionu je ale ve všech částech nepříznivé. Stárnutí populace se nevyhnulo žádné z členských zemí – děti ubývá a naopak přibývá obyvatel ve vyšších věkových kategoriích. Lidí nad 60 let bylo ještě v roce 1995 v Euroregionu něco přes 18 %, vloni už tvořili čtvrtinu jeho obyvatel. Hlavně Německo a Polsko čelí odlivu mladých lidí. Právě na tento demografický problém by se chtěl Euroregion Nisa zaměřit.

„Chtěli bychom připravit projekty, které by pomohly v regionu udržet mladé lidi," sděluje Jaroslav Zámečník. Rozšířit by se podle něj měla například možnost stu-

dia v rámci Univerzity Nisa. Tento v Česku unikátní projekt umožňuje studentům v bakalářském programu absolvovat každý rok studia v jiné zemi. Získají tak nejen znalost tří jazyků – češtiny, němčiny a polštiny, ale ovládnou i realie sousedních zemí, takže je pro ně mnohem snazší najít v některém z regionů pracovní uplatnění. „Je ale třeba nabídnout další obory a rozšířit by se měla i spolupráce vysokých škol v euroregionu," dodává odborník.

Další úkoly na své naplnění ještě čekají. „V Euroregionu Nisa se zatím nepovedlo více provázat české, saské a polské podnikatele. Možná by v tom mohla více pomoci statistika. Otázkou je, jak jsou získaná data srozumitelná pro druhou stranu hranice," upozorňuje Jaroslav Zámečník.

Že ze sousedství a spolupráce pohraničí plyne řada výhod, potvrzuje i Sławomir Banaszak: „Jedním z předních odvětví ekonomiky našeho regionu je cestovní ruch. V této souvislosti existuje řada společných česko-polských projektů – například euroregionální železniční doprava. Aktivita na české straně jsou výborným doplňkem dovolené turistů z Polska a naopak."

Stanislava Riegerová
ředitelka Krajské správy ČSÚ
v Liberci

Historie nás spojuje

říká **Sławomir Banaszak**, člen pracovní skupiny EUREX Statistika.

Co vede statistiky k porovnávání dat za příhraniční oblasti?

Srovnávání statistických údajů o pohraničí je podle mého názoru velmi zajímavé. Povědomí o našich podobnostech, ale také rozdílech, podporuje

porozumění, vytváří podmínky a prostor pro vzájemnou spolupráci. Spojuje nás historie, společná tradiční hospodářská odvětví, jako např. sklářství nebo již bohužel nefungující textilní průmysl.

Je v Polsku o zpracované materiály zájem?

O informace byl u nás vždy velký zájem. Od zástupců místních samospráv a dalších institucí přicházely na Zemský statistický úřad v Jelení Hoře žádosti o statistické údaje, které se týkaly českých a německých obcí, s nimiž se plánovalo navázat vzájemnou spolupráci. Zájem byl především o regionální informace společensko-hospodářského charakteru. Statistický úřad v Jelení Hoře byl prvním úřadem v Polsku, který se tímto tématem začal zabývat a kontaktoval statistiky v Čechách a Německu.

Pro skupinu EUREX Statistika pracujete prakticky od jejího založení. Jak dlouho už v polském statistickém úřadu působíte?

Od roku 1993, v čele Jelenohorského statistického úřadu ve Wroclawi jsem od roku 2008. Kromě řízení úřadu zodpovídám za koordinaci přeshraniční spolupráce. Jinými slovy, spolupráce s vámi a kolegy ze Saska je pro mě nezanedbatelnou a bezesporu velmi milou povinností. Euroregion a činnosti spojené s jeho fungováním byly také důvodem, proč jsem před devatenácti lety na úřad nastoupil. Hledali tehdy člověka, který ovládá německý jazyk. Zpočátku jsem byl spíše překladatelem než statistikem. Cílem našich setkání byla příprava statistických dat a od roku 1994 také publikací, kterých jsme do současné doby společně zpracovali úctyhodných více než 30 titulů.

Jak hodnotíte naši spolupráci?

S odstupem 20 let musím konstatovat, že se nám oproti jiným podobným pracovním skupinám daří velmi dobře. Důležitou roli měli její iniciátoři: dnes již, bohužel, zesnulý pan Kazimierz Zurawski – ředitel Statistického úřadu v Jelení Hoře, pan Ladislav Knap – tehdejší ředitel Českého statistického úřadu v Liberci a pan Ullrich Eichler – tehdejší ředitel Statistického úřadu v Kamenzi. V započaté spolupráci pokračujeme a nabídkou statistických dat se snažíme reagovat na měnící se poptávku. Velkému zájmu se na polské straně těší např. každoročně zpracovávaná publikace Ceny a příjmy v Euroregionu Nisa a porovnání průměrného měsíčního platu obyvatel v polské, české a německé části uskupení.

Stanislava Riegerová
ředitelka Krajské správy ČSÚ v Liberci

Studente, ochutnej plody našeho stromu!

Akademická sféra v Královéhradeckém kraji má velký zájem na využívání dat Českého statistického úřadu. A tak jeho zaměstnanci zásobují studenty, pedagogy i výzkumníky informacemi o jeho produktech, kde se dá.

Studenti z Univerzity Hradec Králové – z fakulty informatiky a managementu a filozofické fakulty, katedry sociologie, zajímají hlavně data, která by mohli využít pro zpracování jejich seminárních, bakalářských a diplomových prací. Proč ne? „Při vzájemných diskusích se studenty a akademiky tak můžeme zpětně využít jejich pohled na další zlepšování poskytovaných služeb Českého statistického úřadu,“ vysvětluje Věra Varmužová, která přednesla na katedře informatiky a kvantitativních metod prezentaci pod názvem Český statistický úřad – zdroj informací a dat. „Kromě úlohy a postavení ČSÚ v systému státní správy jsem se věnovala přehledu oblastí, za které ČSÚ provádí a metodicky řídí sběr dat vyčerpávající nebo výběrový. Zmínila jsme také úlohu našeho úřadu ve volbách,“ poznamenává

pracovnice úřadu. Její vystoupení bylo úspěšné.

„Přednáška měla ohlas mezi studenty i pedagogy,“ napsala pak vedoucí katedry Hana Skalská do fakultního časopisu Telegraf. „Rozsah i obsah dat dostupných na webu Českého statistického úřadu některé překvapil. Proto přednášející nabídli poskytnutí dalších, podrobnějších informací o datových zdrojích i metodikách jejich sběru,“ doplnila.

Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové spolupracuje také s katedrou sociologie od doby jejího vzniku na Filozofické fakultě Univerzity Hradec Králové. Její vedení využívá statistických dat, zejména těch demografických, pro další bádání. V současné době má proto velký zájem o nové výsledky ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011, které využije jako cenný informační zdroj pro odborné sociologické

výzkumy a práce svých studentů. Cílem katedry je mimo jiné rozvíjení sociologických výzkumů problematiky města a regionu, a to i v přeshraniční komparaci.

Den workshopů

Když letos v únoru uspořádala Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové pro středoškoláky den workshopů s názvem Přijď na FF a poznej svou vejšku!, oslovila katedra sociologie Krajskou správu ČSÚ s žádostí o spolupráci. Jednotlivé katedry připravily pro budoucí studenty zajímavé odpolední bloky s prezentací jednotlivých kateder a možností vyzkoušet si přijímací zkoušky na vysokou školu nanečisto. Studenti při návštěvě katedry sociologie vyslechli přednášku na téma Ochutnej produkty z Českého statistického úřadu a při diskusi se studenty pracovnice oddělení

informačních služeb ČSÚ zjistila, že jen minimální počet z nich již pracoval s daty, která jsou umístěna na webových stránkách úřadu. Proto využila této příležitosti, aby je s internetovou prezentací Českého statistického úřadu seznámila. Kromě toho jim rozdala různé statistické propagační materiály, dala nahlédnout do krajské ročenky a představila časopis Statistika & My, který začal úřad vloni v lednu vydávat.

„Podrobněji jsem studenty provedla předběžnými výsledky ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Ukázala jim, jak mohou sami vytvářet výstupy pomocí nástrojů Veřejné databáze ČSÚ, která umožňuje vedle hotových tabulek také tvorbu vlastních tabulek a grafické zobrazení výstupů formou grafů i map,“ vysvětluje Věra Varmužová a pokračuje: „Někteří studenti přicházejí už přímo na naše pracoviště

Věra Varmužová má s přednáškami pro studenty bohaté zkušenosti.

Časopis ČSÚ Statistika & My studentky zaujal.

s žádostí o metodickou pomoc při psaní diplomových prací k vybranému tématu. Těm doporučíme, kde potřebná data hledat, jak pracovat s metodikou a co vše již ČSÚ v dané oblasti zpracoval.“ Podle ní se na ČSÚ studenti obracují hlavně pomocí e-mailové pošty.

Vzájemná spolupráce mezi Univerzitou Hradec Králové a Českým statistickým úřadem se neustále rozvíjí. Přináší mnoho nových inspirací, námětů a dalších možností pro poskytování statistických údajů široké veřejnosti. I v období masivního využívání komunikační a informační techniky a technologií je třeba více informací o tom, co poskytuje státní statistická služba. Všichni zájemci o statistická data, kteří potřebují další upřesnění či pomoc při hledání údajů na internetových stránkách ČSÚ, mohou kontaktovat oddělení informačních služeb. Informace lze získat

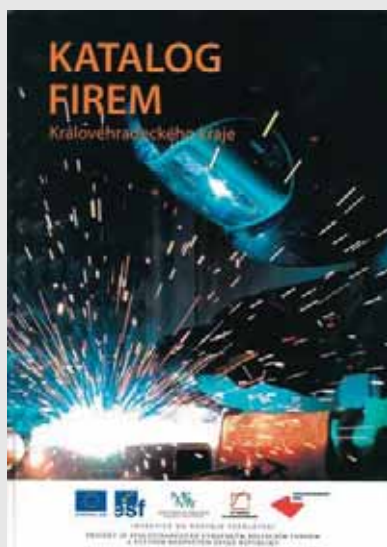
V Hradci Králové ČSÚ spolupracuje s místními institucemi zejména v oblasti vzdělávání a předávání regionálních dat.

osobně na adrese Myslivečkova 914 v Hradci Králové, telefonicky na 495 762 322, e-mailem na ad-

rese infoservishk@czso.cz nebo na internetových stránkách www.hradeckralove.czso.cz.

Miloš Polák
ředitel Krajské správy ČSÚ
v Hradci Králové

Katalog firem Královéhradeckého kraje

Ukázkou možného využití statistických dat v praxi je publikace, kterou vydala Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje. Využila v nich zpracované regionální datové výstupy.

Oblast ekonomických statistik má velmi omezené výstupy na nižších územních úrovních, ať už se to týká průmyslu, stavebnictví, nebo regionálních účtů. Musí

si proto vystačit se základními údaji za územní úroveň kraj. Pokud se zjišťují informace o jednotlivých firmách (jejich velikost z hlediska počtu zaměstnanců, v jakém odvětví působí a jaká je jejich právní forma), lze využít výstupy registru ekonomických subjektů. Podle adresy sídla subjektu může Český statistický úřad zpracovat údaje o subjektech až

do jednotlivých obcí, měst či dalších územních celků vytvořených seskupením obcí, jako jsou administrativní celky správních obvodů a krajů, okresy či jakákoliv účelově vymezená území zájmu, včetně uvedení největších zaměstnavatelů těchto území.

Pro katalog o firmách v rámci spolupráce s krajskou hospodářskou komorou zpracovalo oddělení informačních služeb úvodní desetistránkovou část se statistickými údaji o Královéhradeckém kraji z hlediska ekonomického postavení, průmyslu kraje, jeho subjektech a největších zaměstnavatelích. Za každý okres pak byly připraveny tabulky, grafy a přehledy průmyslových subjektů za celý okres a v členění na okresní město i ostatní obce z hlediska jejich právní formy, velikostních kategorií podle počtu zaměstnanců, odvětví průmyslové činnosti a seznamu významných zaměstnavatelů. Grafické a tabulkové uspořádání a zpracování dat tak názorně seznamuje s průmyslem v území kraje podle okresů a obcí.

Regionální údaje o Královéhradeckém kraji jsou k dispozici na internetových stránkách www.hradeckralove.czso.cz či www.czso.cz.

Věra Varmužová
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ v Hradci Králové

UPOZORNĚNÍ K PŘIDĚLOVÁNÍ IČO A VYDÁVÁNÍ VÝPISŮ Z RES

V souvislosti s uvedením základních registrů do reálného provozu od 1. července 2012

přestávají pracoviště správy registru ekonomických subjektů ČSÚ přidělovat identifikační čísla,

Identifikační číslo bude přidělováno osobě vedené v registru osob editorem ROS při zápisu do registru osob. Editorem ROS jsou všechny instituce uvedené v seznamu agendových míst obsaženém v příloze k nařízení vlády č.161/2011 Sb. a zveřejněném na webových stránkách ČSÚ (www.czso.cz/ROS v části Dokumenty).

přestává ČSÚ vydávat „Výpisy z Registru ekonomických subjektů“ v tištěné podobě.

Vzhledem ke statistickému charakteru informací obsažených v registru ekonomických subjektů nemůže tento individuální výstup z RES sloužit jako doklad prokazující zde uvedené skutečnosti ve správním nebo jiném řízení (např. pro žádosti o dotace, ve výběrových řízeních apod.).

Statistika

Statistics and Economy Journal

Recenzovaný odborný časopis, který ČSÚ vydává od roku 1964. Titul je zařazený v seznamu recenzovaných vědeckých periodik vydávaných v České republice a hodnocených metodikou RVVI. Strategickým cílem periodika je vytvářet platformu umožňující národním a mezinárodním statistickým a výzkumným institucím prezentovat pokrok a výsledky komplexních analýz z oblastí ekonomické, sociální a environmentální. Unikátnost časopisu spočívá v jeho prvotním zaměření na prezentaci kvalitních analytických výstupů jako podpory rozhodovacích procesů a způsobů prezentace originálních metodik v oblasti statistiky.

Vychází 4x ročně pouze anglicky (sekce: analýzy, metodologie).

Cena jednoho výtisku – 66 Kč, roční předplatné včetně poštovného – 369 Kč, internetová verze – zdarma.

Z OBSAHU č. 2/2012:

Analýzy: Drahomíra Dubská: Foreign Controlled Companies in the Czech Economy | Lubomír Cyhelský, Jiří Mihola, Petr Wawrosz: Quality Indicators of Development Dynamics at All Levels of the Economy | Táňa Dvornáková: At-Risk-of-Poverty Threshold | Jaroslav Kahoun: Revision of Regional Accounts 2011

Metodologie: Kateřina Duspivová, Libor Malenovský: Harmonisation of the Average Earnings Information System (MoLSA) with the Wage Statistics (CZSO)

http://www.czso.cz/statistika_journal

Demografie

revue pro výzkum populačního vývoje

Jediný odborný demografický časopis v České republice. Vychází od roku 1959 a vydává jej Český statistický úřad. Zveřejňuje aktuální články, analýzy a přehledy o populačním vývoji v ČR i v zahraničí, poskytuje data o sňatečnosti, rozvodovosti, porodnosti, úmrtnosti, potratovosti, o migraci a analýzy populačních cenů. Ve zpravodajské části přináší informace o české a zahraniční literatuře, v podobě recenzí a anotací, a o hlavních demografických akcích.

Vychází 4x ročně, od roku 2011 ve třech číslech česky (studie jsou opatřeny abstrakty a resumé v angličtině) a v jednom čísle anglicky.

Cena jednoho výtisku – 58 Kč, roční předplatné včetně poštovného – 324 Kč, internetová verze – zdarma.

Z OBSAHU č. 2/2012:

Články: Roman Kurkin, Luděk Šídl: Vývoj rozdílů úhrnné plodnosti ve státech a regionech západní části Evropské unie v letech 1991–2008 | Martin Kreidl, Martina Štípková: Výskyt a načasování nesezdaných soužití v současné ČR | Šárka Šustová: Vliv HIV/AIDS na porodnost a plodnost v Jižní Africe | Libor Šebestík: Tabulky života jako nástroj analýzy průchodu žáků středním stupněm vzdělávání

<http://www.czso.cz/demografie>

ČSÚ zveřejňuje většinu svých výstupů na www.czso.cz v on-line verzi.

Data jsou přístupná ve formátech .doc, .xls a .pdf.

Územní registr vznikl v Pardubicích

Registr sčítacích obvodů a budov, který vznikl na okresním oddělení ČSÚ v Pardubicích, slaví letos 15. rok své existence. Inspirací k jeho vybudování byly dánské registry, které dodnes patří ke světové špičce.

Na začátku byla jasná vize – územní registr měl komplexně podchytit územní a správní členění státu a tyto informace využívat pro statistická šetření v domácnostech. V sídle okresního oddělení ČSÚ v Pardubicích vzniklo k tomuto účelu samostatné oddělení.

Registr byl založen v srpnu 1997. Vycházel z údajů sčítání lidu, domů a bytů a takto vytvořené okresní databáze byly aktualizovány výstupy z katastru nemovitostí a údaji od stavebních úřadů. Od roku 1998 se začal registr rozšiřovat o další prostorové údaje: parcely, středy budov, hranice základních sídelních jednotek a hranice připravovaných sčítacích obvodů určených pro sčítání lidu v roce 2001.

Plné pokrytí

V součinnosti s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, Českým úřadem zeměměřičkým a katastrálním a Terplanem Praha byla provedena tzv. komplexní revize základních sídelních jednotek nad digitálním státním mapovým dílem. Tato revize završila a stabilizovala dosavadní vývoj v územních identifikacích, který probíhal od 70. let. Výstupem bylo plné pokrytí území České republiky polygony základních sídelních jednotek, mapami sčítacích obvodů k 1. 3. 2001 a 97% lokalizace budov a ulic.

Vývoj dosud neveřejného registru po sčítání lidu pokračoval zejména centralizací databáze se sítí v regionech, v nasazování dalších kvalitních zdrojů pro jeho aktualizaci a přípravou noveli-

Pod slovem Pardubice si každý vybaví sladký pardubický **perník a dostihové klání** Velkou pardubickou.

zace právního předpisu, který byl přijat v roce 2004. Registr se stal veřejně přístupným pro uživatele. Vyžadoval velké úsilí a přesvědčení jeho zpracovatelů, že jej není možné úspěšně budovat izolovaně od vývoje obdobných systémů na rozhodujících rezortech, poznatků výzkumu, bez zpětné vazby od uživatelů a bez výměny zkušeností se statistickými úřady okolních států. První sedmileté období ve vývoji registru bylo úspěšně završeno. Zdálo se, že registr je v dobré kondici a jeho vývoj je na delší dobu dovršen.

Druhé období

Záhy však přišla výzva v podobě rozšíření datového modelu o entitu adresních míst, o zdrojování atributů budov, bytů a adres po-

dle původu své aktualizace a podle priorit, příprava na další sčítání lidu v roce 2011 a příprava projektu soustavy statistických registrů v napojení na základní registry veřejné správy či na další vývoj platformy geografických informačních systémů (GIS). Druhé sedmileté období bylo ve znamení všestranného prohloubení aktualizace jeho obsahu, prezentací včetně webové aplikace iRSO s využitím mapové služby (<http://registry.czso.cz/irso/home.jsp>), masivního rozšíření mezi uživateli a intenzivních prací na projektech.

Vývoj registru je pravidelně ročně porovnáván s výsledky vývoje GIS v rámci Eurostatu a jednotlivých statistických úřadů. V současnosti si ČSÚ v datové oblasti drží přední pozici mezi úřady Evropské unie v produkci prostorových

mikrodat a systematické tvorbě předpokladů – metodik pro propojování geodat a statistik.

Registr sčítacích obvodů a budov je součástí realizovaného projektu soustavy statistických registrů. Jeho vnitřní rolí je garance správy územních číselníků, budov a adres v napojení na registr územních identifikací, adres a nemovitostí (RÚIAN). Navenek je ČSÚ editorem základních sídelních jednotek v RÚIAN od 1. července a pro RSO je to milník vstupu do třetího období své existence. Jeho budoucí vývoj bude kulminovat opět při příštím sčítání lidu, domů a bytů kolem roku 2020.

Zdeňka Udržalová
oddělení statistických územních jednotek

Spolupráce s krajem byla stvrzena dohodou

Všechny Krajské správy ČSÚ spolupracují s krajskými úřady na základě různých dohod a smluv.

Statistici v Pardubickém kraji uzavřeli s krajským úřadem Dohodu o spolupráci. Důležitý dokument podepsali v roce 2007 tehdejší předseda ČSÚ Jan Fischer a ředitel krajského úřadu Jaroslav Folprecht.

Závazek úřadu

Český statistický úřad se zavázal poskytovat nejen statistické podklady pro zpracování programů, rozvojových projektů a dalších významných dokumentů realizovaných v kraji, ale také informovat o připravovaných cenzech či demografickém,

Jan Fischer a Jaroslav Folprecht při podpisu smlouvy.

sociálním a ekonomickém vývoji kraje. Krajský úřad se zase ČSÚ zavázal, že mu bude poskytovat informace a důležité dokumenty. Díky dohodě pak zástupci ČSÚ například

pravidelně vystupují na jednáních starostů a tajemníků měst a obcí. Naposledy v březnu letošního roku informoval ředitel KS ČSÚ Petr Matoušek vedení krajského úřadu

a tajemníky měst o organizačních změnách na krajské správě ČSÚ, připravovaných volbách a možnostech další spolupráce.

Jedním z mnoha příkladů součinnosti ČSÚ a krajského úřadu je příprava podkladů pro aktualizaci Programu rozvoje Pardubického kraje. Jeho aktualizovaná verze pro období 2012–2016 s výhledem do roku 2020 byla zastupitelstvem Pardubického kraje schválena na konci roku 2011. Poskytovat regionální statistická data pro monitorování plnění programu bude krajská správa ČSÚ i v příštích letech.

Hedvika Fialová
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ
v Pardubicích

Partneři v regionu jsou důležití

říká **Petr Matoušek**, ředitel Krajské správy ČSÚ v Pardubicích.

Jak se vám daří informovat zástupce krajského úřadu o aktuálních datových výstupech?

Kromě distribuce krajské statistické ročenky či analýzy základních tendencí demografického, sociálního a ekonomického vývoje kraje využíváme tzv. infolisty s aktuálními daty, které měsíčně rozesíláme v elektronické podobě. Do budoucna plánujeme také

přípravu prezentací pro ředitele odborů krajského úřadu o okruzích a dostupnosti regionálních dat.

O co hlavně mají pardubičtí úředníci zájem?

Rozsah požadavků je velmi široký. Například se podílíme na přípravě datových podkladů pro Rozbor udržitelného rozvoje kraje i podkladů pro Zásady územního rozvoje kraje. Nad rámec územně analytických

podkladů připravujeme pro krajský úřad a úřady obcí s rozšířenou působností další údaje za jednotlivé obce. Využíváme výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 včetně srovnání se sčítáními v minulosti.

K jakému účelu jim vaše informace mohou posloužit?

Statistická data jsou nezbytná při přípravě všech strategických dokumentů. Pro střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje jsme připravovali údaje z oblasti sociálního zabezpečení a demografická data. Údaje o stavu a věkové struktuře obyvatel v kraji mohou být využity v koncepci následné péče. Velmi sledovanou oblastí v kraji je cestovní ruch. Zájem o regionální data je velký.

Hedvika Fialová | oddělení informačních služeb | KS ČSÚ v Pardubicích

Vysočina je krajem venkova

V žádném jiném kraji České republiky nepřipadá na obec průměrně **méně než tisíc obyvatel** jako v Kraji Vysočina. A ještě jednu zajímavost má tento region – jeden z nejnižších podílů městského obyvatelstva.

Kraj Vysočina se může pyšnit architektonickými historickými perlami.

Jedním z nejvýraznějších rysů Kraje Vysočina je jeho výrazně venkovský charakter, který v zásadě pramení z jeho sídelní struktury. Vysočina se vyznačuje velkou rozdrobeností s převahou malých obcí i jejich částí. Tento charakter osídlení ovlivňuje ekonomiku kraje, strukturu zaměstnanosti i trh práce. A to má důsledky i pro práci statistiků – například při přípravě číselníků volebních stran a registrů

kandidátů pro volby do zastupitelstev obcí. Při tak vysokém počtu obcí se tato práce mění bezmála v jejich noční můru.

Měst pomálu

Kraj Vysočina vznikl spojením pěti okresů, které předtím byly součástí tří krajů (Jihomoravského, Jihočeského a Východočeského). Během své existence prodělal již

jednu závažnou administrativní změnu, když bylo k 1. lednu 2005 převedeno 25 obcí k Jihomoravskému kraji.

Na území Vysočiny žilo ke konci roku 2011 celkem v 704 obcích více než 512 tis. osob, na jednu obec tak v průměru připadá 727 obyvatel. Pro srovnání můžeme uvést, že v žádném jiném kraji České republiky nepřipadá na obec průměrně méně než tisíc obyva-

tel. Téměř polovinu z celkového počtu obcí představují nejmenší obce do 199 obyvatel, ve kterých žije necelých osm procent obyvatel kraje, což je v rámci krajů největší podíl, když republikový průměr činí necelá dvě procenta. S tím souvisí rovněž i velmi malá hustota osídlení, která je mezi kraji České republiky jedna z nejnižších (75 obyvatel na km²). Menší je pouze v Jihočeském a Plzeňském kraji.

Sídelní struktura se odráží i v dosti nízké úrovni urbanizace. V kraji je pouze 34 měst, navíc z velké části nepatří k velkým a lidnatým sídlům – nejedno z nich má samo charakter spíše větší vesnice. Konkrétně můžeme uvést, že šest měst na Vysočině má méně než dva tisíce obyvatel. Naopak více než deset tisíc obyvatel nalezneme pouze v osmi městech a z toho jenom v jediném, a to krajském městě, žije více než padesát tisíc osob. Není tedy divu, že v mezikrajském srovnání má Kraj Vysočina jeden z nejnižších podílů městského obyvatelstva (57,3 %).

O obrazu sídelní struktury samozřejmě v nemenší míře vypoví-

Venkovský charakter krajiny láká turisty k odpočinku.

Statistické údaje patří do servisu pro podnikatele

K významným uživatelům statistických dat se řadí i **Krajská hospodářská komora Kraje Vysočina**. Údaje ČSÚ využívá k přípravě komentářů o krajském vývoji. K tomu jí slouží převážně čtvrtletní data z průmyslu, stavebnictví, bytové výstavby, nezaměstnanosti, zaměstnanosti a průměrných platů. Zajímají ji i základní demografické ukazatele v regionu. Její ředitel Tomáš Prchal tvrdí, že se komora snaží získat finanční podporu pro zlepšení a rozvoj podnikání na Vysočině. K přípravě podkladů pro podání projektů se využívají regionální časové řady vybraných ukazatelů, zejména údaje z oblasti trhu práce včetně mezikrajského srovnání. Nepostradatelným zdrojem informací je rovněž **Statistická ročenka Kraje Vysočina**.

dá také počet částí obcí a jejich velikost. Na konci roku 2011 se obce v Kraji Vysočina členily na 1 402 částí, na jednu obec tak připadaly v průměru dvě části. To není mnoho, ve většině krajů je to více. Ještě podstatně nižší je počet obyvatel připadající v průměru na jednu část obce – 365 osob. Po Jihočeském kraji je to druhá nejnižší hodnota, která jen dokládá výraznou převahu malých sídel na Vysočině.

Regionální rozdíly

Ani Kraj Vysočina samozřejmě není z hlediska sídelní struktury jednotným celkem a v jeho rámci existují značné regionální rozdíly.

Okresy Pelhřimov a Havlíčkův Brod se vyznačují vysokým průměrným počtem částí připadajících na obec, menším průměrným počtem obyvatel částí obcí, dále vyšším počtem měst a na poměry

kraje vysokým podílem městského obyvatelstva.

Jihlavský a žďárský okres mají úroveň kraje blízký průměrný počet částí obce. Zvláště u jihlavského okresu je pak patrný vysoký počet osob připadající na jednu část obce (projevuje se vliv krajského města). Pro tento okres je charakteristický i malý počet měst a v případě žďárského okresu i nízký podíl městského obyvatelstva.

Třebíčsko má v kraji jednoznačně nejnižší průměrný počet částí obce, ale po Jihlavsku nejvyšší průměrný počet obyvatel částí obce – ten i v tomto případě ovlivňuje existence druhého největšího města Vysočiny, Třebíče. I tento okres se vyznačuje menším počtem měst a po Žďársku nejnižším podílem městského obyvatelstva.

S jistým zjednodušením se tak v sídelní struktuře Kraje Vysočina rýsuje rozdíl mezi severozápadní (českou) a jihovýchodní (moravskou) částí kraje. Pelhřimovsko a Havlíčkobrodsko se jeví jako

území s výrazně rozptýlenou sídelní strukturou, kde jsou obce často tvořeny z více malých osad. Na druhém konci vidíme Třebíčsko, jehož východní a jihovýchodní část se již sklání do teplejší a úrodnější moravské pahorkatiny, kde je osídlení soustředěno do větších obcí. Bez velkého přehánění můžeme říci, že na Třebíčsku vesnice = obec. Jihlavský a žďárský okres pak tvoří určitý přechod mezi oběma vyhraněnějšími oblastmi.

Díky zeměpisné poloze na rozhraní dvou historických zemí se tak na Vysočině potkává úrodná Morava s romantikou českých kopců. Přírodní podmínky zde umožnily vznik více než tisíce malých sídel a členitá krajina láká k romantickým procházkám či jízdě na kole. Vysočina již dávno není krajem, kde končí chléb a začíná kamení.

Vlastislav Valda
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ v Jihlavě

Země mlékem oplývající

Pro zemědělství v Kraji Vysočina je charakteristická dlouhodobě převažující živočišná výroba nad rostlinnou. Vyplývá to z regionálních zemědělských účtů.

Na celkové živočišné produkci České republiky se Kraj Vysočina podílí 14 %, což je po Středočeském kraji druhý nejvyšší podíl. V roce 2011 bylo na území kraje chováno 211 tis. kusů skotu, to je nejvíce ze všech krajů. Tento počet představuje 15,7 % republikového stáda.

Proti roku 1961 se však stavy skotu snížily na 71,4 %. V porovnání s ostatními kraji byl ale chov skotu méně omezen. Nejvyšší stavy skotu byly na Vysočině evidovány v 80. letech minulého století. Vrcholem byl rok 1990 s téměř 362 tis. kusy chovaných zvířat. Od té doby je zaznamenáván pouze jejich pokles. Významnou součástí stáda skotu jsou krávy, kterých bylo v roce 2011 chováno 83 tis. (39,4 % z celkového množství, v roce 1961 to bylo 47,6 %).

Masa je také dost

Podstatnou součástí živočišné výroby je i chov prasat. K 1. 4. 2011

evidovali zemědělci téměř 281 tis. kusů zvířat (druhý nejvyšší podíl ze všech krajů v ČR). Zatímco oproti roku 1961 byly v České republice redukovány stavy prasat téměř na polovinu, na Vysočině se snížily pouze o jednu pětinu. Nejvíce prasat zde bylo zaznamenáno v 80. letech. Vrcholem byl rok 1981, kdy bylo chováno téměř 559 tis. kusů zvířat. Od té doby je trvale zaznamenáván pokles. K výkyvům došlo na přelomu 80. a 90. let a v roce 1999 a 2007. Prasnic k 1. 4. 2011 napočítali zemědělci zhruba 20 tis. kusů. Jejich podíl ve stádu prasat představoval 7 % (v roce 1961 to bylo 9,8 %).

Prvenství patří Kraji Vysočina ve výrobě masa (v jatečné hmot-

nosti bez drůbežího). V roce 2011 bylo vyprodukováno 52 171 tun (15,6 % z produkce v ČR). V převážné většině se jednalo o maso vepřové (77,2 %).

Vysoké stavy skotu jsou zdrojem dalšího prvenství kraje, a to ve výrobě mléka. V roce 2011 bylo vyrobeno více než 460 mil. litrů (asi jedna šestina z produkce v ČR). Lidé z celé republiky znají sýry ze Želetavy, přibyslavské Pribináčky a tradiční kostelecké uzzeniny. A nakonec i jeden z oblíbených trvanlivých salámů nese název Vysočina.

Miloslav Witz
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ v Jihlavě

Brněnská statistika je v seznamu našich kulturních památek

V centru jihomoravské metropole, v rohové budově, která je v pozemkových knihách vedena jako Beethovenova 11 – Jezuitská 2 – Kozí 14, sídlí brněnská statistika. Historie tohoto trojkřídlého třípatrového objektu se datuje rokem 1906 a až do znárodnění byl využíván jako **prestižní sídlo bank**.

Historická budova v Brně je chloubou ČSÚ.

Při sanaci centra Brna na přelomu 19. a 20. století došlo mimo jiné i ke zbourání rozsáhlého areálu jezuitských kolejí. Na jeho místě vznikly nové ulice, které byly tvořeny justičním palácem, budovou Obchodní a živnostenské komory a několika bankovními domy. V roce 1906 na Jesuitengasse (Jezuitské 2) vyrostlo také sídlo banky Oesterreichischen Creditanstalt für Handel und Gewerbe. Později, počátkem dvacátých let, vlastnictví budovy přešlo na Böhmisches Eskompte Bank und Credit-Anstalt in Prag.

Budova byla zcela přizpůsobena funkcím peněžního domu. V pravém křídle přízemí, kde se v současné době nacházejí prostory pro klienty statistického úřadu, návštěvníky zaujme nejen rozlehlost prostoru, ale také štukový strop ve výšce 5,5 metru. Tato část objektu dříve sloužila jako bankovní hala. Podle vyprávění dnes již nežijících pamětníků sem vjížděly koňské povozy a peníze bankovní úředníci ukládali přímo do příručního trezoru v těsné blízkosti haly. „Dnes nám tento trezor slouží jako tzv. centrála

výpočetní techniky,“ říká Helena Kratochvílová, ředitelka Krajské správy ČSÚ v Brně.

Další velký trezor se dochoval ve sklepních prostorech. Jeho mohutné pancéřované dveře jsou ojedinělé tím, že jejich vnitřní stranou, která je zhotovena ze silného bezpečnostního skla, je vidět složitý zámkový mechanismus.

„V suterénu se také dochovaly jedinečné ocelové skříně s mnoha bezpečnostními schránkami. K naší lítosti jsme ale nikdy ani v trezorech, ani ve schránkách žádné cennosti nenašli,“ poznamenává ředitelka.

V levé polovině přízemí, v místech dnešní zasedací místnosti, se nacházela počítařna peněz, tedy místo, kde docházelo k přebírání peněz z pokladen.

Unikátním je také samonosné schodiště, které spolu s dalšími stavebními prvky má zásluhu na tom, že je budova zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek ČR.

V prvním patře je umístěna kromě klasických kanceláří i kancelář ředitelky krajské statistiky, ve které dříve úřadoval ředitel banky. Jedná se o prostornou místnost s vysokým stropem a okny orientovanými

Trezorová skříň.

Dvoustupňový osmiramenný lustr.

Unikátní busta T. G. Masaryka.

Schodiště po rekonstrukci.

k jedné z nejvýznamnějších pamětihodností Brna, ke kostelu sv. Jakuba. Dominantou místnosti je původní, dosud funkční dvoustupňový osmiramenný lustr z bronzového tlačeného plechu.

„Bankovní ředitel měl také možnost sestoupit ze své kanceláře po skrytém schodišti k trezorům v přízemí či v suterénu. Při následných rekonstrukcích budovy však byla tato spojovací cesta mezi poschodími zrušena,“ vysvětluje Helena Kratochvílová.

Jaké byly změny?

Po roce 1948 skončilo využívání budovy jako sídla peněžních domů a vlastnické právo bylo převedeno na Moravskoslezské cihelny, později na Keramoprojekt. Jak napovídají názvy obou podniků, jejich výrobní zaměření umožnilo provést bez větších problémů stavební úpravy ob-

jektu tak, aby beze zbytku vyhovoval potřebám tehdejších zaměstnanců.

„Velkolepě řešené kanceláře byly přepaženy hobrovými příčkami a kvalitní dřevěné parkety byly překryty praktickým linoleem,“ říká s lítostí ředitelka. „Dnes se můžeme jen domnívat, že zvuková izolace ředitelny byla důvodem toho, proč vysoké dvoukřídlé kastlové dveře kanceláří v prvním patře byly opolstrovány šedomodrou koženkou,“ dodává.

„Socialistické“ přestavbě neunikl ani originální štukový strop v přízemí. Stropními podhledy byl strop snížen, naštěstí ale štuky nebyly zcela zničeny. Nahrazen byl také historický otevřený klecový výtah ve vnitřním prostoru schodiště modernějším kabinovým výtahem.

„A v takovém stavu byl v roce 1962 převeden objekt na správu Krajského oddělení státní kontroly a statistiky v Brně a stal se tak,

snad natrvalo, sídlem statistiků,“ doplňuje Helena Kratochvílová.

I když je budova již padesát let využívána de facto stejným úřadem, v průběhu času se s ohledem na změny názvů i postavení krajských statistických pracovišť měnil i její „firemní štít“. V letech 1969–1975 to bylo Krajské oddělení ČSÚ, v období 1975–1992 zase Krajská správa ČSÚ v Brně, v dalších třech letech (1992–1995) to byla Krajská statistická správa v Brně, ta se v pozdějších letech (1996–1999) přejmenovala na ČSÚ, divize Brno, v novém tisíciletí na Krajskou reprezentaci Brno (2000–2005) a na konec na ČSÚ, Brno (2006–2011).

„V lednu letošního roku jsme se opět vrátili k názvu, který nejen brněnské statistice vydržel nejdéle – Krajská správa ČSÚ v Brně,“ upozorňuje ředitelka krajské správy.

Důležitá rekonstrukce

Statistický úřad provedl několik rekonstrukcí, ať již z důvodu havarijního stavu technických sítí či sociálních zařízení, anebo kvůli tomu, že stávající stav nevyhovoval normám či požadavkům na provoz budovy.

Poslední rozsáhlé stavební úpravy byly provedeny v letech 2000 a 2001. „Z důvodu ochrany dat musel být oddělen prostor pro veřejnost od ostatních pracovišť. Pravou část přízemí jsme vyhra-

dili pro styk s veřejností,“ vypráví Helena Kratochvílová.

Celý prostor dřívější bankovní haly tvoří společnou kancelář rozčleněnou pomocí dvoumetrových panelů. Vyniká tak během rekonstrukce odkrytý a pod dohledem památkářů zrestaurovaný štukový strop. Při drobných i rozsáhlejších úpravách v nedávné minulosti byl brán ohled na originální stavební prvky a udržení jejich funkčnosti.

„Tak se nám dodnes dochovaly například původní litinové radiátory chráněné parapety z leštěného mramoru či kované mříže na oknech s tehdejším znakem banky v přízemí a několik funkčních výklopných dřevěných předokenních žaluzií v prvním poschodí,“ pochvaluje si ředitelka.

Unikátním, i když ne zcela původním inventářem, je také busta T. G. Masaryka od brněnského sochaře Karla Korschanna z roku 1924. V roce 1990 byla instalována do zasedací místnosti. S určitou nadsázkou lze tedy tvrdit, že současné využívání budovy není až tak vzdálené účelu, ke kterému byla počátkem minulého století postavena. Společným jmenovatelem práce bankéřů i práce statistiků jsou čísla.

Iveta Konečná
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ v Brně

Pohlednice z Brna z roku 1913.

Disparity Olomouckého kraje

Přírodních, ekonomických i sociálních disparit mezi severní a jižní částí Olomouckého kraje existuje nespočet. Řadu z nich lze chápat jako historicky předurčenou zákonitost, která se v čase příliš nemění. Potvrdily to i předběžné **výsledky loňského sčítání**.

Pro jih Olomouckého kraje zůstává charakteristické vyšší zastoupení vysokoškoláků (12,5 %), věřících (24,4 %) i rodáků (50,9 %). Jejich podíly se pohybují nad celorepublikovým průměrem. Pro Jesenicko je typická zvýšená míra podnikatelské aktivity (17,0 %). Regionální disparity zasahují nejen obyvatelstvo, ale rovněž charakter bydlení. V severní části kraje je situováno více bytů lokálně vytápěných (11,3 %) i bytů vytápěných uhlím, koksem, uhelnými briketami (12,3 %) nebo dřevem (16,5 %). Zastoupení těchto energií výrazně převyšuje krajský i republikový průměr.

Hornatý sever, nížinný jih

Severní části Olomouckého kraje dominuje pohoří Hrubého Jeseníku s nejvyšší horou Praděd (1 491 m n. m.), jih vyplňuje rovinatá Haná. Symbolické spojení dvou geograficky odlišných částí představuje řeka Morava, páteřní tok celé oblasti pramenící pod Králickým Sněžníkem. Na její hladině u Kojetína se nachází nejnižší položený bod kraje (190 m n. m.). Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší položeným bodem Olomouckého kraje je druhý nejvyšší v České republice. Různorodost celého regionu podtrhuje i fakt, že za

tímco sever leží na území Českého Slezska, jižní část přísluší Moravě. Prakticky celé Jesenicko patří díky povodí Odry do úmoří Baltského moře. Zbývající část kraje je prostřednictvím Moravy odvodňována do moře Černého.

Přírodní pestrost celého regionu je opravdu značná. Jesenicko a Šumpercko tvoří z nadpoloviční většiny lesy (52,4 %), v nichž dominují smrkové monokultury. Dělky řek na Olomoucku, Prostějovsku a Přerovsku jsou naopak bohaté na zemědělskou půdu (61,7 %), která patří k nejkvalitnějším v zemi. Podíl lesů zde dosahuje pouze 23,9 %. Přerov je současně jediným správním obvodem v kraji s převahou listnatých porostů nad jehličnatými.

Geografické odlišnosti se odrážejí i v hospodářské poloze obou částí. Hornatý sever se vyznačuje zhoršenou dopravní dostupností, která historicky

omezuje jeho rozvoj. Důraz je zkladen na cestovním ruchu. Zatímco v okresech Olomouc, Prostějov a Přerov je soustředěno 124 hromadných ubytovacích zařízení, v okresech Jeseník a Šumperk jich nalezneme 271. Tomu odpovídá i rozložení návštěvnosti. V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo vloni v jižní části kraje ubytováno 434 hostů. Průměr severní části činil 1 165 hostů/1 000 obyvatel a byl výrazně blíže republikovému průměru. Jih Olomouckého kraje se vyznačuje strategickou polohou a tím i hustou dopravní infrastrukturou (0,76 km silnic na km²). Řídkou sítí pozemních komunikací v severní části reprezentuje 0,55 km silnic na km². Úrodná půda v nížinách je spolu s vhodnými klimatickými podmínkami příhodná pro rozvinuté zemědělství. Mezi klíčové plodiny řadíme cukrovku a ječmen jarní. Pestřejší

skladbu má v jižní části také sektor průmyslu a služeb, přičemž hlavním ekonomickým odvětvím je obchod.

Pracovní příležitosti

Místní lázeňská centra dělají z Jesenicka oblíbené místo pro rekreaci a volný čas. Trh práce je však příznivější na jihu. Jesenicko trpí vysokou nezaměstnaností (dlouhodobě přes 14 %) s výraznými sezónními výkyvy. Do trojúhelníku měst Olomouc, Prostějov a Přerov je soustředěna ekonomická síla celého regionu. Hustota obyvatel stejnojmenných okresů (146,7) převyšuje celorepublikový průměr a je v přímém rozporu s řídkým osídlením na severu (80,7). Jeseník patří k nejméně obydleným okresům v zemi a spolu s okresem Šumperk se navíc dlouhodobě vylidňuje. Mezi sčítacími cenzusy v letech 2001 a 2011 zde ubylo 4 221 obyvatel. Ve zbývajících třech okresech naopak 350 obyvatel přibýlo.

Jiří Frelich
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ v Olomouci

Sestavit tak atlas sčítání, to by bylo něco!

Vít Voženílek z Univerzity Palackého v Olomouci se celý svůj profesní život pohybuje kolem kartografie. Data ČSÚ považuje za nekonečný zdroj pro atlasy všeho druhu. Sestavit atlas z výsledků sčítání je pro něj výzvou.

prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc.

Absolvent Masarykovy univerzity v Brně v oboru učitelství matematika – zeměpis (1988) a vědecké aspirantury z fyzické geografie (1992). V roce 1996 byl jmenován docentem fyzické geografie na Univerzitě Palackého v Olomouci a **v roce 2007 se stal profesorem geoinformatiky**. Od založení Katedry geoinformatiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci působí jako její vedoucí. Je členem České geografické společnosti, Kartografické společnosti ČR, International Cartographic Association a International Geographical Union. **Od roku 2010 zastává funkci prorektora** pro informační technologie.

Podílel jste se na tvorbě úspěšného Atlasu voleb do Zastupitelstva Olomouckého kraje 2000, 2004 a 2008. Byla to těžká práce?

Ačkoli se může zdát, že tvorba map je snadný úkol, představuje sestavení kartografického projektu tematické mapy náročnou odbornou úlohu. Mapa je jedinečný dokument, který umožňuje sdělit velké množství prostorových informací rychle a přesně. Potenciál statistických dat ČSÚ je obrovský, avšak jejich současné nasazení představuje jen zlomek jejich využití.

Uvažujete o dalším pokračování, případně rozšíření atlasu?

V současné době připravuje katedra geoinformatiky rozšíření Atlasu voleb do Zastupitelstva Olomouckého kraje. Již nyní chystá mapové kompozice pro rychlou prezentaci výsledků. Kromě toho budou všechny mapy publikovány v digitální podobě. Následně plánuje vydat atlas v tištěné formě. Záměrem je rozšířit všechny své poznatky na webovou prezentaci výsledků regionálních voleb ze všech krajů a vytvořit webový atlas voleb, který bude obsahovat vedle jednoduchých analytických map i náročnější mapy syntetické.

Olomoucká katedra geoinformatiky je nejvýznamnější akademické pracoviště v oblasti atlasové kartografie. Jaké máte ještě ambice?

Během posledních pěti let vydala tři tematické atlasy a další dokončuje. Pro kartografický tým katedry by bylo výzvou i ctí sestavit reprezentativní atlas sčítání lidu, domů a bytů. Byl by nejenom ukázkou a dokladem náročné práce odborníků na ČSÚ, ale také zdrojem informací pro vědecké studie, politická i praktická rozhodování.

Můžete nám prozradit, jak ještě se na vaší univerzitě využívají data, která poskytuje Český statistický úřad?

Data využíváme na mnoha pracovištích, a to jak ve výuce, tak ve vědě a výzkumu. To dokazuje jejich širokou využitelnost pro odbornou a vědeckou činnost. Každá katedra si ze široké nabídky dat ČSÚ dokáže vybrat „to své“. Hloubka jejich využití je různá – od jednoduché interpretace po sofistikované analýzy a modelování. Nejdůležitější však je dosažení povědomí studentů o existenci, rozsahu a kvalitě statistických dat v gesci ČSÚ. To se projevuje každoročním zájmem řady studentů o vykonávání odborné praxe na některém z pracovišť ČSÚ. Spokojenost kateder je vysoká.

Jste fanda do geografických informačních systémů. K čemu jsou vůbec dobré?

Geografické informační systémy jsou velice silným nástrojem jak pro správu statistických dat, tak i jejich vizualizaci a především analytické zpracování – od analýz přes syntézy až po modelování a simulace. Katedra geoinformatiky zaměřuje své aktivity do tří základních výzkumných směrů: prostorového modelování geografických jevů v GIS, digitální kartografie a bezkontaktního monitoringu krajiny. Ve všech výzkumných směrech mají statistická data nezastupitelné místo. V případě mapové a atlasové tvorby jsou statistická data připojována ke kartografickým datovým sadám a vizualizována nejrůznějšími metodami. Vedle analogových papírových map vznikají ze statistických dat i mapy webové, mapové animace i tematické atlasy. V analytických úlohách jsou data ČSÚ používána jednak pro jejich vlastní zpracování – statistické i geostatistické, jednak pro doplnění modelovacích procedur. V geografických úlohách, především socioekonomických, nelze statistická data nahradit.

Bez statistických dat to jednoduše nejde

Statutární město Zlín je průmyslovým, podnikatelským a kulturním centrem východní Moravy. Od roku 2000 je krajským centrem nově vzniklého Zlínského kraje. Na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně tu dnes studuje více jak 13 tisíc studentů.

Historie města je pevně spjata s osobností Tomáše Bati, který zde založil v roce 1894 svůj první obuvnický závod. Prudký rozvoj obuvnického průmyslu, který pak následoval, provázelo rozsáhlé budování města. Po podnikateli Tomáši Baťovi je pojmenována i zdejší univerzita. Byla založena v roce 2001. Navázala na čtyřicetiletou tradici Fakulty technologické, která existovala ve Zlíně od roku 1969.

Ústav statistiky a kvantitativních metod

Ústav statistiky a kvantitativních metod byl založen v roce 1998 v době, kdy ještě ve Zlíně nebyla

zřízena samostatná univerzita. Na Fakultě managementu a ekonomiky UTB ve Zlíně byl jeho významným zakladatelem prof. Ing. Zdeněk Molnár, CSc., osobnost, se kterou aktivně a rádi rozvíjí spolupráci dodnes. Na zaměření ústavu jsme se zeptali současného ředitele Radka Bendy.

„Činnosti našeho ústavu jsou rozloženy ve dvou rovinách. Ta první je zaměřena na podporu a řešení vědeckovýzkumné činnosti. Zde se zaměřujeme převážně na zpracování a vyhodnocování výzkumných dat, predikci časových řad, vytěžování dat či analýzy dotazníkových šetření. Dále se zabýváme například oblastí řízení

rizik, geografickými informačními systémy, konkurenčním zpravodajstvím a podobně.

Druhá rovina vyplývá z pozice vysoké školy jako vzdělávací instituce. Naším cílem je kvalitně vzdělávat studenty v disciplínách, jako jsou statistická analýza dat, řešení optimalizačních úloh, simulace či testování hypotéz v rámci vysokoškolských kvalifikačních a výzkumných prací. Veškeré aktivity směřujeme na podporu ekonomicko-manažerského vzdělávání našich studentů.

Dá se říci, že rozsah naší činnosti je široký,“ představuje ústav ředitel Benda.

Odborník však jedním dechem přiznává, že předávání znalostí z jeho oboru studentům je rok od roku obtížnější. „Dnešní mladá populace má podle mého názoru oblibu převážně v humanitních oborech. Námi reprezentované disciplíny jsou u těchto lidí méně populární. Souvisí to, mimo jiné, také se snižující se úrovní matematicko-logického a analytického myšlení studentů středních škol, kteří k nám přicházejí,“ vysvětluje.

Porozumět statistice

Znalosti práce s počítačem jsou součástí každodenního života mladých lidí. Tím spíše u studentů vysokých škol. I když je často využívání počítačů, specializovaného softwaru a internetu samozřej-

mostí, ne vždy to znamená umět si poradit se statistickými výstupy.

„Využívání informačních a komunikačních technologií by mělo být v dnešní době základem, avšak nezaručuje pochopení odborných disciplín. Jedná se o technologie, jejichž hlavním cílem a smyslem je urychlit a zjednodušit práci. Samotnou odbornou interpretaci pak musí člověk provést vždy sám. Zmíněné prostředky mu tak ‚pouze‘ výrazně pomáhají při efektivním řešení úloh a problémů,“ podotýká Radek Benda.

Bez zdrojů z ČSÚ to mnohdy nejde. Jsou využívány ve vědě, výzkumu či při výuce.

„Data poskytovaná ČSÚ využíváme v hojně míře. Jsou natolik obšírná, že jsou používána v mnoha vyučovaných předmětech a výzkumných projektech. Přitom se nemusí jednat pouze o předměty nebo projekty realizované našim ústavem v rámci oboru,“ konstatuje statistik Benda. Dále upřesňuje, že nejčastěji používaný typ dat pro jejich práci jsou časové řady.

Český statistický úřad je podle jeho soudu skutečně schopen zabezpečit většinu jejich požadavků co do rozmanitosti a variability poskytovaných dat.

„Problémy vnímám spíše v jejich podrobnosti a rozlišení například na nižší územní celky. Souhrnné výsledky za celou Českou republiku, v nejlepším případě rozlišené na kraje, považuji za nedostatečné,“ říká kriticky. Jako pří-

Ing. Radek Benda, Ph.D., by se zaměřil na odstranění duplicitního zjišťování. „Všechny úřady by mohly například sjednotit datovou základnu pro poskytování administrativních dat,“ říká.

klad uvádí údaj o průměrné mzdě zaměstnance, který je poskytován v nejpodrobnějším rozlišení na jednotlivé kraje. „Pokud bychom měli srovnávat a zkoumat tento ukazatel ještě hlouběji, třeba v návaznosti na obory, pak jsou údaje z ČSÚ k dispozici jen v souhrnech za celou Českou republiku,“ upřesňuje.

Přínosná spolupráce

Spolupráce s Krajskou správou ČSÚ ve Zlíně má již dlouholetou a dobrou tradici. Její počátky byly zahájeny přednáškovou činností zaměstnanců ČSÚ na jim vedeném ústavu již před deseti lety. Oficiální spolupráce mezi UTB ve Zlíně a ČSÚ byla na nejvyšší úrovni potvrzena podpisem dohody o vzájemné spolupráci dne 23. 5. 2005.

„V současné době se pracovníci z Krajské správy Českého statistického úřadu ve Zlíně podílejí na výuce našich předmetů. Probíhají prezentace pro studenty 1. a 2. ročníků na témata činnosti Českého statistického úřadu, in-

formování o dostupných databázích úřadu či využívání regionálních dat. Aktuální spolupráci plánujeme v oblasti odborné publikační činnosti například z definitivních výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011,“ přitakává ředitel ústavu.

Akademická versus firemní sféra

Akademická sféra využívá statistiku k vědeckovýzkumným účelům s primárním cílem předávat získané vědomosti. Firemní sféra využívá statistiku k podpoře vlastního podnikání a získání konkurenční výhody na trhu.

„Oba pohledy jsou diametrálně odlišné. Pro akademickou sféru jsou podstatná především taková data, která lze v rámci výzkumu dále zpracovávat a tvořit z nich nové poznatky. Ty pak následně předávat ve výuce nebo publikovat veřejnosti. Z hlediska firemního světa je pak zásadní získat specificky orientované informace a výstupy přesně dle požadavku

K neznámějším dominantám Zlína patří funkcionalistická stavba československého architekta Vladimíra Karfíka **zlínský „Mrakodrap“**, tzv. **Jednadvacítko**. Dříve z ní řídil své obuvnické impérium Tomáš Baťa, dnes v ní sídlí krajský úřad.

Radek Benda: Příklad optimalizační úlohy z oblasti kvadratického programování

Úkolem je zjistit, jak investovat svěřené finanční prostředky do nákupu akcií. Je nutné se vžít do role investora a rozdělit pevně stanovenou finanční částku tak, aby diverzifikace portfolia akcií byla optimální z hlediska vyváženosti jeho výnosu a rizika investice. Zjednodušeně řečeno je potřeba rozhodnout, které akciové tituly a v jakých objemech je nutné z potenciálního balíku cenných papírů nakoupit, aby se maximalizoval zisk a zároveň minimalizovalo riziko v zadaném poměru opatrnosti.

Postup řešení u této úlohy začíná výpočtem průměrného výnosu akciových titulů v jednotlivých letech. Poté studenti spočítají míru rizika pomocí rozptylu. Dalším krokem k řešení je optimalizace portfolia při maximálním zisku se zanedbáním rizika. Následuje výpočet minimálního rizika bez zohlednění zisku. Pro získání konečného řešení musí studenti provést výpočet optimálního rozdělení investice pro obě kritéria dohromady. Aby úloha byla ještě bližší skutečnosti, je následně rozšířena o problém restrukturalizace již vlastněného portfolia akcií.

zadavatele. Většinou je poskytuji specializované a profesně zaměřené společnosti. V této oblasti si dovedu představit živou spolupráci akademického a firemního světa. Pozici statistického úřadu pak vidím na počátku celého řetězce, tedy jako zásobárnu primárních dat,“ uvádí Radek Benda, tentokrát již jako obchodně-technický ředitel středně velké stavební firmy.

Firemní rozhodování a statistika

Na otázku, zda jeho rozhodování také ve firmě ovlivňuje statistika, zaznívá jednoznačná odpověď: „Samozřejmě ano.“

„Každá firma, chce-li existovat, musí být konkurenceschopná. Proto se neobejde bez mnoha

zásadních informací. Myslím tím například informace o konkurenci, zákaznících, partnerech, tržních podílech, vlastních firemních procesech a podobně. V našem oboru jsou důležité i takové informace jako údaje o počasí. Ke zpracování a vyhodnocování všech těchto údajů pak slouží nástroje statistiky. Pro správné řízení je nutné vědět, kdy lze které použít a jak získané výsledky interpretovat. Doufám, že mám v tomto ohledu konkurenční výhodu,“ usmívá se.

„Ve stejném duchu se snažím působit i na fakultě a předávat tyto zkušenosti mým studentům,“ říká přesvědčivě.

Vladimír Látal
ředitel Krajské správy ČSÚ
ve Zlíně

Český statistický úřad je členem Klubu regionalistů v Ostravě

Regionální pracoviště ČSÚ v Ostravě již několik let úzce spolupracuje s Katedrou regionální a environmentální ekonomiky Ekonomické fakulty Vysoké školy báňské Technické univerzity Ostrava.

Katedra garantuje univerzitní vzdělávání oboru Regionální rozvoj v bakalářském a navazujícím magisterském stupni v rámci programu Hospodářská politika a správa. Součástí činnosti katedry je i vědecký výzkum, který je zaměřen na ekonomické aspekty rozvoje regionů a lokalit doplněné ekologickými, geografickými a sociálními souvislostmi.

Dlouhodobým výzkumem katedra soustřeďuje aktuální znalosti z oblasti regionálních disparit, lokalizace subjektů a inovačních, kulturních a dalších aktivit v regionech. Disponuje analyticko-výzkumnými metodami pro práci s regionálními daty k provádění ekonomických prostorových analýz, metodami k tvorbě projektů a vedení projektových týmů s aplikací pro městské

a venkovské aktivity na národní, přeshraniční a evropské úrovni.

Konkrétní územní data, jejich časové řady a zhodnocení trendů, které ČSÚ shromažďuje, zpracovává a vyhodnocuje, tvoří základní výchozí pilíře v celém výukovém procesu a při řešení vědecko-výzkumných projektů. Pracovníci informačních služeb ČSÚ jsou s vybranými pedagogickými pracovníky katedry v poměrně úzkém kontaktu a ve vzájemné spolupráci řeší aktuální potřebu datových zdrojů.

Komunikační kanál

Specifickou oblastí činnosti katedry je v ČR ojedinělé konání Klubu regionalistů. Obecně představuje komunikační platformu mezi zástupci akademické sféry a experty z praxe.

Od roku 1998 proběhlo již téměř třicet těchto klubových setkání jako příležitost pro představení aktuálních témat rozvoje a problémů obcí, měst a regionů spojených s otevřenou diskusí na akademické půdě pro širší odbornou veřejnost a studenty. Podle Jana Malinovského, vedoucího katedry, čítá databáze potenciálních členů přes sto zájemců z úřadů veřejné správy, včetně několika představitelů z profesních, odvětvových a územních asociací, agentur, projekčních firem, z podniků a univerzit. Mezi aktivní členy Klubu regionalistů již od svého zrodu patří i Český statistický úřad.

Klub regionalistů je pořádán v rámci činnosti European Regional Science Association (ERSA), evropská část světové sítě regio-

nalistů s více než 700 členy v 27 sekcích). Nejméně jednou ročně na klubu vystupují také zahraniční hosté z univerzit. Letos klub připravuje témata: Spolupráce soukromého a veřejného sektoru na příkladu Nová Karolína a Industrial Districts – experience s přenáškou profesora Luciana Segreta z italské University degli Studi di Firenze.

Podrobné informace o Klubech regionalistů včetně prezentací úvodních přednášek jsou dostupné na: <http://www.ekf.vsb.cz/k118/cs/okruhy/o-katedre/klub-regionalistu/index.html>

Jaromír Kartous
ředitel Krajské správy ČSÚ
v Ostravě

Po vstupu Česka do Evropské unie enormně vzrostly naše výstupy

tvrdí **Pavel Skotnica**, který vede střídavě z Ostravy a z Prahy dvě dislokovaná pracoviště odboru metodiky realizace statistického zpracování. Kvůli své práci se s rodinou přestěhoval z metropole na sever Moravy.

Co se podle vás změnilo ve statistice po vstupu České republiky do Evropské unie?

Došlo k enormnímu nárůstu rozsahu požadovaných výstupů. Na druhou stranu poklesl počet zaměstnanců Českého statistického úřadu o více než třetinu. Navíc došlo se zpracováním v roce 2009 k výrazné metodické změně výstupů, které byly rozšířené o doodhady za nesledované části populace menších subjektů. Snížení početního stavu zaměstnanců bylo umožněno vedle využití administrativních zdrojů dat také výrazně zvýšenou efektivitou ve zpracovatelské fázi procesu.

Zaznamenal jste, že by se nějak změnil význam administrativních zdrojů?

Za posledních deset let došlo nejen k získání přístupů k údajům podpořeným legislativním rámcem, ale i k jejich využití při statistickém zpracování makroagregátů. Využití administrativních zdrojů dat umožnilo snížení zátěže respondentů, zkvalitnění výstupů a srovnatelnosti dat. Bez administrativních dat bychom nebyli schopni naplnit nařízení Evropské unie.

Na druhou stranu si musíme uvědomit velké riziko spočívající v naší závislosti na těchto zdrojích, které jsou úzce spjaty s legislativou.

Jistě, se změnou legislativy může dojít ke ztrátě zdroje nebo jeho výrazné změně. Většina dat je využívána podpůrně, takže ze statistického hlediska je možné po určité době překonat výpadek zdroje a hledat případně alternativní způsob zpracování.

Kde vidíte možnosti zpřesnění statistického zpracování a kde naopak rizika?

V současné době je to zefektivnění analytické práce a její zrychlení. To bude možné jen v případě investování do vývoje nástrojů a aplikací, které gestorům úloh ulehčí přístup nejen k finálním, ale i k mezioperativním výstupům a k informacím ovlivňujícím proces zpracování. Největší rizika vyplývají z nutnosti změny myšlení, a to i na manažerské úrovni, a nutnosti realokací činností a zaškolení zaměstnanců do nových technologických postupů. Také je nutné být ve střehu s ohledem na využívání administrativních zdrojů dat.

Proč je váš odbor pro úřad vůbec tolik důležitý?

Jeho název – odbor metodiky realizace statistického zpracování – vystihuje jeho hlavní účel. Navrhujeme metodické postupy, nástroje pro statistické zpracování, například metodiku kontrol při pořizování, správu výběrových

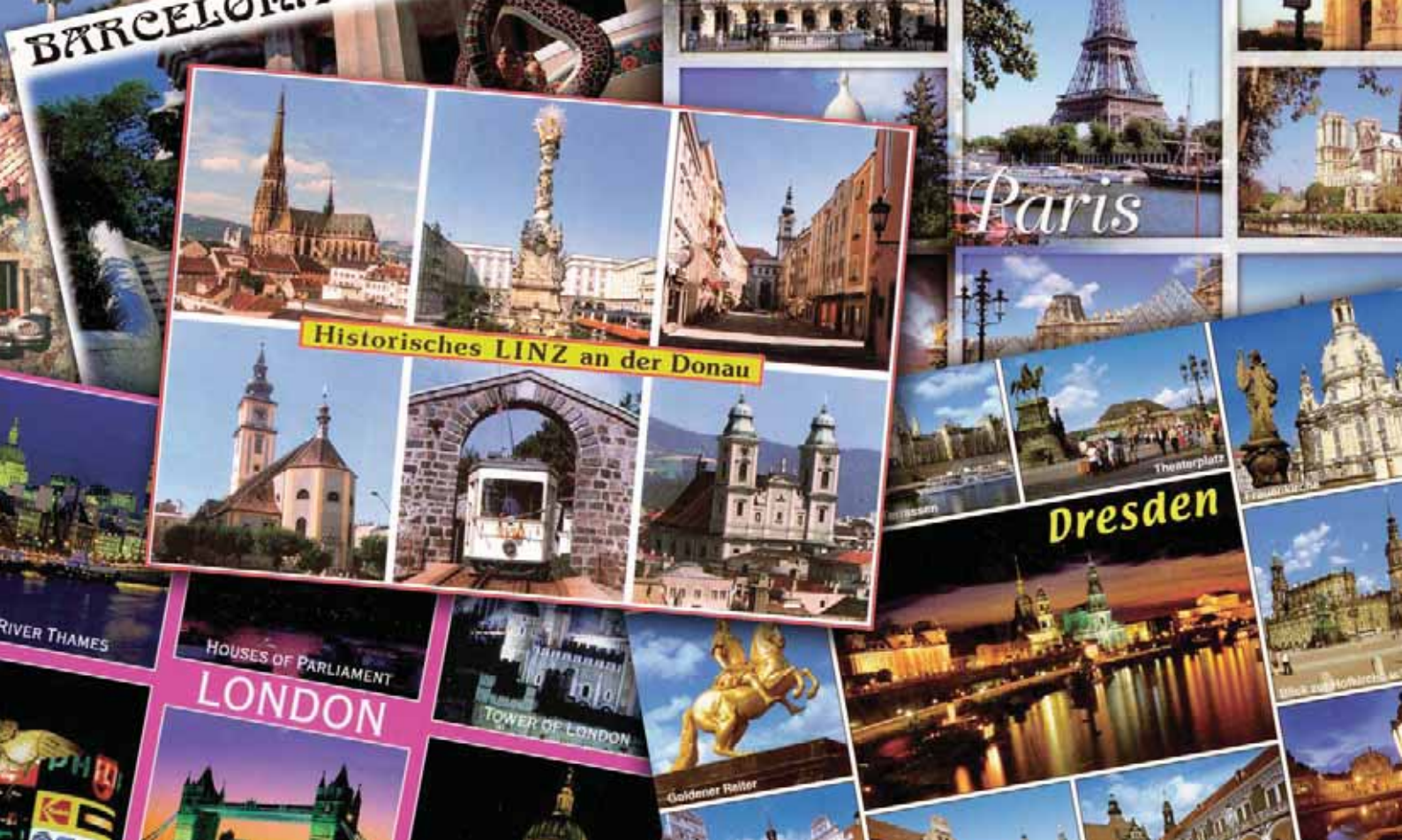

Pavel Skotnica se v Ostravě rychle zabydlel.

a základních souborů, využití administrativních dat, způsob ukládání dat nebo řízení revizí dat. V některých fázích se účastníme nejen návrhu metodik, ale i jejich realizace. Řešíme například proces výběru a jeho koordinaci, skladebnost výkazů, procesy centrálního zpracování společně s odhady – dopočty, sezonní očištění, ocenění kvality zpracování dat, zavedení technologie naplnění a využití datového skladu a podobně. Podstatou naší práce je poskytovat gestorům úloh, zejména v oblasti podnikových statistik, metodickou podporu pro plnění požadovaných výstupů. Mnohdy podpora přeroste k vytvoření nástrojů, které jsou začleněny do statistického procesu, ať už pro samotné zpracování, nebo i pro analýzy výstupu.

V Ostravě pracuje také oddělení podpůrných a administrativních zdrojů. Co mají zase na starosti tyto lidé?

Ve vizích statistických úřadů a mezinárodních organizací je kladen důraz na využití administrativních zdrojů, a to přes problémy, které jsou s nimi svázány. Je třeba si uvědomit jejich sílu a hledat cesty jejich využití, ne je zatracovat. Je zřejmé, že jejich původ a prvotní účel nenaplnuje statistické očekávání. Napomáhá však svými údaji nejen k výpočtu kvantitativních hodnot, ale i k nastavení registrů, k vymezení aktivní populace a specifikaci atributů o ekonomické charakteristice činnosti, určení velikosti jednotky, k alokaci geografické působnosti apod. Původně byla individuální administrativní data převážně využívána pro aktualizaci registrů.

Jak jsme na tom v porovnání s evropskými regiony?

Za ekonomické tahouny jednotlivých států a nejbohatší oblasti bývají označovány **metropolitní regiony**. Je tomu tak i v případě naší republiky a zemí Evropské unie?

Ve statistikách a mediálních výstupech se často srovnává Česká republika se zeměmi Evropské unie. Eurostat však publikuje, byť s delším časovým odstupem a ve výrazně menším rozsahu, také údaje za nižší územní celky jednotlivých států. I tak lze srovnat vývoj a postavení regionů zemí Evropské unie ve vybraných ukazatelích.

Regiony územní úrovně NUTS2

Za regiony označuje Statistický úřad Evropské unie (Eurostat) 271 územních jednotek klasifikace NUTS2, které se rozprostírají na území států EU. Regiony územní úrovně NUTS2

jsou vymezeny podle počtu obyvatel tak, aby v rámci unie umožňovaly vzájemnou srovnatelnost.

Mezi lety 2005 až 2010 došlo průměrně v sedmi z deseti regionů Evropské unie k nárůstu

počtu obyvatel. Vliv na to mělo především stěhování lidí. Pouze ve čtvrtině regionů s kladným přírůstkem obyvatel se projevil vysoký počet nově narozených a převažovala tak přirozená měna nad migrační.

Průměrný roční přírůstek obyvatel

Nejvyšší relativní průměrný roční přírůstek obyvatel zaznamenaly španělské regiony (Baleárské ostrovy, Murcia), páté v pořadí byly Střední Čechy, devatenáctá Praha. Počtem přistěhovalých dosáhly Střední Čechy dokonce druhého nejvyššího nárůstu v unii. Jediným

Do jakých evropských regionů NUTS2 se sdružují české kraje?

Kraj	NUTS2
Hlavní město Praha	Praha
Středočeský	Střední Čechy
Jihočeský a Plzeňský	Jihozápad
Karlovarský a Ústecký	Severozápad
Liberecký, Královéhradecký a Pardubický	Severovýchod
Vysočina a Jihomoravský	Jihovýchod
Olomoucký a Zlínský	Střední Morava
Moravskoslezský	Moravskoslezsko

českým regionem s průměrným ročním úbytkem obyvatel bylo Moravskoslezsko. Mezi oblasti unie s nejvýraznější ztrátou obyvatel patřily regiony Bulharska (Severozapaden, Severen tsentralen), východního Německa (Chemnitz, Sachsen-Anhalt), Maďarska (Észak-Magyarország) a pobaltské země (Litva, Lotyšsko).

Praha se vyznačuje nadprůměrným HDP

V roce 2009 připadal na obyvatele Evropské unie hrubý domácí produkt (HDP) ve výši 23 500 jednotek parity kupní síly (PPS).

«
Stěhování lidí zvedlo počet obyvatel v sedmi z každých deseti regionů EU.
»

Výše unijního průměru dosáhlo jen 114 regionů. V České republice tohoto výsledku dosáhla pouze Praha (41 200 PPS). Ostatní české regiony se pohybovaly mezi 66 až 75 % průměru Evropské unie.

Mezi nejbohatší oblasti unie patřily především metropolitní regiony vyspělých zemí. První byl Londýn (78 000 PPS), druhé Lucembursko a třetí Brusel. Před sedmou Prahou se umístily ještě Hamburk, Bratislavský kraj a pařížský region Île de France. Post s nejslabší ekonomickou úrovní obsadil bulharský Severozapaden (6 400 PPS). Na polovinu průměrné hodnoty HDP nedosáhlo celkem 21 regionů unie, především šlo o oblasti Bulharska, Rumunska, ale také Maďarska a Polska.

Pražané patří k více zaměstnaným

Zaměstnanost obyvatel byla na konci roku 2010 v regionech Evropské unie odlišná. Pohybovala se mezi 32 až 70 %. U dvou třetin regionů byla zaměstnána ví-

ce než polovina populace. Patřily sem i všechny české regiony. Nejzaměstnanější obyvateli u nás byli Pražané (60 %), nejméně pak obyvatelé moravskoslezského regionu (51 %). Nejvyšší zaměstnanost v unii zaznamenaly regiony Švédska (Stockholm, Västsverige), Nizozemska (Utrecht, Flevoland) a některé britské (North Eastern Scotland), dánské a rakouské regiony. Na opačném pólu se pohybovaly především oblasti jižní Itálie (Campania, Calabria), kde byl zaměstnan přibližně každý druhý muž a pouze každá čtvrtá žena.

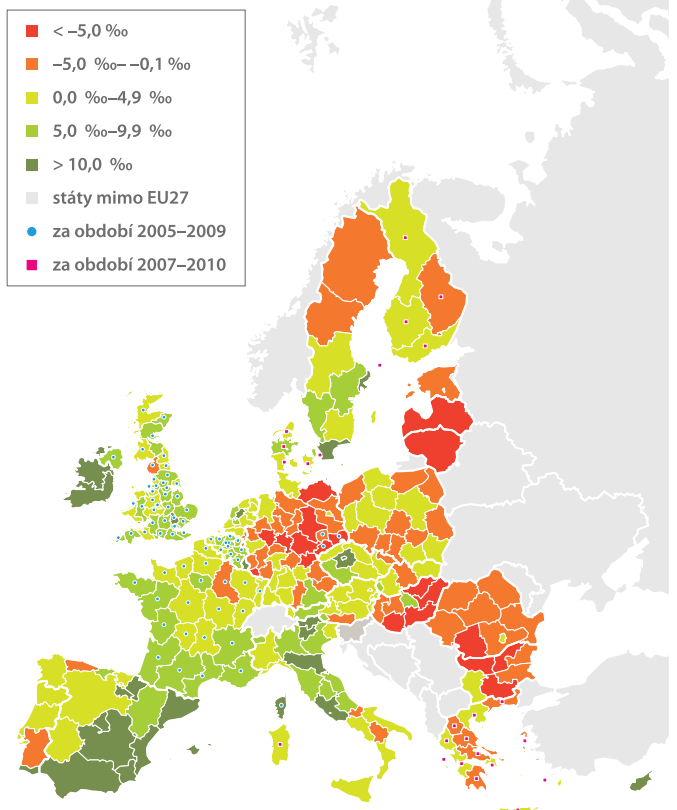
Nezaměstnanost byla různorodá

Nezaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva se na konci roku 2010 v regionech unie pohybovala mezi 3 až 29 %. Kromě autonomních oblastí ležících mimo evropský kontinent sužovala nezaměstnanost nejvíce jižní a jihovýchodní regiony Španělska (Andalusia, Murcia), pobaltské země, východní Maďarsko a Slovensko. Východoslovenské oblasti navíc trápila dlouhodobá nezaměstnanost. Přibližně dvě třetiny nezaměstnaných v regionech Střední a Východní Slovensko byly registrovány na úřadech práce déle než jeden rok. Nejméně vytížené byly naopak úřady práce v regionech nizozemských (Zeeland) a alpských (italské Bolzano, rakouský Tirol a Salzburg). Pražský region, kde byla v roce 2008 dokonce nejnižší nezaměstnanost v rámci unie, klesl během následujících dvou let na devátou pozici. Nejvyšší míru nezaměstnanosti na českém území zaznamenal region Severozápad (11 %).

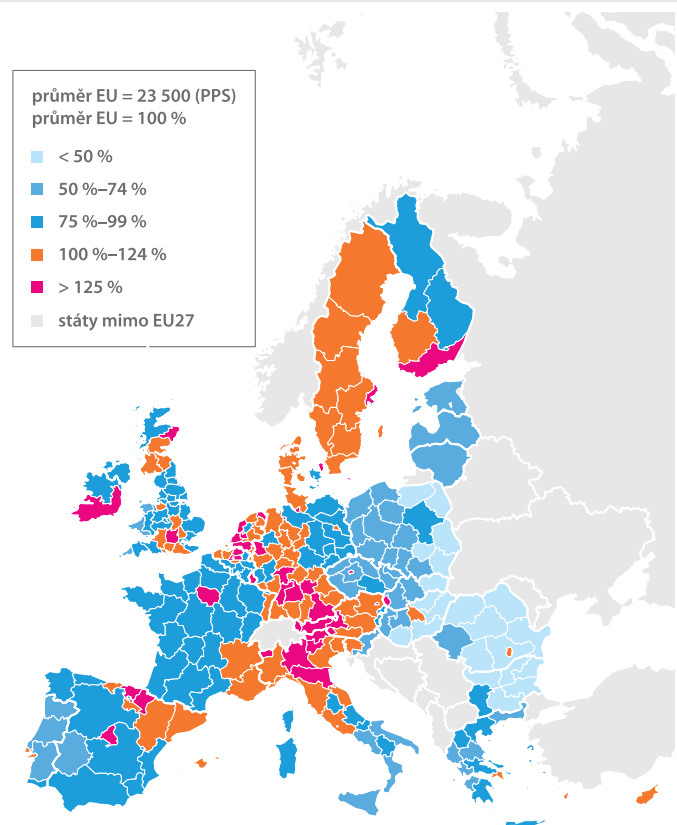
Trh práce se v evropských regionech značně změnil

V průběhu let 2005 až 2010 se situace na trhu práce v regionech

Průměrný roční přírůstek obyvatel na 1 000 obyvatel v letech 2005 až 2010

Regionální hrubý domácí produkt v roce 2009

Zdroj: Eurostat

unie proměňovala. U 146 regionů se nezaměstnanost za celé období zvýšila, ve 3 regionech nedoznala změn a 116 regionům se podařilo nezaměstnanost snížit. K výraznému oslabení nezaměstnanosti došlo především v Polsku a na východě Německa. Nutno poznamenat, že tyto regiony zároveň dlouhodobě trpí značným odlivem obyvatel.

Nejcitelnější oslabení pracovního trhu a vysoký nárůst nezaměstnaných naopak zaznamenaly regiony Španělska, Irska a pobaltské země.

U nás došlo k poklesu především v oblastech s vyšší mírou nezaměstnanosti (Moravskoslezsko a Severozápad).

Jih a východ Evropy je hospodářsky velmi slabý

Hospodářsky nejvýraznějšími oblastmi jednotlivých zemí Evropské unie byly v období 2005 až 2010 metropolitní regiony. Ale ani ty

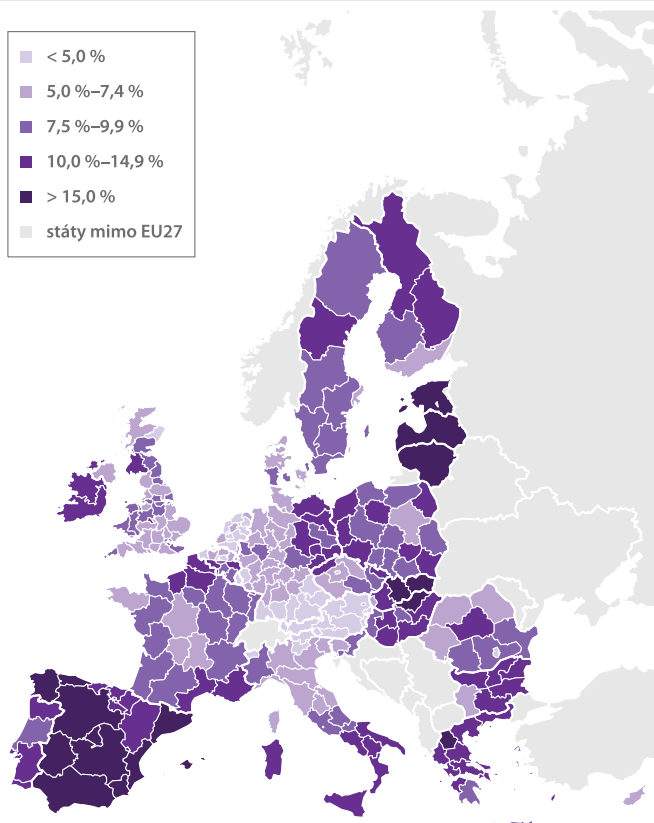
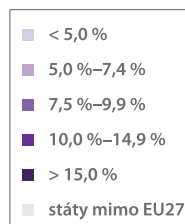
se nedokázaly vyhnout nepříznivým jevům jako např. vysoké nezaměstnanosti (Brusel, Madrid, Berlín, Atény).

Silnými tahouny evropského hospodářství a zaměstnanosti se staly vedle metropolitních center také ostatní regiony Nizozemska a alpské oblasti zemí Rakouska, Německa a Itálie. Právě Itálie dosahovala mezi zeměmi unie díky „silnému severu“ a „slabému jihu“ nejvýraznějších vnitroregionálních rozdílů.

Jižní oblasti celé Evropské unie se potýkaly především s rostoucí nezaměstnaností, východní oblasti unie zase se slabou životní úrovní a následným úbytkem obyvatel. Regiony České republiky patřily v rámci unie spíše k průměru, ze kterého vyčnívala metropolitní Praha.

Blízké okolí hlavního města navíc patřilo k často vyhledávaným místům k přestěhování a bydlení nejen u nás a ve Střední Evropě, ale i v celé Evropské unii.

Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2010

Zdroj: Eurostat

Služba na vyžádání

Krajské správy ČSÚ připravují na vyžádání podklady pro hodnocení vývoje území a měření jejich konkurenceschopnosti. Za území NUTS2 je využívají **Regionální rady regionů soudržnosti**, které hrají významnou úlohu v získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU prostřednictvím regionálních operačních programů. Více o NUTS2 na: <http://ec.europa.eu/eurostat> a www.czso.cz v části Klasifikace, číselníky.

Ondřej Junášek
oddělení informačních služeb
Krajská správa ČSÚ
pro Středočeský kraj

Informační služby v krajích

ČSÚ chce být co nejlíže uživatelům. Proto jsou **oddělení informačních služeb** nejen v ústředí v Praze, ale také ve všech krajských městech. Odtud poskytují regionální údaje v co největším územním detailu.

Ředitelka odboru informačních služeb ČSÚ Petra Kuncová upřesňuje: „Činnost útvarů informačních služeb je celostátně koordinována a oddělení mezi sebou úzce spolupracují, což podstatným způsobem přispívá ke zvýšení kvality a efektivnosti poskytovaných služeb.“

Odpovědi již do druhého dne

Výsledky statistických zjišťování zveřejňují pracovníci ČSÚ na krajských internetových stránkách, zpracovávají je do analytických či datových publikací, pořádají prezentace nebo připravují data včetně metodiky na základě požadavků uživatelů. V převážné většině případů zodpoví dotaz okamžitě či do druhého dne. Poskytují rovněž údaje o probíhajících statistických zjišťováních a na požádání ověřují tazatele ČSÚ. Krajská pracoviště informačních služeb jsou vyhledávaným partnerem řady krajských institucí – od krajského úřadu přes magistráty měst až po vysoké i střední školy.

Kromě statistických dat se na krajských internetových stránkách zveřejňují také informace o další činnosti krajského pracoviště – např. o sběru dat formou statistického výkaznictví nebo šetření v domácnostech prostřednictvím tazatelů. S cílem zpřehlednit nabídku informací a sjednotit vzhled byly koncem června zprovozněny nové webové stránky všech krajů.

Velkou oblibu u uživatelů si získaly krajské statistické ročenky, které obsahují vedle údajů předchozího roku také data v časových řadách.

Nové internetové stránky Krajské správy ČSÚ v Brně.

Vycházejí již téměř pět desítek let a jejich podoba se postupně měnila. Od roku 2010 se ročenky rozdělily do dvou částí: tištěné a elektronické. Tištěná obsahuje pouze data o příslušném kraji a jeho územních celcích, elektronická (CD) zase mezi krajská srovnání a vybrané údaje za celou ČR. Vždy koncem roku jsou ročenky zveřejňovány na internetu k bezplatnému využití.

Pestrá nabídka

Každý 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí také vycházejí krajské statistické bulletiny. Obsahují v přehledných tabulkách včetně základní metodiky nejaktuálnější data, která jsou v té chvíli dostupná za území kraje, případně okresů. V bulletinech za 1. čtvrtletí se navíc vyskytují disponibilní úda-

je v členění podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Od roku 2002 pracovníci krajských informačních služeb vybírají aktuální témata a ta pak zpracovávají do analytických publikací. V případě potřeby doplňují data ČSÚ o informace z jiných zdrojů. První analýzy se týkaly výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Aktuálně se pracuje na tématu Základní tendence vývoje kraje. Analýza vyjde koncem srpna 2012. V příštím roce budou následovat analýzy, které zhodnotí definitivní výsledky posledního sčítání.

„Na ročenkách i analýzách je pro uživatele jistě velmi cenné, že snadno najde informace o kterémkoli kraji, protože všechny materiály mají obdobnou strukturu,“ dodává Veronika Tichá, koordinátorka informačních služeb.

Kromě velkých analýz publikují v průběhu roku všechna krajská pracoviště krátké monotematické analýzy, jež stručně hodnotí např. vývoj obyvatelstva, zaměstnanost a mzdy, nezaměstnanost, cestovní ruch atd.

V některých krajích vycházejí ještě další publikace (např. Statistický průvodce obcemi kraje) a materiály (tematicky zaměřené letáčky s tabulkami, grafy a kartogramy např. z oblastí inflace, výběrové šetření pracovních sil, statistika rodinných účtů, zemědělská statistika, cestovní ruch, nejčastější dětská jména apod). Řadu těchto materiálů využívá ČSÚ ke své propagaci a prezentaci.

Jan Honner
odbor informačních služeb
Veronika Tichá
útvár místopředsedy ČSÚ

Vzkaz respondentům: váš komfort je naším cílem!

Zpracování statistických dat na krajích v současné době zajišťuje 259 pracovníků Českého statistického úřadu. I na nich závisí dobré jméno organizace.

Statistické zpracování je soubor činností, který zajišťuje získání kvalitních dat pro využití v dalších útvarech ČSÚ.

Procesní fáze statistického zpracování se dělí na přípravu statistického šetření, sběr vyplněných výkazů a jejich evidenci, urgence chybějících výkazů, pořízení dat pomocí unikátního programového vybavení, metodické ověření správnosti vstupních dat, provedení kontrol podle závazného technického projektu a odeslání datových souborů do centrálního zpracování.

V jednotlivých krocích technologický postup představuje vygenerování základních (výběrových) souborů z evidenčního systému EVID a přiřazení konkrétního statistického výkazu (včetně příloh) konkrétnímu ekonomickému subjektu. Výjimku tvoří statistická šetření, která mají svůj vlastní registr a nejsou tudíž na systém EVID zatím napojena. Podle získaných identifikací probíhá vkládání příslušných výkazů do obálek a, po doplnění průvodním dopisem, rozesílání respondentům. Příjem vyplněných výkazů je zaznamenáván do evidenčního programu buď ručně, nebo pomocí čtečky čárového kódu.

Zvýšení uživatelského komfortu

Systém EVID je budován jako integrační nástroj, který umožňuje evidenci kontaktů a veškeré ko-

respondence s vykazujícími jednotkami. Zpracovatelským útvarům provedené záznamy poskytují zdroj pro vytváření souborů pro včasné urgence chybějících výkazů, které mohou probíhat zcela nezávisle na stupni rozpracovanosti následných technologických postupů. Vykazujícím jednotkám je již dlouhodobě nabízena možnost elektronického vyplňování výkazů (EPV). Tento způsob nachází stále nové příznivce, o čemž svědčí každoroční zvyšování procenta takto zasláných vyplněných výkazů. V poslední době je respondenty využíváno i zpětné zaslání výkazů datovými schránkami. Konfigurace datových schránek neumožňuje jako přílohu k datové zprávě současné EPV, a proto ČSÚ připravuje pro respondenty od roku 2013 elektronické výkazy v PDF. Zvýšení uživatelského komfortu se odrazí i ve snížení celkové administrativní náročnosti pro respondenty.

Šetřné urgencye

Urgování chybějících výkazů je v současné době prováděno především hromadným zasláním na emailové adresy, příp. do datových schránek. Výhodou tohoto způsobu je zajištění lepší adresnosti zasílaných zpráv, zvýšení rychlosti vzájemné komunikace a v neposlední řadě též úspora finančních nákladů za poštovní služby.

Klasické posílání urgencí poštou se využívá dnes již zcela vý-

Kde se výkazy zpracovávají?

Český statistický úřad získává požadovaná data pomocí statistických formulářů (výkazů). Vyplňují je **ekonomické subjekty**, které mají ke konkrétnímu statistickému šetření výkaznickou povinnost. Ta je stanovena programem statistických zjišťování na příslušné období.

Statistické zpracování dat se provádí výhradně odvětvově za celé území České republiky **na sedmi pracovištích krajských správ**, a to v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě.

jimečně, a to především u případů, kde není zajištěn potřebný kontakt. Operativní řešení neplnění zpravodajské povinnosti (způsob a četnost urgencí statistických výkazů) je řízeno interními směrnici. Systém kontrol správnosti vykázaných dat je definován v příslušném technickém projektu. Po spuštění kontrolních chodů jsou identifikovány porušené vazby, které jsou za součinnosti vykazujících jednotek zpracovatelskými útvary opravovány. Při opravách dat mohou zpracovatelé u vybraných atributů využít možnost náhledu do administrativních zdrojů dat.

V případě, že vykazující jednotka trvá na správnosti vykázaných dat, jsou porušené vazby v systému ponechány a opatřeny odůvodněním toho stavu v komentářích.

Kontrolní tabulky

U některých statistických zpracování je součástí kontrolních mechanismů vytváření kontrolních

tabulek, které představují celkový pohled na soubor agregovaných dat. Po provedených opravách se provádí závěrečný kontrolní chod, po jehož odsouhlasení je soubor připraven na odeslání do centrálního zpracování. Časově i technicky je systém zaslání orientačně stanoven v technických projektech a během zpracování operativně doplněn podrobným harmonogramem.

Informace o statistických šetřeních mohou respondenti získat na www.czso.cz pod odkazem Výkazy, sběr dat. V aplikaci Výkazy podle IČO si po zadání svého IČ může respondent najít veškeré výkazy, ke kterým mu v aktuálním roce byla stanovena výkaznická povinnost.

Hana Matoušková
útvvar místopředsedy ČSÚ
Ústí nad Labem

Terénní zjišťování: stres a dopamin

Na statistice začínala **Romana Habětínková** před 12 lety jako školitelka. Pak sama poznala, co obnáší práce tazatele v terénu. Dnes je vedoucí oddělení terénních zjišťování na krajské správě v Pardubicích a garantkou tazatelů v Pardubickém a Královéhradeckém kraji.

Tazatelem se v Českém statistickém úřadu míní člověk, který navštěvuje respondenty a dává jim různé otázky, velmi často důvěrné. Práci tazatele nemůže dělat člověk, který pro ni nemá vloh. „Když nemáte dobrou náladu a přesto musíte do terénu, je pro vás problém komunikovat s respondentem tak, aby vám odpověděl,“ říká Romana Habětínková a pokračuje: „Už to dělám dlouho, takže vím, co ta práce obnáší.“ Lidé si tazatelé často stěžují. Dobrý tazatel si však podle jejího názoru umí poradit. Vysvětluje, k čemu statistické šetření slouží, zdůrazňuje, že je anonymní, respondenta trpělivě vyslechne. „Zatím máme vyšetřenosť příznivou, ale rok od roku to mají tazatelé horší, proto si každý tazatel ochotného respondenta velice považuje,“ doplňuje Romana Habětínková.

Důležitá je pokora

Ideální tazatel by měl mít v sobě charisma. Přesto by měl k respondentovi přistupovat velmi pokorně. „Nikdy by neměl reagovat agresivně. Pokud má někdo existenční problémy, musí se zachovat jako diplomat. Často si totiž vyslechne i věci, které ho ani nezajímají. Musí umět směřovat rozhovor k otázkám v dotazníku,“ komentuje chování tazatele Habětínková. „Nejhorší je pro tazatele první oslovení respondenta. Pak se návštěva ve stejné domácnosti čtyřikrát po sobě opakuje, takže ji tazatel navštíví celkem pětkrát,“

odhaluje zákulisí šetření zkušená pracovnice.

Oproti ostatním agenturám, které za odpovědi respondentům platí, ČSÚ nikoho nehonoruje. „Dáváme respondentům dárečky – tužky, bločky, kolečka do nákupních vozíků, informační materiály. Stačí dát drobnost a hned vidíte vstřícnost,“ usmívá se.

První návštěva

Jak to vypadá, když se tazatel chystá do terénu?

Dostane mapu s vyznačenými objekty. Někdy využívá i administrativní zdroje, například k dohle-

dání jména respondenta. Šetření je sice anonymní, ale respondenti chtějí vědět, proč si tazatel vybral právě je. Ještě než vyrazí, přibalí si všechny propagační materiály. Pokud tazatel pracuje ve městě, využívá MHD. „Auta se v ČSÚ používají jenom ve špatně dostupných lokalitách,“ objasňuje Habětínková. U vybraného bytu tazatel zazvoní a čeká, jak respondent zareaguje. „Hned na úvod mu tazatel musí sdělit, jak se jmenuje, odkud je, co je jeho cílem a že nebude dlouho

zdržovat. Stojí na prahu, nikdy se do bytu nevnučuje, musí být obezřetný, a tak je dobré, aby měl od respondenta odstup. Zatím nebyl nikdo fyzicky napaden, ale slovních útoků si naši tazatelé užijí až až. Když respondent nespouluje, má

mu tazatel slušně poděkovat a odejít,“ říká Habětínková. Na venkově jsou podle zkušeností tazatelů respondenti přístupnější. Ve městě je to horší. Stejně tak je problém zastihnout ve městě nebo satelitních městech respondenta doma. Proto chodí tazatelé do bytů i v odpoledních hodinách a navečer.

Kontrola bytů musí

Paní Habětínková jako garant musí provádět kontroly práce tazatelů v terénu. „Jdu se seznamem bytů, zazvoním a zeptám se, zda je navštívil tazatel. Většinou si vzpomenu,“ vyvrací fámu, že práce respondenta je snadná, protože si může sám dotazník za respondenta vyplnit. „To by ani nešlo. Falšování se odhalí, kontroly jsou přísné,“ argumentuje Habětínková. Nejmladšímu tazateli v jejím týmu je 36 let. „Většinou jim je tak kolem padesátky. Jsou to převážně ženy, středoškolačky. Vyhovuje jim, že si mohou práci samy rozvrhnout. Řada z nich by už v kanceláři ani sedět nechtěla. Společnou poradou máme zhruba jednou za čtvrt roku, kde každý řekne své poznatky z terénu. Jednou za měsíc kontroluji data a u vybraných tazatelů dělám kontrolu. Přestože většina respondentů je slušná, nejvíce naše tazatele trápí hrubost či neslušnost, se kterou se někdy setkají. Občas si připadám jako psycholog.“

Romana Habětínková má s tazateli bohaté zkušenosti.

Alena Géblová
odbor vnější komunikace

Volby: bez krajů by to nešlo

Podle **Jiřího Proxe**, vedoucího oddělení zpracování výsledků voleb v ČSÚ, se na volbách z krajských statistiků podílí snad každý, kdo má ruce a nohy. „Na jejich dobře odvedené práci totiž závisí kvalitní a bezproblémové zpracování výsledků,“ říká.

Máte v Českém statistickém úřadu na starosti metodickou a organizační přípravu zpracování výsledků voleb. Jak se vám při tom komunikuje s pracovníky krajských správ ČSÚ?

Naštěstí výborně. Jejich úloha při zpracování voleb je nezastupitelná. Oni totiž stojí v pomyslné první linii celého procesu. V naprosto dokonalé kvalitě musí zabezpečit zpracování ve všech koutech České republiky. Zajišťují provoz více než pěti set detašovaných volebních pracovišť, tzv. přebíracích míst. Ta jsou zřizována u pověřených obecních úřadů, případně u úřadů městských částí nebo městských obvodů. Tam přicházejí do kontaktu se zástupci téměř patnácti tisíc volebních komisí, od kterých přebírají výsledky hlasování z jednotlivých volebních okrsků.

Tohle všechno dokážou zabezpečit kmenoví zaměstnanci ČSÚ?

Ne. Tolik lidí ČSÚ na krajských pracovištích ani nemá. Proto musíme k tomuto účelu krátkodobě nabírat i zaměstnance externí, obvykle z řad našich bývalých pracovníků, pracovníků obecních úřadů nebo studentů. Naši kmenoví zaměstnanci pak tvoří páteř vzniklé organizační struktury. V rámci kraje stojí v čele ředitel krajské správy, který zastává funkci krajského gestora voleb. Má zpravidla dva zástupce a spolu s nimi řídí práci okresních gestorů voleb a vedoucích volebních pracovišť. Pro názornost uvedu, že při posledních volbách do zastupitelstev obcí a Senátu Parlamentu ČR v roce 2010 působilo na volebních pracovištích v krajích asi 3 300 zaměstnanců. Z toho pouze jednu třetinu tvořili zaměstnanci kmenoví, zbytek byli externisté.

„Při posledních volbách do zastupitelstev obcí a Senátu Parlamentu ČR v roce 2010 působilo na volebních pracovištích v krajích asi 3 300 zaměstnanců,“ říká **Jiří Prox**.

Jak je to s prověřením programového vybavení a výpočetní techniky, která se ve volbách používá. Jsou do toho pracovníci v krajích také nějak zapojeni?

Samozřejmě. Čím více lidí se testování účastní, tím větší je pravděpodobnost, že se odhalí všechny možné nedostatky a „porodní bolesti“. Programové vybavení připravují kolegové ze zpracovatelského týmu, kteří programy od začátku testují. A nejen programy, ale i dálkové přenosy dat, uložení dat do centrální databáze a samozřejmě i jejich správné zobrazení v prezentačním systému na internetu. Programy potom předají na krajská pracoviště k dalšímu kolu ověřování.

Takže na krajích potom pořizují fiktivní data a simulují reálné volby?

Přesně tak. Čím více lidí vymyslí možné a mnohdy i téměř nemožné vstupní hodnoty, tím více se eliminuje možnost nepředvídaných situací a tím vyšší je pak spolehlivost celého systému. A to je právě úkol pro

Dnes už není problém technicky volby zpracovat. Náročný je spíše sběr dat, jejich shromáždění.

krajské a okresní gestory i pro vedoucí přebíracích míst. Obrazně řečeno, zabijeme tím dvě mouchy jednou ranou. Jednak se otestují programy a jednak se pracovníci zdokonalí v metodice a v obsluze programového vybavení. Sami si ujasní některé způsoby výpočtů, vazby mezi údaji nebo konstrukci a funkci kontrolních čísel, které hlídají logickou správnost vkládaných dat a upozorňují i na případné překlepy.

Takto si ověříte jednotlivé programy, ale co celý systém zpracování a připravenost lidí, kteří se kolem voleb pohybují?

Před volbami proběhnou zpravidla tři zkoušky zpracování, z nichž poslední dvě se provádějí přímo na budoucích volebních pracovištích. Tak se prověří nejen programy, technika a přenosy dat, ale i připravenost lidí. Zkoušky zahrnují i zátěžové testy a simulace nepředvídaných okolností, o kterých často nejsou informováni ani krajské gestory. Takové situace nejsou nereálné a známe je i přímo z volebních dnů. Výpadky elektřiny po bouřce, zatopené místnosti i s technikou, překopnuté přenosové linky při stavebních pracích, ale třeba i komise, která ne a ne dorazit s výsledky hlasování a telefon ve volební místnosti nikdo nezvedá.

Jak se dá na takovéhle situace reagovat?

Především se s možností selhání techniky počítá, reakce pracovníků na přebíracích místech jsou nacvičené. Jako zpracovatelské počítače jsou nasazeny notebooky, které mohou přechodně pracovat i při výpadku

Jiří Prox

VZDĚLÁNÍ: ČVUT, fakulta elektrotechnická, obor sdělovací elektrotechnika

PRAXE: 15 let v Podniku výpočetní techniky. V ČSÚ pracuje od roku 1993, v oddělení zpracování výsledků voleb je od roku 2002.

RODINA: ženatý, 2 ženatí synové, 2 vnuci

ZÁLIBY: matematika, počítače, sport

ŽIVOTNÍ KRÉDO: Nejlépe se pracuje, když je pohoda.

elektřiny. Pokud dojde ke krátkodobému přerušení přenosu dat, jsou programy navrženy tak, aby ve stavu nouze fungovaly i bez trvalého připojení k centrální databázi. Tudiž okrskové volební komise nemusí čekat, až jejich data budou převzata a odeslána, jak se to stalo kdysi v počátcích používání současného systému zpracování.

Na podzim se budou konat volby do krajských zastupitelstev a jedné třetiny Senátu Parlamentu ČR. Už se na to připravujete?

Ano, již několik měsíců. Je zpracován harmonogram prací, krajské gestory a jejich týmy za svá území ověřili personální zabezpečení, aktuální počty volebních okrsků, navázali spolupráci s pověřenými obecními úřady a dohodli možnosti využití jejich prostor, lidí i techniky. Všechno je připraveno i na pořízení krajských registrů kandidátů, které pak v elektronické podobě slouží nejen pro zpracování výsledků voleb, ale i pro přípravu podkladů pro tisk hlasovacích lístků. Teď už si jen budeme držet palce, abychom my i ostatní spolupracující orgány letošní volby zvládli „bez ztráty kytičky“, jak vždy říkával můj předchůdce inženýr Kuklík.

Ajeto – vítěz volejbalového klání

První červnový den se uskutečnil šestý ročník tradičního turnaje volejbalistů Českého statistického úřadu – **Beach 2012**. Na třech písečných kurtech TJ Solidarita v Praze Strašnicích se sešlo 75 hráčů. O zdárný průběh akce se starala skupina osmi rozhodčích a organizátorů.

V loňském roce jsme zaznamenali rekordní počet 18 přihlášených týmů, letos se utkalo v soutěži 17 smíšených čtyřčlenných mužstev. Na soupiskách jsme napočítali 37 mužů a 38 žen.

Většinu týmů tvořili ostřílení borci pod více či méně známou hlavičkou (zaznamenali jsme několik případů přejmenování mužstev). Pouze dva týmy se objevily v soutěži poprvé. Do Prahy přijelo i 16 mimopražských hráčů – tradičně z Ústí nad Labem, Ostravy, ale také Pardubic nebo Hradce Králové.

Slunné letní počasí minulých ročníků se letos neopakovalo. Avšak ani chladno, poryvy větru a dokonce několik přeháněk nezkalily náladu a nesnížily chuť a nasazení aktérů litéch soubojů pod vysokou sítí.

Celkem bylo odehráno 42 zápasů. Průběh turnaje okořenila řada překvapení a dramatických duelů. Několikanásobní vítězové minulých ročníků – SMEČka –

Hráče podpořila také **Iva Ritschelová**.

Lukáš **Savko** a Ivana **Dubcová**.

Vratislav **Novák** a Jan **Pospíchal**.

Dalibor **Holý** a Jitka **Erhartová**.

Vítězná Ajeto: Pavel Vančura a Juraj Lojka, Eva Klemešová a Markéta Pospíšilová.

se letos museli spokojit se sedmým místem. Dvousetové finále skončilo minimálním rozdílem čtyř míčů. Pohár pro vítěze nakonec zaslouženě zvedla parta Ajeto tvořená čtveřicí Eva Klemešová, Markéta Pospíšilová, Juraj Lojka a Pavel Vančura. Stříbro vybojovala zkušená čtveřice ZJEV a bronzoví byli srdnatě bojující Plážoví povaleči.

Akci finančně zajišťovala odborová organizace ČSÚ, která uhradila nejen pronájem kurtů, ale rovněž zajistila občerstvení, medaile a ceny pro účastníky. Záštítu nad turnajem držela předsedkyně úřadu Iva Ritschelová, která přišla sportovce osobně povzbudit a poděkovala všem hráčům i organizátorům turnaje za skvěle zvládnutý průběh.

Sousedé k nám cestují rádi

Česko umí zahraničním turistům nabídnout luxus i jednodenní levné nákupy. Potvrzují to **dlouhodobé statistiky Českého statistického úřadu** i výzkumný projekt Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Během prvního čtvrtletí letošního roku přenocovalo v hromadných ubytovacích zařízeních v Česku přes 2,6 mil. turistů.

„Proti loňsku přibylo sedm pětihvězdičkových hotelů – i z toho je vidět, že prostor pro luxusní ubytování na trhu stále je,“ přibližuje statistická data o nabídce ubytovacích služeb vedoucí oddělení statistiky cestovního ruchu ČSÚ Pavel Vančura. Samotní Češi se podle něj ubytovávají nejvíce v tříhvěz-

Krkonoše jsou pro zahraniční návštěvníky stále velkým lákadlem.

dičkových, cizinci zase v čtyřhvězdičkových hotelích.

Mezi nejčastější návštěvníky hlavního města Prahy patří podle statistik Rusové, Němci a Italové. „Nejdélejší dobu pobytu podle počtu přenocování ale drží Karlovy Vary,“ dodává Vančura. Sezóna podle něj hraje roli spíše u kempů a levnějšího ubytování, drahé hotely roční období příliš netrápí.

Jednodenní návštěvníci Česka jsou z velké většiny obyvatelé sousedních zemí – především Slováci a Němci. Mezi turisty, kteří v zemi přenocují, je vysoký podíl Rusů.

Zatímco v roce 2010 nocující turista v ČR utratil denně 2 445 Kč, o rok později to bylo už o 43 Kč méně. Tento trend dále pokračuje.

Největším lákadlem pro zahraniční turisty je podle údajů statis-

tiků hlavní město Praha. Míří sem naprostá většina z nich (794 tis. za první tři měsíce letošního roku). U domácích hostů je v zimních měsících nejoblíbenější destinací Královéhradecký kraj – především díky celoroční atraktivitě Krkonoše (184 tis.).

Jiří Němeček
odbor vnější komunikace

Aktuálně: CentropeSTATISTICS

V červnu se ve Schwechatu poblíž Vídně sešli statistici z příhraničních oblastí Rakouska, České republiky, Slovenska a Maďarska. Přijeli řešit problémy, které souvisejí s přípravou srovnatelných statistických údajů v regionu **CENTROPE**.

Region zahrnuje v České republice kraje Jihočeský, Jihomoravský a Vysočina, v Rakousku spolkové země Burgenland, Dolní Rakousko a Vídeň, ve Slovenské republice Bratislavský a Trnavský kraj a v Maďarsku župu Győr-Moson-Sopron.

Projekt CentropeSTATISTICS vznikl v roce 2008. V České republice se do něho zapojily regionální statistiky ze všech tří krajů. V poslední době se vzhledem k úsporným opatřením jednání účastní a dohodnuté informace připravují zástupci Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích. Přitom spolupracují s krajskými správami v Brně a v Jihlavě, popřípadě s dalšími útvary v rámci ČSÚ.

Přátelské prostředí

Na červnovém jednání se statistici zaměřili na posouzení možností zobrazení údajů v mapách. Větši-

na dat je členěna až do úrovně obcí a poskytují uživatelům velmi zajímavé pohledy. Nedílnou součástí je vytváření přátelského prostředí, které uživateli umožňuje, aby si výstupní objekty mohl přizpůsobit svým představám. Odborníci se rovněž zabývali zpracováním populačních projekcí a jejich výsledky, možnostmi vzdělávání v jednotlivých obcích a dalšími oblastmi.

Co v blízké budoucnosti?

Byla zahájena příprava spolupráce databáze CentropeSTATISTICS s přeshraniční databází CFBD. Ta obsahuje data za území na česko-

-sasko-polském pomezí. Datovou základnu postupně rozšiřuje o území na hranici mezi Českou republikou a Bavorskem. Cílem databáze je připravit takové statistické údaje, které by byly mezinárodně srovnatelné a mohly sloužit jako významná podpora pro stávající i teprve plánované euroregiony, ale i jiné formy přeshraniční spolupráce.

Databázi CentropeSTATISTICS najdete na:
www.centropemap.org

Jan Honner
odbor informačních služeb

KALENDÁŘ ČSÚ

07 | 2012

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
													1
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
30	31												

Rychlé informace

4 Maloobchod (květen 2012) **9** Stavebnictví (květen 2012) | Průmysl (květen 2012) | Zahraniční obchod (květen 2012) **11** Indexy spotřebitelských cen – inflace (červen 2012) | Odhady sklizní (červen 2012) **13** Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (28. týden) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – potravinářské výrobky (červenec 2012) **18** Indexy cen vývozu a dovozu

(květen 2012) | Indexy cen výrobců (červen 2012) **20** Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (29. týden) **24** Konjunkturální průzkum (červenec 2012) **27** Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (30. týden) **30** Zemědělství (2. čtvrtletí 2012)

PORADNA

Kde se dají na vašem serveru najít výkazy pro elektronický sběr dat?

Elektronický sběr dat znamená, že výkaz přímo vyplníte v počítači a odešlete prostřednictvím internetu. Veškeré informace o elektronickém sběru dat najdete na stránce Elektronický sběr dat (na www.czso.cz zvolte v modrém menu „Výkazy, sběr dat“, dále „Jak vyplnit výkazy“ a „Elektronický sběr dat“). V případě problémů volejte na telefon 274 052 559 nebo pište na e-mail petr.bouc@czso.cz, kde vám ohledně výkazů a elektronického sběru dat rádi poradí. Vzory statistických výkazů najdete na stránce Vzory statistických výkazů (na www.czso.cz zvolte v modrém menu Výkazy, sběr dat, dále Jak vyplnit výkazy a Vzory výkazů ČSÚ). Zde si v levém menu vybe-

rete typ výkazu (např. čtvrtletní za rok 2012). Tímto způsobem si daný formulář můžete vytisknout, vyplnit a zaslat do ČSÚ poštou.

Je vyplnění a předložení výkazu povinné?

Ano, povinnost vyplývá ze zákona č. 89/1995 Sb. Paragraf 10 tohoto zákona zmiňuje Program statistického zjišťování, který je každoročně vydáván formou vyhlášky. Tento program parametricky definuje okruh zpravodajských jednotek pro jednotlivé výkazy, pro subjekty s popsanou charakteristikou je potom předložení výkazu povinné.

Proč musím zrovna já výkaz vyplňovat? Znáš podobnou firmu a ta do statistického šetření nebyla vybrána.

Téměř u všech výkazů je z důvodu snížení zátěže respondentů použita metoda výběrového zjišťování. Výběr ekonomických subjektů je založen na charakteristice jednotlivých subjektů, a to především převažující činnosti, velikosti subjektu vyjádřené počtem zaměstnanců, výší aktiv či obrátu. Při použití výběrového způsobu zjišťování je důležité rozdělit statistický soubor ekonomických subjektů tak,

aby ve vybraných skupinách byly pokud možno statistické jednotky co nejvíce podobné a byly splněny požadavky na kvalitu odhadu (vybírání se obvykle vzorek 1, 3 nebo 5 % z celkového souboru jednotek splňujících dané charakteristiky). Takto vybrané subjekty pak tvoří skupinu skutečně šetřených jednotek. Výběrové soubory jsou tvořeny každoročně znovu, přičemž od roku 2008 je dodržován princip negativní koordinace (podniky jsou vybírány tak, aby byl každý podnik vybrán v běžném roce v co nejmenším počtu zjišťování). Zpravodajská povinnost k tomuto typu zjišťování vzniká zahrnutím ekonomického subjektu do výběrového souboru.

Další dotazy naleznete na stránce Časté dotazy: <http://www.czso.cz/csu/faq.nsf/home>

KALENDÁŘ ČSÚ

08 | 2012

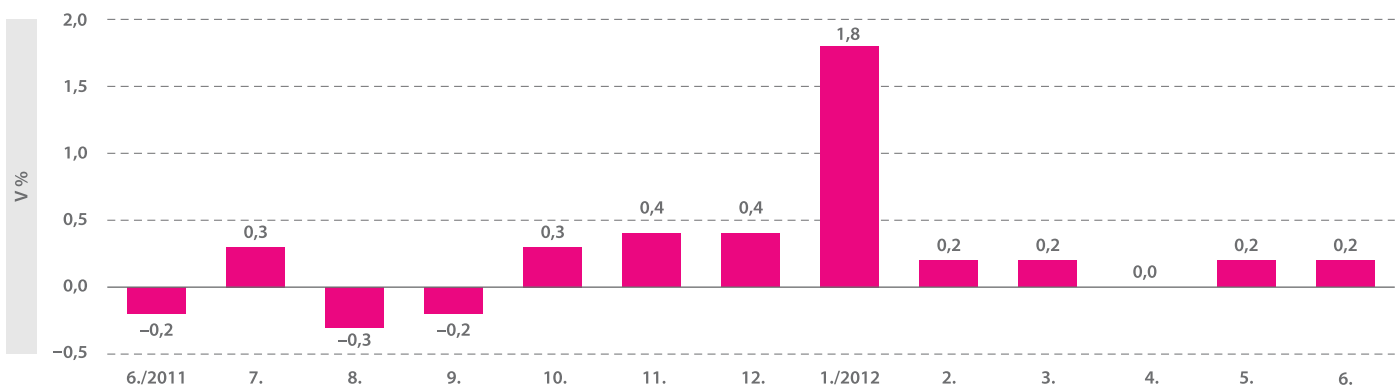
Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31									

Rychlé informace

3 Maloobchod (červen 2012) | Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS (2. čtvrtletí 2012) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (31. týden) **6** Zahraněční obchod (červen 2012) | Průmysl (červen 2012) | Stavebnictví (červen 2012) **7** Služby (2. čtvrtletí 2012) | Cestovní ruch (2. čtvrtletí 2012) **9** Indexy spotřebitelských cen – inflace (červenec 2012) **10** Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (32. týden) **13** Odhady sklizní (červenec 2012) **14** Předběžný odhad HDP (2. čtvrt-

letí 2012) **15** Indexy cen výrobců (červenec 2012) | Indexy cen vývozu a dovozu (červen 2012) **17** Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (33. týden) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – potravinářské výrobky (srpen 2012) **24** Konjunkturální průzkum (srpen 2012) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (34. týden) **31** Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (35. týden)

INFLACE | Meziměsíčně

Zdroj: ČSÚ

NENECHTE SI UJÍT

Zářijové vydání časopisu Statistika & My č. 9/2012 bude tentokrát věnováno spolupráci mezi statistiky v mezinárodním kontextu. Koncem měsíce se totiž v Praze uskuteční velmi významná událost – dvoudenní Konference předsedů statistických úřadů (DGINS – Directeurs Généraux des Instituts Nationaux de Statistique). Po ní bude následovat pravidelné setkání Výboru

pro evropský statistický systém (ESSC 0150 European Statistical System Committee). Tyto události budou také hlavním tématem našeho časopisu. Dále vám objasníme právní předpisy EU v oblasti statistiky, představíme pětiletý statistický program 2013–2017 a provedeme vás strukturami Statistického úřadu Evropské unie (Eurostatu).

Výběr výstupů ČSÚ v červenci a v srpnu 2012

e-3101-12 | Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS (1. čtvrtletí 2012)

Aktuální informace o trhu práce v ČR zjištěné výběrovým šetřením pracovních sil.

e-xx1302-12 | Krajské statistické bulletiny (1. čtvrtletí 2012)

Pravidelná informace o demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji v kraji a jeho okresech, v Hl. m. Praze ve správních obvodech a městských částech. Materiál je doplněn o data v členění podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností za rok 2011, mezikrajskými a meziokresními srovnáními a daty za celou Českou republiku.

e-2104-12 | Soupis ploch osevů (2012)

Plochy osevů zemědělských plodin pěstovaných v daném roce jako hlavní plodina, celková osevní plocha, neosetá a neosázené pozemky (úhor), celková výměra a struktura ploch jednotlivých kultur.

a-xx1364-12 | Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje v kraji (2011)

Zhodnocení vybraných charakteristik vývoje kraje v roce 2011 s návazností od roku 2006. Publikace bude vydána ve všech krajích.

 100 Kč 200 Kč

e-4027-12 | Demografická ročenka krajů (2011)

Vybrané demografické údaje za období roků 2002 až 2011.

e-3107-12 | Časové řady základních ukazatelů statistiky práce (1. pololetí 2012)

Dlouhodobý vývoj ukazatelů z oblasti statistiky práce a mezd v odvětvovém a územním členění vč. údajů o neumístěných uchazečích o zaměstnání vedených v evidenci úřadů práce.

e-3002-12 | Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů – doplňující třídění (2011)

Roční výsledky statistiky rodinných účtů podle věku a vzdělání osoby v čele, podle počtu pracujících členů a nezaopatřených dětí.

e-3301-12 | Školy a školská zařízení (2011)

Souhrnné tabulky za mateřské, základní, střední a vyšší odborné a vysoké školy, základní umělecké školy a menzy vysokých škol.

e-3103-12 | Trh práce v ČR (2011)

Informace o trhu práce v ČR zjištěné výběrovým šetřením pracovních sil v časových řadách od roku 1993.

e-8003-12 | Vybrané finanční ukazatele v průmyslu (2011)

Vybrané ukazatele finančního hospodaření podnikatelských subjektů v průmyslu v třídění podle секcí, příp. i oddílů CZ-NACE – finanční ukazatele tokové (výkony, výkonová spotřeba, přidaná hodnota).

e-7101-12 | Indexy spotřebitelských cen (životních nákladů) – základní členění (červenec 2012)

Měsíční informace o vývoji indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) na území ČR za domácnosti celkem, domácnosti důchodců a domácnosti žijící v hl. m. Praze.

 30 Kč 35 Kč

e-2122-12 | Výsledky chovu skotu (1. pololetí 2012)

Výsledky chovu skotu v základních ukazatelích.

e-2202-12 | Základní údaje o honitbách, stavu a lovu zvěře (2011)

Údaje o mysliveckém hospodaření za dané období (např. výměra a počet honiteb, stav loveckých psů, stav a lov zvěře).

e-311312-12 | Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje 2012 (2011)

Základní informace o jednotlivých městech a obcích Jihočeského kraje.

e-9502-12 | Ekonomické výsledky zdravotních pojišťoven (2011)

Údaje o zaměstnancích a mzdách, výnosech a tvorbě fondů, nákladech a čerpání fondů, vybraných položkách aktiv a pasiv.

e-7002-12 | Indexy cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (2. čtvrtletí 2012)

Čtvrtletní informace o vývoji indexů cen a průměrných cen vybraných výrobků a služeb poskytovaných zemědělským výrobcům.

e-2110-12 | Porážky hospodářských zvířat (červen 2012)

Údaje o porážkách hospodářských zvířat za měsíc a od počátku roku v členění podle druhů (skot, prasata, ovce, kozy, koně, drůbež) a krajů (kromě drůbeže).

 publikace v tištěné podobě publikace v elektronické podobě

Uvedené publikace je možné objednat (e-mail: objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 400, 274 052 732) nebo přímo zakoupit v prodejné publikaci v ústředí ČSÚ (Na padesátém 81, Praha 10). Všechny publikace ČSÚ najdete na www.czso.cz.

VYZNÁTE SE V ČESKÉ REPUBLICĚ?

OBLASTI, KRAJE A OKRESY

Chcete znát výsledky ze
Sčítání lidu, domů a bytů 2011?

Sledujte www.scitani.cz

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 2011

Český statistický úřad
Na padesátém 81
100 82, Praha 10
www.czso.cz
ev. č. MK ČR E 19925

WWW.CZSO.CZ